The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi",
— Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone EM 8-0792.
Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

LATVIJA
AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N. Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.50, tekstā $3.20-$6.40 par vienu collas slejas telpu.

WEDNESDAY, OCTOBER 14, 1959 — 82./907. n-rs. — TREŠDIEN, 1959. GADA 14. OKTOBRĪ — 9. gads.

TIBETAS JAUTĀJUMS APVIENOTĀS NĀCIJĀS

LIELS SKAITS BRĪVĀS PASAULES VALSTU NEUZDROŠINĀS BALSOT PRET KOMŪNISTU ĶĪNAS AGRESIJU TIBETĀ

Apvienotās Nācijās, Ņujorkā. Spriežot pēc atmosfairas Apvienoto Nāciju pilnsapulcē, runāšana par valdību galvu konferenci tuvākā nākotnē ir tikai tukša fikcija. Komūnistu pasaule nav ieinteresēta aukstā kara mazināšanā, jo šāds gājiens tai nevar dot jaunas uzvaras. Šai sakarā jārēķinās, ka aukstais karš turpināsies — vismaz pašreizējos apmēros — un jāapmierinās arī ar patiesību, ka pašrez sludinātais saspīlējuma atslābums nav nekas cits kā Rietumu politiķu bezpamatotā optimisma sekas, par ko vēl var nākties dārgi samaksāt.

Pagāja ilgs laiks, kamēr Tibetas jautājums beidzot pacēlās Apvienotās Nācijās. Par to cīnijās trimdinieks Dalai Lama, kuru neitrālās baiļu robežās mazliet pat atbalstīja Indijas ministru prezidents Nēru. Par to cīnijās Sav. Valstis, kuŗām, kā sākumā likās, nebija ne mazāko cerību savākt nepieciešamās balsis, lai minēto jautājumu paceltu Apvienoto Nāciju pilnsapulcē. Un beidzot, kā tas tagad pierādījies pēc ilgām vārdu kaujām, par Tibetu un pret komūnistu Ķīnas agresiju cīnās visa brīvā pasaule, lai gan oficiāli vēl vienmēr ir daudz tādu valstu, kas pat Apvienotās Nācijās baidās runāt pret Komūnistu Ķīnas interesēm.

Ir interesanti atzīmēt, ka, ja Tibetas jautājums vispār pacēlās Apvienoto Nāciju pilnsapulces debatēs (un tas tagad notiks), tad tas nebūt nav Rietumu lielvalstu nopelns. Tibetas jautājuma uzņemšanu pilnsapulces darba kārtībā proponēja Īrijas un Malajas republikas, gan saņemot brīvās pasaules atbalstu. Darba kārtības noteikšanas komitejā, ko pārstāv 21 valsts, 11 nācijas balsoja par Tibetas debatēm, piecas valstis balsoja pret un četras no balsošanas atturējās. Padomju Savienība, Čechoslovakija, Rumānija, Indonēzija un Libērija balsoja pret Tibetas jautājuma uzņemšanu Apvienoto Nāciju pilnsapulces debatēs. Burma, Francija, Maroka un Dienvidafrika no balsošanas atturējās, tāpat kā Perū, kuŗas delegācijas vadītājs ir darba kārtības komitejas priekšsēdis.

Tagad vairs nav ne mazāko šaubu, ka Tibetas jautājums tiks pārrunāts Apvienoto Nāciju pilnsapulcē. Lai kādas arī būtu šo debašu konsekvences vispasaules politikas attīstībā, tiek sagaidīts, ka Rietumi, acumirkli aizmirstot gaidāmās valdību galvu sarunas, pieprasīs tibetiešu cilvēku tiesību ievērošanu un pieprasīs pēdējiem atļaut turpināt viņu līdzšinējo kultūrālo un reliģisko dzīvi.

Darba kārtības jautājumu izšķiršanas komitejas sarunu laikā Padomju Savienība apgalvoja un Sav. Valstis noliedza, ka Dalai Lamas apellācija Apvienotām Nācijām tiks pasniegti vienīgi kaili fakti, detaļās neieejot.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Kanadas dzīves dārdzība joprojām pieaug. Piemēram, augusta mēnesī dzīves dārdzības norādenis sasniedza 127,1 punktu, pārsniedzot līdz šim augstāko 126,4 punktu periodu šī gada jūlijā. Par dzīves dārdzības pieaugšanas galveno iemeslu ieskata nepārtraukti kāpjošās pārtikas produktu cenas.

Sav. Valstu viceprezidenta Niksona politiskās akcijas pēc viņa Maskavas brauciena stipri cēlušās. Aptaujas rāda, ka kā eventuālo republikāņu, tā demokratu kandidātu starpā viceprezidenta popularitāte atrodas 1. vietā, tai seko varbūtējie demokratu kandidāti Kenedijs un Stivensons, un turpat aiz pēdējiem nāk Ņujorkas gubernātors N. Rokefellers, kuŗš par kandidātūru cīnīsies ar viceprezidentu Niksonu.

ATBRUŅOŠANĀS JAUTĀJUMS SAPŅU STADIJĀ

Atbruņošanās pārraudzība Padomju Savienībai nav pieņemama

Apvienotās Nācijās, Ņujorkā. Sākot Apvienoto Nāciju pilnsapulces debates atbruņošanās jautājumā, Padomju Savienība deklarēja, ka tai nekādi nav pieņemams Rietumu uzskats, ka pirmais un svarīgākais jautājums ir atbruņošanās pārraudzība.

Padomju Savienības ārlietu ministra vietnieks Kuzņecovs uzsvēra, ka tikmēr, kamēr principā nav pieņemts premjera Chruščeva priekšlikums par totālu atbruņošanos, nav nekādas jēgas mēģināt sīkumos iztirzāt jautājumus, kas skar atbruņošanās pārraudzību. Vēlāk Kuzņecovs paskaidroja, ka tad, kad būs panākta vienošanās par visparēju atbruņošanos, nebūs nekādu grūtību panākt starptautisku vienošanos arī par šādas atbruņošanās pārraudzību.

Visumā tomēr, 82 politiskā komiteja bija vienās domās ar Rietumiem, un proti, ka Kuzņecovs nav pateicis absolūti nekā jauna, un, ka viņa runā atkārtots vienīgi Chruščeva sacītais — toreiz, kad Padomju Savienības ministru prezidents uzrunāja Apvienoto Nāciju pilnsapulci, savas vizītes laikā Sav. Valstīs.

Padomju Savienībai skaļi protestējot, Apvienoto Nāciju pilnsapulce ar 43 pret 11 balsīm nolēma iztirzāt Tibetas jautājumu. 25 valstis, to starpā arī Indija, no balsošanas atturējas, kamēr divu valstu delegācijas pilnsapulcē nemaz nebija ieradušās.

Lai gan Tibetas jautājumu ierosināja Īrija un Malaja, komūnistu bloka acis tas ir Sav. Valstu ārlietu ministrijas roku darbs — padomju delegācijas vadītāja Kuzņecova vārdiem runājot: „domāts, lai atsāktu auksto karu". Kuzņecovs deklarēja, ka valstis, kas pacēlušas Tibetas jautājumu, jo sevišķi Sav. Valstu ārlietu ministrija, uzsākušas netaisnu un apvainojošu kampaņu pret garā lielo Ķīnas tautu un tās valdību, lai tādā veidā traucētu siltāku attieksmju izveidošanos.

Pēc nobalsošanas vārdu ņēma Sav. Valsu delegācijas vadītājs Lodžs, lai atbildētu Kuzņecovam. Lodžs pastāstīja, ka viņš nule kā pavadījis ilgāku laiku ar premjeru Chruščevu, pēdējam Chruščeva ierosinot Sav. Valstis, mas par mieru esot tādas pašas kā amerikāņiem. Atgādinot Kuzņecova uzbrukumus Tibetas jautājuma nobalsošanas sākumā, Lodžs norādīja Kuzņecovam, ka pēdējais nav runājis Chruščeva valodu. Sav. Valstu pārstāvis izteica ceribu, ka Kuzņecova vārdi neizteic padomju politiku, bet vienīgi paša runātāja dusmu uzplūdus, kuŗus ātri vien aizmirsīs.

Rudens ir klāt. Garšīgie augļi pirms salnām jānoņem un jānovieto noliktavās. St. Katarines mazā tautiete Maira Zālamane pie smagajiem, vēlīnajiem bumbieriem, kas gaida novācējus. J. Liģera uzņ.

Konservātīvie Anglijā parlamentā ieguvuši absolūtu vairākumu

Sagaidāmas pārmaiņas kabinetā, bet ārlietu ministrs Selvins Lloids, par kuŗu jau vairākmesti kauliņi, paliks amatā.

Pagājušās nedēļas parlamenta vēlēšanās Anglijas konservātīvie, ar min. prezidentu Mekmillenu vadībā, Apakšnamā ieguva absolūtu vairākumu — 366 deputātus. Geitskeļa strādnieku partijai būs 257, liberāļu 6 un neatkarīgiem — 1 deputāts. Vēlēšanas Anglijas valdnieka uzaicinājuma Mekmillenam veidot jaunu kabinetu sekoja ātri. Līdzšinējais ārlietu ministrs Selvins Lloids, kuŗa varbūtēju atkāpšanos politisko krīzu brīžos tika vairākkārt runāts, paliks amatā. Līdzšinējam apsardzības ministram Sandam piedāvāts jaunās Zinātņu ministrijas vadītāja postenis. Pārmaiņa paredzēta arī Koloniju ministrijā, ministra Lenokra - Boida vietā nākot darba ministram Mekloidam.

KAS NOTICIS LAOSĀ?

ČETRU VALSTU IZMEKLĒŠANAS KOMISIJAS REZULTĀTI LIEK VAŠINGTONAI SASAUST UN SAGĀDĀ PRIECĪGUS BRĪŽUS MASKAVAI.

Vašingtonā. Jau tuvākajā nākotnē Apvienotās Nācijas dzirdēs Itālijas, Japānas, Argentīnas un Tunisijas izmeklēšanas komisijas ziņojumu par kaŗu Laosā. Un kā labi informētas aprindas paskaidro, ziņojums būs ļoti nepatīkams Sav. Valsīm. Padomju Savienību, kas pretojās Drošības padomes izmeklēšanas komisijas pārstāvju sūtīšanai uz Laosu, pēdējo atklājumi sevišķi iepriecinās, un, proti — ka kaut kas tāds, ko varētu saukt par komūnistu agresiju, Laosā vispār nav noticis, katrā ziņā ne tuvu tādiem apmēriem, par kādiem runāja Laosa. Otrkārt, izmeklēšanas komisijai izdevies savākt pietiekami datu, lai pārliecinātos, ka draudīgā stāvoklja izsludināšana Laosā radīta mākslīgi, iespējams, lai saņemtu palīdzību, kas īstenos apstākļos nebūt nav bijusi nepieciešama. Vašingtonas diplomātiskās aprindas paskaidro, ka amerikāņiem sevišķi nepatīkams būs fakts, ka izmeklēšanas komisijā bijušas tikai Rietumiem draudzīgas valstis un ka ziņojumā Apvienotajām Nācijām tiks pasniegti vienīgi kaili fakti, detaļās neieejot.

MEKMILLENAM KĀDU LAIKU BŪS VĒL JĀPACIEŠAS

VALDĪBU GALVU SARUNAS NAV VĒL TIK TUVU

Pirms vēlēšanām Anglijas ministru prezidentam Mekmillenam valdību galvu sarunas likās daudz tuvāk nekā pēc vēlēšanām.

Londonā. Vēlēšanu kampaņas laikā cilvēks vienu otru reizi saruna lietas, par kuŗām viņš nav pilnīgi skaidrībā. Tas notiek pat ar ministru prezidentiem . . . Šādā veidā angļu prese tagad apcej premjeru Mekmillenu, kas pirms vēlēšanām deklarēja, ka valdību galvu konferences sākuma datums tiks paziņots „kuŗu katru dienu", un it kā ļoti iespējams, ka šāda konference jau varētu notikt novembrī. Bet datums vēl līdz šim nav paziņots, un kuŗas katras dienas vietā Londonas valdība sola, ka tas būšot zināms „ļoti drīz".

Anglijas ministru prezidents vēl vienmēr cer, ka konferenci varētu sasaukt novembrī vai decembra sākumā. To atliekot uz vēlāku laiku, varētu iznākt ilgāka gaidīšana, jo 15. decembrī sākas Ziemeļatlantijas organizācijas ministru padomes sēde Parīzē, pēc tam svētki, un janvāra mēnesī Sav. Valstu prezidents nekad neuzņemas nekādus pienākumus ārpus mājām — janvāris ir Sav. Valstu Kongresa atklāšanas un jaunu likumu izdošanas laiks.

Angļi domā, ka valdību galvu konferencei būtu jānotiek serijveidā un ka pirmā sanāksme būtu jāsasauc, cik vien ātri iespējams, lai Chruščevam neaizmirstos Sav. Valstīs dotie mieru solījumi, un vispār neizgaistu tagad daudz draudzīgākā atmosfaira. Pat ļoti iespējams, ka šī jautājuma pārrunāšanai Anglijas ministru prezidents Mekmillens jau tuvākajā laikā dosies uz Vašingtonu.

Valdību galvu konferences noorganizēšana praksē nebūt nav tik vienkārša, kā tas likās Mekmillenam, sakot vēlēšanu kampaņas runas. Tad Anglijas ministru prezidents apgalvoja, ka viss pārējais jau atrisināts, ka atlicis vienīgi vienoties par sarunu vietu un laiku. Bet Vašingtona, Parīze un Bonna ar Mekmillenu optimismā nedalās. Un, proti, izrādās, ka principā Nekur citur nemana arī tādu steigu kā Londonā. Ģen. de Golls, piemēram, pašreiz ir lopti nodarbināts ar Alžīrijas lietām, un pēc viņa domām tikmēr, kamēr Eiropā stāvoklis paliek līdzšinējais, konference var pagaidīt.

Neatrisināts ir arī jautājums par sarunu darba kārtību. Vašingtona par to grib vienoties jau pirms konferences sākuma, kas nozīmē, ka **Rietumu lielvalstīm vispirms jāsanāk kopā un vismaz savstarpēji jāvienojas, par ko runāt.** Un tas prasīs laiku. Citiem vārdiem, pašreiz ieskas, ka no Mekmillena rudens konferences cerībām nekas neizdosies un, ka valdību galvas nevarēs sākt runāt ātrāk par nākamā gada februāri, kad sarunas uzsāks arī jaundibinātā desmit valstu atbruņošanās grupa.

AMERIKAS ATKLĀŠANA PADOMJU VERSIJĀ

Padomju zinātnieki apgalvo, ka Kolumbs zinājis par Amerikas eksistenci jau pirms savas pirmā brauciena.

Maskavā. Maskavas radiofons atzīmēja Kolumba dienu, paskaidrojot, ka kāds padomju vēsturnieks savācis pierādījumus, kas apgāžot Kolumba, kā Amerikas atklājēja, godu. Kolumbs zinājis par jauno pasauli, un viņa rīcībā bijusi pat Antiļu salu karte pirms viņa pirmā ceļojuma. Kolumbs informāciju ieguvis no jūrniekiem, kas bijuši Amerikā pirms viņa.

Krievu vēsturnieks savu teoriju balsta uz kādu slepenu vēstuli, ko Spānijas karaliskais paris — Ferdinands un Izabella — rakstījuši Kolumbam. Vēstulē skaidri parādīts, ka Kolumbs zinājis ne tikai par Antiļu salu ģeografiju, bet arī — kas tur atrodams, un kā Spānija šīs salas var izmantot savā labā. Maskavas radio ne ar pušplēstu vārdu nemin, kādā ceļā padomju vēsturnieks ticis pie Spānijas karaļpāra slepenās vēstules.

Pārpildītā Itona auditorija pagājušās nedēļas nogalē ar lielu sirsnību sveica viesus no ASV, iecienīto Bostonas teātŗa ansambli, kas Reiņa Birzgaļa režijā bija veicis milzu darbu — Raiņa „Uguns un nakts" iestudējumu. Attēlā l. r.: Laimdota — R. Birzgale, Spīdola — A. Rozīte, Lāčplēsis — J. Lejiņš un Melnais bruņinieks — S. Lambergs. J. Kreiļa uzņ.
(Recenzija par izrādi sekos nākošajā n-rā).

KANADĀ

KĀ DARBOJAS „VIENOTAIS AICINĀJUMS"?

Starp daudziem Kanadas dzīves iestādījumiem, kas bieži mulsina jaunieceļotājus, ir jāmin lielās labdarības, veselības un brīva laika izmantošanas aģentūras, kas ir tik svarīgas ģimenes dzīvei Kanadā. Kanadas nacionālais neredzīgo institūts, Bērnu palīdzības biedrība, Sv. Jāņa ambulance un daudzas citas līdzīgas organizācijas veltī savu darbu sakoplojošu slimību upuŗu ārstēšanai un atkopšanai, veicot uzdevumus, ko daudzās Eiropas zemēs izdara valdības iestāžu attiecīgās nozares. Nav tāpēc jābrīnās, ka jaunieceļotājiem šķiet divaini, ka te šo darbu veic labprātīgas aģentūras, kuŗas atbalsta brīvprātīgie iedzīvotāju ziedojumi no sabiedrības, kuŗai tās kalpo.

Kaut gan kā federālās, tā provinču valdību iestādes uztur nodaļas, lai palīdzētu iedzīvotājiem Kanadā, neatkarīgi no tā, vai tie dzimuši Kanadā vai ārzemēs, tomēr daudz lielāku taustas labklājības dienesta pienākumu daļu te pēc tradicijām veic publikās atbalstītas brīvprātīgās organizācijas. Pionieru dienās visu šādu darbu veica brīvprātīgā veidā, bet, augot sabiedrībai, dažus dienestus, kā, piemēram, bezdarbnieku finansiālo atbalstu bezdarba apdrošināšanu un slimnīcu dienestu, pārņēma valdības iestādes.

Mūsu dienās Toronto un citās lielākās Kanadas pilsētās brīvprātīgo organizāciju lielākā daļa apvienojušas spēkus, lai reizi gadā grieztos pie sabiedrības pēc financiālas palīdzības sava darba veikšanai turpmākos 12 mēnešos. Toronto „Vienotais aicinājums" visā pilsētā izved līdzekļu vākšanas kampaņu katru gadu oktobŗa mēnesī, lai savāktu naudu 88 šādu organizāciju vajadzībām. Tā kā ir tikai viens šāds aicinājums, gadskārtējās līdzekļu savākšanas izdevumi ir visai zemi. Bez tam lielāko daļu kampaņas plānošanas un īstenošanas darbu izdara brīvprātīgie attiecīgās pašvaldības iedzīvotāji, kas veltī laiku un naudu, lai pacelut savas pilsētas labklājību.

Tagad brīvprātīgās organizācijas darbojas jau daudzos apvidos, kur pastāv arī valdības aģentūras, kur tās var papildināt valdības departamentu darbību. Piemēram, kādas jaunas ģimenes māte jāievieto slimnīcā, un ar to saistītos izdevumus samazina sakarā ar valdības slimnīcas izdevumu apdrošinājumu plānu. Bet tādas valdības palīdzības nav, kas parūpētos par viņas ģimenes aprūpi, kamēr māte ir prom, vai sagādātu slimnieku kopējas mājās, lai māte varētu atgriezties ģimenē, cik drīz vien iespējams. Pirmo uzdevumu veic vizitējošo nama māšu apvienība, kamēr vizitējošās Viktorijas slimo kopēju ordeņa vai Sv. Elizabetes vizitējošās slimo kopējas regulāri apmeklēs slimnieci, lai veicinātu atveseļošanos. Tās ir Vienotā aicinājuma locekles, ko atbalsta sabiedrības ziedojumi.

Kaut gan Kanadas pilsonības un immigrācijas departaments palīdz Kanadas jaunieceļotājiem, tomēr vēl ir daudzas personīgas problēmas, kuŗas skar darba, dzīves apstākļus un mājas dzīvi, ko departaments savas ierēdnieciskās iekārtas dēļ nevar veikt. Šīs lietas bieži izkārto caur tādām organizācijām, kā ceļotāju palīdzības biedrību, Sarkano Krustu, Starptautisko institūtu un citām daudzajām Vienotā aicinājuma aģentūrām, kas darbojas šai laukā.

Gadskārtējais vienotais aicinājums, ziedot sabiedrības fondam, dod katram iespēju darīt vairāk savas pilsētas labā. Dodot dolaru vai apsoloties ziedot desmit minūšu laiku katru nedēļu visu gadu, klauvējot pie durvīm un aicinot citus ziedot vai strādājot komitejā, lai palīdzētu labāk izprast Vienotā aicinājuma mērķus, katrs palīdz sniegt kaut ko svarīgu savai jaunajai dzīves vietai Kanadas tradiciju garā.

Un tikpat svarīgi, ja ir kāds, kam vajadzīga palīdzīga roka no kādas Vienotā aicinājuma 88 aģentūrām, tam palīdzība būs. Piezvanot EM 3-4971 vai, pēc darba laika, EM 3-4975, katrs vienmēr atradīs saprotošu klausītāju, kas uzklausīs lūdzēju, un sniegs informāciju par attiecīgo aģentūru, kuŗa vislabāk varēs atrisināt zināmo problēmu.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

LĪGUMS AR VELNU

Kaut gan 1920. gadā, atbrīvošanas karam beidzoties, neatkarīgā Latvija parakstīja miera līgumu ar Padomju Savienību, pēdējā nerimās jaukties mūsu iekšējā politikā, utrazdama visādus ceļus un veidus, kā jaunajai valstij radīt nemieru, satraukumu un bažas. Spiegu, diversantu un politisko aģentu padomju varai nekad nav trūcis. Tādēļ arī visā mūsu valsts pastāvības laikā attiecīgajām iestādēm bija darba pilnas rokas, lai izsekotu un notvertu iekšējo nemieru cēlējus, kas pa dažādiem ceļiem ītfiltrējās mūsu zemē. Tolaik miera līgumu ligstot, Padomju valdība „atteicās uz mūžīgiem laikiem no territoriālām prasībām" pret jauno Latvijas valsti. Šis solījums daudzus iemidzināja, tāpat kā tas ir šodien. Ar šo veco „neiejaukšanās dziesmu" padomju vara līdz mūsu dienām ir pievilusi un apkrāpusi daudzas neatkarīgas un brīvas valstis. Arī šodien šīs varas pārstāvis Chruščevs uzsver, ka padomju vara nekad neiejaucas citu valstu iekšējās darīšanās. Bet dzīve un padomju reālā politika pauž gluži pretējo, ik uz soļa pierādot, ka viņu vārdiem nav nekas kopīgs ar darbiem. Mūsu neatkarīgās valsts vēsturē ir iezīmēts kāds kaut kauna traips šai sarkanā imperiālisma diplomātijai. Ir nepieciešami to atcerēties un salīdzināt ar komūnistu politiku šodien. Pirms 20 gadiem 5. oktobrī Padomju Savienība ultimātivā veidā uzspieda nožēlojamo, bet jau izplānoto bāzu līgumu. Uz tā pamata mūsu zemē tika ievazāti sarkanarmieši, it kā Padomijas un reizē ar to arī Latvijas territorijas nodrošināšanai pret varbūtējo Hitlera iebrukumu. Šim līgumam nāca līdz tie paši nereālie „neiejaukšanās" noteikumi, ar kuriem šodien braukā *oplātē Kremļa* dēranns. Bet reālītāte izrādījās gluži cita. Aiz šīm bazēm slēpās gluži citi nolūki, uz kuru reālizēšanu nenācās ilgi gaidīt. Velniška simulēšana dzen komūnistu politiku: ar viņiem noligtajos līgumos tiešām paredzētas visas sātana viltības. Tādu netrūka arī līgumā par sarkanajām bazēm neatkarīgās Latvijas territorijā; tie iezvanīja beigu sākumu mūsu neatkarībai un brīvībai. Tālākais risinājums mums visiem labi zināms.

Ka šim līgumam bija savi tālejoši, Kremlī slepeni izplānoti nolūki, to pastiprina arī kādes dokuments, kas tai pašā laikā kļuva zināms atklātībai. Tā bija kādas kartes kopija, ko jau 1939. gada vasarā bija izdevis sarkanās armijas galvenais stābs (Generaļnij štab RKKH, maštab 5 kilometrov v 1 santimetrie, Viļņo, izdanije pervoje 1939. goda). Šai kara operācijām vajadzīgajā kartē Lietuva un Latvija apzīmētas par padomju republikām — Litovsk. SSR, Latv. SSR) — Padomju Savienības sastāvdaļām. Tā kā šī karte bija izdota jau 1939. g. vasarā, tad nebija ne mazāko šaubu, ka jau vienlaicīgi ar sarkanarmijas bāzu ierīkošanu Latvijā Baltijas tautu nākotne bija izlemta Kremļa labirintos. Šī karte lieku reizi lika sabrukt visiem Padomju Savienības ārlietu politikas ieganstiem un izzīstiem motiviem, zīmējoties uz padomju varas akciju pret Baltijas valstīm. Ja toreizējais ārlietu komisārs Molotovs pārmeta Latvijas valdībai kādus tur agresīvus nolūkus, kas „traucē labās kaimiņu attiecības", piekam tie pārmetumi krita 1940. gada vasarā, tad sarkanarmijas galvenā stāba 1939. gadā iespiestā kara operāciju karte, kurā jau figūrēja Baltijas padomju republikas, pārāk skaidri atsedza un apliecināja Padomju varas nolūkus attiecībā uz saviem kaimiņiem.

Padomju vara lauž visus līgumus un solījumus, kad tas tai izdevīgi savas imperiālistiskās politikas mērķu sasniegšanai. tas ir fakts ,kas pastāv jau kopš padomju varas pirmajām dienām. Tas ir pierādījies neskaitāmos gadījumos ar padomju valdību līdz šai dienai, un nebaidsimies teikdami, ka līgumi ar velnu tika līsti arī nākotnē. Kaut šais līgumos atklāta velna iedaba ,viltība, nekaunība un slepenas klauzulas.

Rietumu politiķi maz mācījušies komūnisma tirannijas pastāvēšanas laikā. Gudrāki un vairāk zinātāji tie negrib kļūt arī šodien, kaut simtām reižu pierādīti un pierādījušies komūnisma politiķu viltīgie un nozīmīgie gājieni savas ideoloģijas izvēršanai un verdzisko nodomu īstenošanai visās pasaules malās.

A. Vilks.

DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTS

No latvju karavīru tūkstošiem, kas Otrā pasaules kara beigās bija sasnieguši Rietumus, lielākā grupa gūsta dienas vadīja Cēdelghēmā, kur cīnītāju kopības tālākai uzturēšanai nodibināja Daugavas Vanagu organizāciju. Cēdelghēmieši publicēja arī savus rakstu krājumus.

Pašķirstot viņu publicētā laikraksta Laika Griežos nodzeltējušās lappuses, ievērojam, ka tas vairāk sniedzis ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem. Toreiz tās interesēja visvairāk, un nemaz nebija tik viegli iegūstamas. Abi redaktori cēlās pl. 5 no rīta, lai, saldami un cenzdamies citus netraucēt, noklausītos radio ziņas.

1951. gadā savas gaitas uzsāka DV organizācijas oficiozs Daugavas Vanagu Mēnešraksts (DV M), kuru sākumā dēvēja par biļetenu. Kaut gan žurnāla tapšana notiek pieticīgos apstākļos, tas spējis iezīmēt pastāvīgu augšupeju, kas sevišķi sakāms attiecībā uz izplatīšanas paplašināšanos un apdari. Tagad gan mums ikdienas pieejamas visas jaunākās ziņas, ko sniedz iezemītšu prese, radio, televizija. Bet tās, diemžēl, neskar mūsu latviešu lietas un problēmas. Ar tām varam nodarboties un tos iztirzāt tikai savos izdevumos. Mēnešrakstā atrodam mūsu nacionālī politisko un organizācijas darbības jautājumu temas, stāstus, dzejas, plašu chronikas daļu.

— Jautājums, vai šim glītajam izdevumam pieškiyam vēlamo uzmanību, tik daudz intereses kā Cēdelghēmas Laika Griežiem? Mūs gan svešatnē šķir milzīgi attālumi, atšķirīga ikdienas dzīve ar saviem pienākumiem. Tomēr gribas apgalvot, ka mūsu ideāli, mērķi un domas ir kopīgi. Kāds cēdelghēmietis nesen uzrunā pieskārās šim saitēm un spēkam, kas liek mums šoditn pulcēties un darboties, konstatēdams, ka tas cīnītājiem nāk līdz no viņām pārbaudījumu dienām.

DVM redakcija ar tās atbildīgo redaktoru, jauno žurnālistu, Pauli Stranti mēģina darīt iespējamo, lai organizācijas žurnālu padarītu interesantāku, kuplāku.

DVM izdod DV organizācijas centrālā valde. Pēdējās uzdevumā izdošanas lietas kārto DVM apgāds Minsterē, Vācijā, kura vadītājs ir DV CV un DV R-Vācijas valdes loc. A. Mežals. Apgāda lietas visās lielākajās DV zemju saimēs pārzina tā pārstāvji, sadarbībā ar zemju DV saimju vadību. DVM iznāk sešas reizes gadā, katra pāra mēneša vidū.

Saskaņā ar org. centrālās valdes š. g. aprīļa sēdes lēmumu, DVM par puscenu var saņemt katra DV nodaļa, resp., apvienība un kopa, kas žurnālu abonē vismaz pusei no sava biedru skaita un apņemas savlaicīgi kārtot samaksu par visiem tās pasūtītajiem eksemplāriem.

DVM atspoguļo organizācijas paveikto, rāda tālākos mērķus, uzdevumus, apskata darba aktualitātes. Bet organizācijas vadība un DVM redakcija sagaida rosīgāku visas DV saimes līdzdalību mūsu žurnāla tālākā veidošanā, kuplinot saturu un abonējot. DV Mēnešraksta atbalstīšana nozīmē arī DV organizācijas stiprināšanu!

JAUNIEŠU IESVĒTE EDMONTONĀ

Svētdien, 27. septembrī, Edmontonas Sv. Jāņa draudze iesvētīja savus jauniešus. Iesvētāmos sagatavoja un iesvētīja bijušais draudzes mācītājs Elm. Caune, asistējot mācītājam viesim O. Kleinbergam, kas mērojis ceļu no Losandželosas, Kalifornijā, lai piedalītos šais svinībās. Māc. O. Kleinbergs pieņēma arī dievgaldniekus, teica sprediķi un lūgšanu, bet māc. Elm. Caune noslēdza dievkalpojumu ar pateicību.

Tika iesvētīti 6 jaunieši: Daira Caune, Māra Leimane, Ruta Greiziņa, Eriks Apsītis - Miķelsons, Miķelis Jorgāns - Jēkabsons un Andris Strauts.

Šinī dievkalpojumā tika kristīta arī Anita Cināta, Juŗa un Ludmillas meitiņa.

Iesvētes svinības kuplināja vietējie mākslinieki Watsons (ērģeles) un Kirchofs (vijole).

Iesvētes dievkalpojumā bija ieradušies pāri par 180 dievlūdzēju, kas ir rekorda skaitlis ne tikvien Edmontonai, bet pat visai Albertas provincei, jo nevienkopus šai provincē nav sapulduši. Pirmo reizi Sv. Jāņa draudzes dievkalpojums bija tik kupli apmeklēts, un, var teikt, ka pirmo reizi dievlūdzēji šo dievkalpojumu pārdzīvoja tik dziļā iekšējā savilņojumā.

Šo svinību izjūtu padziļināja arī krāšņi dekorētā baznīca, kas sliga vienā ziedu kalnā.

Daudzos šīs svinības atmodināja gribu palikt aktīviem draudzes darbā un atjaunot draudzi pašiem ar savu mācītāju. Kaut šī apņemšanās, aizejot mājās, nezustu, tad arī Edmontonas latviesu saimē atgrieztos senā sirsnība, un jaunievētiem draudzes locekļiem nebūtu jābaidās, vai viņiem arī uz priekšu būs latviešu draudze?

Z. Čaks

PA LOGU IZMESTA NAUDA . . .

Tagad arī visā brīvajā pasaulē dzīvojošos latviešu 2. pasaules kaŗa invalidus var interesēt apstāklis, ka jau kopš ilgāka laika Rietumvācijā atkal norit asas diskusijas un karstas cīņas par kaŗa invalidu pensiju pagaidstināšanu. Vācu kaŗa invalidu apvienības (VdK. u.t.t.) sakarā ar pieaugošo dzīves dārdzību jau ilgāku laiku pieprasa paaugstināt kaŗa invalidu pensijas. Bonnas valdība šīs prasības visumā atzīst par ļoti pamatotām, bet domas dalās par pensiju paaugstināšanas veidu. Kaŗa invalidu apvienības vēlas ne vien tā saukto „pamatrenšu", bet arī vienlaicīgi tā saukto „izlīdzinājuma rentšu" paaugstināšanu. Attiecīgās valdības iestādes ar darba ministru Teodoru Blanku priekšgalā turpretī ir ar mieru paaugstināt tikai izlīdzinājuma rentes, jo tā atbalstu saņemtu tikai tie, kam tas visvairāk nepieciešams — smagi cietušie kaŗa invalidi, kas nevar strādāt vai izpelna tikai nepilnu algu.

Strīdi par pensiju paaugstināšanas veidu brīžiem pieņem ļoti asas formas — izraisot kaŗa invalidu protesta sapulces un demonstrācijas. Cīņas karstumā kāds Rietumvācijas darba ministrijas pārstāvis pat atļāvies izteikties, ka pamatrenšu paaugstināšana esot „pa logu izmesta nauda", un par šo izteikumu ir ļoti apvainojušies ne vien vecie kaŗa invalidi, bet arī tagadējie vācu bundesvēra kaŗavīri, — jo šiem pašiem pensiju noteikumiem pakļauti arī eventuālie nākotnes kaŗa invalidi. Lai gan arī kanclers Dr. Ādenauers it kā aizstāvot arī pamatrenšu paaugstināšanu par apmēram 10%, valdība šo projektu balsojot nesen noraidīja tādēļ, ka tie raditu valsts kases iztukšošanas draudus un *tomēr* it kā nedotu efektīvu palīdzību smagi cietušajiem. Par visu šo ilgi sasāpējušo lietu, cerams, jau oktobrī lems un balsos Bonnas parlaments. Vācu kaŗa invalidu apvienības cer, ka parlaments izšķirsies arī par pamatrenšu paaugstināšanu — ar kādu atpakaļejošu datumu. Eventuālie kaŗa invalidu pensiju uzlabojumi Rietumvācijā tad sniegs uzlabotu atbalstu arī kādai daļai mūsu kaŗa invalidiem.

Mūsu šāvēji Zviedrijā

Jau 9. gadu pēc kārtas Daugavas Vanagi Zviedrijā aizvadīja savas gadskārtējās meistarsacīkstes šaušanā. Zviedrijas Vanagi kā pirmie uzsāka nodarboties ar šo sporta veidu un ar prieku vēro, ka tagad visos kontinentos šaušana izveidojas par DV sacensību pamatdisciplīnu. Zviedrijas DV šogad savas meistarsacīkstes izdarīja Halstahammarā pēc zviedru sacīkšu šaušanas reglamenta, zviedru tiesnešu vadībā. Tas dod labāku rezultātu izvērtēšanu un salīdzinājumu iespēju, piemērojoties vienlaicīgi arī internacionāliem noteikumiem.

Meistaru klasē uzvarēja M. Kadiķis (Norčep) ar 123 p. 3. klasē I. Priedītis (Vesterosa) ar 71 p., 2. klasē P. Stendzenieks (Gēteborga) ar 68 p. 1. klasē J. Andersons (Stokholma) ar 73 p. Senioru klasē A. Vuciņš (Stokholma) ar 65 p., izcīnot kapteiņa Beišāna un Valdmaņa dāvāto tautisko kausu. Jaunatnes klasē uzvarēja Vija Tamsone (Čēpinga) ar 50 p. no iespējamiem 50. Nodaļu sacensībās 1. Vesterosa 142 p., 2. Gēteborga 130 p. 3. Čēpinga 98 p., 4. Halstahammara 98 p., 5. Stokholma 98 p. un 6. Eskilstuna.

Meistaribas klasē ar pistoli uzvarēja Z. Tamsons (Čēpinga) ar 178 p. un Jaunatnes klasē — V. Freibergs.

Pēc sacīkstēm notika kopīgs vakars ar uzvarētāju godināšanu un balvu izdalīšanu.

Jauni goda biedri Toronto

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas valde 8. oktobra sēdē nolēma rikot 8. novembrī, pl. 6 p.p. YMCA's telpās Kārļa Skalbes vakaru. Par goda biedriem kopā izraudzīja Angeliku Gailīti un Pēteri Dreimani. Gadskārtējo Preses balli kopa rikos 1960. g. 23. janvārī Palace Pier zālē.

Eseju cikls

Dzīve un māksla — eseju cikls, lasīs a u t o r s Valdis Skudra 1. novembrī, plkst. 5 p. p., DV namā, Toronto.

DV Toronto nodaļas VANADŽU kopa rīko 17. oktobrī, pl. 7,30 vak.,

BALLI ARDIEVAS VASARAI

COLUMBUS apakšējā zālē. Spēlēs latviešu deju kapela.

ATSPIRDZINĀJUMI. KLĀTI GALDIŅI. UZKOŽAMIE.

Ieeja $1.50 Visus laipni ielūdz VANADŽU KOPA.

VAI TUBERKULOZIE LATVIEŠI IEKĻŪS KANADĀ?

VĒSTULE LA NO RIETUMVĀCIJAS

Kā jau zināms, Pad. Savienības diktātors Nikita Chruščevs kopā ar „Vācu demokratiskās republikas" varas viriem Ulbrichtu, Grotevolu u. c. no 9.-12. jūnijam apmeklēja Rīgu. Par šo viesošanos Latvijas galvaspilsētā mūsu trimdas prese jau daudz rakstījusi. Še vēl divi citāti no latviešu un vācu komūnistu lapām.

Austrumvācijas komūnistu laikraksts „Der Morgen" cita starpā raksta: „. . . kā nākošais runāja Latvijas padomju sociālistiskās republikas ministru prezidents V. Lācis. Skaļu aplausu pavadīts, viņš teica, ka rīdzinieki ar pateicību atceras to, ko vācieši skaistu devuši šai pilsētai. — 700 gadus vecajā Rīgā var atrast daudz centīgo vāciešu darba pēdu," teica V. Lācis.

Latvijas komūnistu partijas organs „Ciņa" to pašu V. Lāča runu atstāsta šā: „Ar prieku mēs atceramies visu to labo, vērtīgo un skaisto, ko mums devusi apdāvinātā vācu tauta. Mūsu un vācu attiecības kultūrālā, literārā, mākslas un zinātnes laukā arvien bijušas tuvas un ciešas. Daudzi pieminekļi Rīgā liecina par vācu radošo garu, par vācu amatmeistaru darba māku."

— Tā atkal Vilis Lācis laizīsies savu kārtējo laizīšanu. Līdzīgus vārdus jau nozēlojamais latviešu tautas kapracis savā laikā teica arī par krievu „radošo garu". Par visu to, kas latviešiem esot, tie varot pateikties tikai „varenajai krievu tautai". Un nav nemaz tik sen, kad tas pats Vilis Lācis to pašu vācu radošo garu no Maskavas iebraukušajiem boļševiku dižvīriem noniecināja līdz nejēdzībai. Nodevējam nodevēja ķērieni.

* * *

Baltvācu mēnešraksts Rietumvācijā „Baltische Briefe" savā 8. un 9. (130./131.)numurā ir izšķērdīgi daudz telpas veltījis arī mums pazīstamā viņu rakstnieka Gesta fon Ikskila (Gösta von Uexküll) savā laikā jau aizkartajai temai par baltvāciešu tiekšmēm, izturēšanos un izrīcību pret latviešiem resp. baltiešiem. „Baltische Briefe" publicējusi turpat 30 iesūtījumus rekdakcijai, kuŗos var atrast skarbu Ikskila darba kritizējumu. Vairums baltvāciešu domā, ka Ikskils nav godīgi rīkojies, ievilkdams savus tautiešus skarbas kritikas lokā. Runājot, piemēram, par skolu dzīvi, kāds brīvkungs Drachenfels no Hamburgas savā vēstulē raksta apm. šā: „. . . bez tam, sakarā ar zemes un īpašumu atsavināšanu un naudas pārvērtēšanu, dzīvi palikušie (domāti tie baltvāci, kaŗ pārdzīvojuši 1. pasaules kaŗu! Ref.) un pēcnācēji, izņemot tos, kas galvenokārt adresēti tikai dažām personām, galīgi noklusējot, ka arī pašu cilvēki atradušies izrādes telpā — liekas, pilnam palīdz reālizēt padomju „augstināšanu. Vācu kaŗa invalīdu apvienības (VdK. u.t.t.) sakarā ar pieaugošo dzīves dārdzību jau ilgāku laiku pieprasa paaugstināt kaŗa invalidu pensijas. Bonnas valdība šīs prasības visumā atzīst par ļoti pamatotām, bet domas dalās par pensiju paaugstināšanas veidu. Kaŗa invalidu apvienības vēlas ne vien tā saukto „pamatrenšu", bet arī vienlaicīgi tā saukto „izlīdzinājuma rentšu" paaugstināšanu. Attiecīgās valdības iestādes ar darba ministru Teodoru Blanku priekšgalā turpretī ir ar mieru paaugstināt tikai izlīdzinājuma rentes, jo tā atbalstu saņemtu tikai tie, kam tas visvairāk nepieciešams — smagi cietušie kaŗa invalidi, kas nevar strādāt vai izpelna tikai nepilnu algu.

Strīdi par pensiju paaugstināšanas veidu brīžiem pieņem ļoti asas formas — izraisot kaŗa invalidu protesta sapulces un demonstrācijas. Cīņas karstumā kāds Rietumvācijas darba ministrijas pārstāvis pat atļāvies izteikties, ka pamatrenšu paaugstināšana esot „pa logu izmesta nauda", un par šo izteikumu ir ļoti apvainojušies ne vien vecie kaŗa invalidi, bet arī tagadējie vācu bundesvēra kaŗavīri, — jo šiem pašiem pensiju noteikumiem pakļauti arī eventuālie nākotnes kaŗa invalidi. Lai gan arī kanclers Dr. Ādenauers it kā aizstāvot arī pamatrenšu paaugstināšanu par apmēram 10%, valdība šo projektu balsojot nesen noraidīja tādēļ, ka tie raditu valsts kases iztukšošanas draudus un *tomēr* it kā nedotu efektīvu palīdzību smagi cietušajiem. Par visu šo ilgi sasāpējušo lietu, cerams, jau oktobrī lems un balsos Bonnas parlaments. Vācu kaŗa invalidu apvienības cer, ka parlaments izšķirsies arī par pamatrenšu paaugstināšanu — ar kādu atpakaļejošu datumu. Eventuālie kaŗa invalidu pensiju uzlabojumi Rietumvācijā tad sniegs uzlabotu atbalstu arī kādai daļai mūsu kaŗa invalidiem.

— Tā vien nu ir arī ar to saprašanos baltvācu un baltiešu starpā. Tādu to gan propagandē uz ārieni no akdēmiskiem klubiem un ar pietāti dibinātām sadarbības biedrībām, taču ja uzklausa „cilvēkus no ielas", un „Baltische Briefe" to teicami veikusi, tad j ū t a m ā pārsvarā dzirdama skarba disonance. Divaini.

* * *

„Bremer Nachrichten" kādā kritikā atzīmē faktu, ka baltvācu mākslinieki Alide - Erika Hohnholde un Leonids fon Denfers, vācu klausītājus kādā sarīkojumā Brēmenē iepazistinājuši cita starpā arī ar latviešu liriku un mūziku. Priekšnesumi radījuši dzīvu interesi un teicamas atsauksmes.

— Ir apsveicami, ka baltvācu aprindās ir laudis, kas redz pāri šauram lokālpatriotismam un arī citu tautu gara ražojumiem veltī uzmanību un atsaucību.

* * *

Pirms divi gadiem kāds mans paziņa no Rīgas vēl sevi godināja par Upēnu — Rūdolfu Upēnu. Nu viņš tā vairs nesaucās, bet gan par — Rūdolf Renz.

Mūsu tautietis mainījis savu vārdu, to vācisķojis, tā vēlēdamies kļūt saprotamāks un izprotamāks vietējiem. Kāpēc Upēnu Rūdis tā darījis?

Pamatā tam tīri materiāli apsvērumi. Mūsējais ir labs techniķa amata pratējs. Ilgus gadus strādājis Latvijas pastā un telegrafa departamentā. Trimdā nopūlējies savu prasmi „pārdot" vāciešiem, bet bez panākumiem. Kāpēc?.

Pēc ilgākas prātošanas tautietis nācis pie atzinuma, ka vaiņīgs varbūt viņa nevāciskais vārds. Nolēmis to vāciskot. Pagājis ilgs laiks, līdz vācu iestādes devušas savu piekrišanu. Beidzot tādu saņēmis, saņēmis arī jaunu pasi ar jauno vārdu. Kā jauncepts „vācietis", atkārtojis lūgumu rakstīšanu attieciģām iestādēm. Un — tavu brīnumu! „Mani pieņēma," izsaucas Upēns - Renz. Nu jau daudzus mēnešus mūsu tautietis sekmīgi strādā atbildīgu darbu vācu pastā. Protams, vārda maiņa vien vēl sīrupu mutē nelej, galvenais tomēr ir aroda un vietējās valodas nevainojama prašana. Un to visu Rūdolfs prot teicami.

* * *

Mazliet cerības izkļūt no Vācijas arī tādiem latviešu bēgļiem, kas slimo ar tuberkulozi, sagādāja Kanadas valdības paziņojums, ka Kanada ir ar mieru savā zemē uzņemt arī tuberkulozus bēgļus. Latviešu bēgļu vidū Rietumvācijā ar tuberkulozi slimo ir krietni daudz. Šo slimnieku vidū laba daļa ir tādu, kas var arī strādāt vieglāku darbu. Tikai Vācijā tādu samekļēt nav viegli. Varbūt ar iespējas rašanos izceļot uz Kanadu daudziem nākotnē pavērsies arī tā ilgi gaidītā iespēja — izkļūt no nometņu šaurības un tukšības.

— Pagātne gan mums daudzreiz mācījusi, ka — solīts vēl nav dots. Tāpēc pesimisms vietā arī šoreiz.

Mks

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 16

I. Andrejsons, C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

Valstssvētku svinības Toronto notiks 20. novembrī

7. okt. uz sēdi sanāca 18. nov. svētku rīcības komitejas pārstāvji, lai lemtu par valsts svētku svinību vietu, laiku un programmu šai gadā Toronto.

Sēdi lietpratīgi vadīja LNAK valdes priekšsēdis V. Upeslācis, un tanī piedalījās A. Roze (1. ev.-lut. dr.), J. Skrastiņš (Sv. Jāņa dr.), A. Dzērvītis (Austrumu dr.), L. Lidums (DV), J. Budrēvics (KJS), A. Stašāns (LPB Kanadas kopa), P. un A. Celmi (Lāpa), A. Arājs (TLB), A. Martinsone (Sestdienas skola un lielgaidas), J. Cakuls (katoļu apv.), B. Senkeviča, T. Kronbergs (LNAK) un A. Rozenbergs (sporta apv.).

Sēdes dalībnieki vienojās, ka izdevīgākais datums svētkiem būtu piektdiena 20. novembris, un šai dienai meklēs attiecīgus telpas kādā skolā. Svētku runu aicināts teikt V. Māsēns, bez tam paredzēts koncerts ar kādas izcilas solistes, kora un deklamātora piedalīšanos.

Atkarā no telpām, pēc akta iespējams arī kopīgs groziņu vakars.

PĒC PAULAS BRĪVKALNES KONCERTA 24. OKTOBRĪ

TLB dāmu komiteja savās telpās, 198 Osler ielā, rīko vakariņas, lai pabūtu kopā ar māksliniecī. Piedalīties var visi dziedones cienītāji. Piedalīšanās maksa $1.50 no personas. Lūdz zvanīt V. Šilderei: BE 3-4201, Toronto.

PATEICĪBA

Mīļi, mīļi pateicos Sv. Jāņa draudzes māc. A. Lūsim, visiem draugiem, paziņam un organizācijām par sirsnīgajiem vārdiem, skaistajiem ziediem un pēdējā goda parādīšanu inž. Edgaram Mežciemam, aizmūža ceļu uzsākot.

Sieva un dēls.

LASĪTAJU vēstules

LABI IZDOMĀTS TRIKS

Latvijas Amerikā redakcijai:

Izlasot V. M. vēstuli „Latvijas Amerikā" 78. numurā, ir redzams, ka lapelei „Dzimtenes Balss" sekmējas iespaidot naivus cilvēkus. Secinājums, ka „Jaunā Gaitā" ir jābūt komūnistiem simpatizējošiem rakstiem, ja „Jauno Gaitu" it kā labvēlīgi piemin „Dzimtenes B", ir tieši tas, ko „Dzimtens Balss" vēlas panākt.

Pārlasot „Dz. B" slejas un uzmanīgi p ā r d o m ā j o t lasīto, nereti var atrast lētu, naivu cilvēku maldināšanai domātu propagandas triku: draudzīgā vēlā pieminēt kādu personu, trimdas organizāciju vai pasākumu, lai tos notēlotu kā komūnistiem draudzīgus vai mazākais nekaitīgus. Patiesība var būt citāda.

G. Liepiņš, Londonā, Ont.

PAR DAUDZ RUPJĪBU

Latvijas Amerikā redakcijai:

Latvijas Amerikā 30. sept. raksta „Iecietību pret aizrādījumiem" autors izsaka pareizas domas, ka ALA's valde savā laikā bija vērsusies pret „Jauno Gaitu".

Lieku reizi uz ALA's pareizo rīcību norāda arī balsis no pretējā lēģera, kas ir ļoti zīmīgi, jo Michailova organs arī „atrod", ka ALA „uzbrūk" jaunajiem autoriem.

Tas no politiskā viedokļa. Ir tomēr savādi, ka tādas rupjības, kādas bijušas iespiestas „Jaunā Gaitā", šī žurnāla izdevēji neatzīst par kļūdu, ietiepīgi gribēdami pataisīt melnu par baltu, un tā sabojādami ticību, ka šis žurnāls labosies.Mag iur. E. Lapiņš.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Penma

"95" UNDERW

To atmaksājas pirkt labās izturības dēļ, "95" — PENMANS apakšveļa: smalkie vilnas diegi dod īpašu izturību un elitumu.

Tāpat 90 gadu prakse tās ražošanā garantē labu darbu . . . nevainojama valkāšanā, viegli mazgājama.

Krājumā vīriešu un zēnu kombinētā veļa, krekli un bikses.

SLAVENS kopš 1868

95-FO-6

Ā?

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE. APT 16

I. Andrejsons, C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

skar-
ējumu.
nā, ka
es, ie-
skar-
ot, pie-
, kāds
Ham-
n apm.
ar ze-
nāšanu
dzīvi
altvāci,
les ka-
ņemot
pilni-
i tikai
varēja
igauņu
" viņus
ožēloja-
Ref.)"
ltvāciе-
emdami
ielvāci-
u skolu
stis. G.
, ka tas
, jo pa-
latvie-
skolas,
utu sa-
a un ci-
un viņa
rašanās.
r to sa-
baltiešu
gajiņē
m klu-
ēcišām
ācēju ja
as", un
ceicami
ārsvarā
nce. Di-

kādā
baltvā-
Erika
n Den-
ā sari-
stināju-
riešu li-
nesumi
n teica-

altvācu
edz pā-
um un
jumiem
aucību.

s mans
i godi-
Rūdolfu
nesau-
f Renz.
s savu
vēlēda-
izpro-
Upēnu

ateriāli
r labs
Igus
s pasta
amentā.
prasmi
bez pa-

s tautie-
ka vai-
ēciskais
ct. Pa-
u iestā-
krišanu.
aņēmis
vārdu.
atkār-
attieci-
avu brī-
izsau-
nu dau-
tautietis
ot darbu
rda mai-
tē nelej,
a un vie-
nna pra-
olfs prot

no Vā-
šu bēg-
berkulozi,
ības pa-
r ar mie-
ri tuber-
šu bēgļu
uberkulo-
audz. Šo
ļa ir tā-
vieglāku
lu samek-
ar iespē-
Kanadu
ērsies arī
— izkļūt
un tukši-

ns daudz-
solīts vēl
nisms vie-

Mks

esības manuskriptus saīsināt.
kriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs
nota pastmarka.
ai iniciāļiem paraktītajos rakstos izteiktās
st redakcijas viedokļiem.

VAI IEMESLS BĪTIES NO SVEŠVĀRDIEM?

PĀRDOMAS PAR VĀRDU AIZGŪŠANU

Mūslaiku civilizācijas krize ir domāšanas krize: daudzos gadījumos tai trūkst integrālisma un perspektīvas. Šie trūkumi bieži ietekmē spriedumus, kas ir greizi pašos pamatos. Tā radies arī pat valodniekos plaši izplatītais uzskats par milzīgajiem „svešvārdu plūdiem" mūsu valodā. Galvenokārt tie ir germānismi, un rusisms, vārdi, kas it kā būtu nākuši no vācu un krievu valodas.

Pie rusismiem pieskaita pat tādus vārdus, kā „nedēļa", „svēts", „grēks", „zvans", „svece", „krusts" u. c., kas it kā esot ieviesušies līdz ar kristīgās ticības izplatīšanos no austrumiem. Taisnība gan — pirmie latviešu kristītāji nāca no austrumiem, bet tie nav cēlušies no krieviem, bet no tām ārietu cilts, kas slavu tautas pārvaldīja un izglītoja. Pašu krievu vēsturnieki atzīst, ka Dienvidkrievijā kristīgā ticība bijusi izplatīta jau 4. g. simteni pēc Kristus, jo še atraktas 6 pilsētu drupas ar baznīcām un krustiem. Turpretim slavu vēsture pēc V. O. Ključevska sākusies tikai 6. g. simtenī un pie tam Karpatu nogāzēs, bet lielāko daļu tagadējās Krievijas telpas tad vēl apdzīvoja somu un baltu tautas.

Prof. A. Toinbijs uzsvēr, ka slavi ir bijusi vergu tauta (no tā angļu nosaukums slaviem — „slave" — vergs), bet kā to valdniekus piemin tikai avāros. Tiem varam pieskaitīt vēl: karintus („kūru intus" jeb „indus"), ventus, balkārus jeb baltārus (pārtautoja par āriešiem kādu somu - ugru cilti Volgas vidienē — vēlāk Balkānos — bulgārus), rusus (nāca no Mazāzijas un deva nosaukumu visai krievu tautai), horvatus („vecos kūrus"), noriešus (nodibināja Novgorodu jeb Naugardu — „jauno pilsētu"), moskus (līdz ar rusiem ieradās no Dienvidkaukaza un vēlāk nodibināja Maskavu, nosaucot to savā vārdā), latus (nāca no austrumiem pa Volgu un Daugavu), galindus (prūšu cilts), paralatus (Volinijā), skolatus (Dienvidkrievijā), antus (Dienvidkrievijā) u. c.

Šis tautas atnesa visai Austrumeiropai jau pieminētos vārdus, kuŗus daudzi valodnieki kļūdaini ieskata par rusismiem. Piemēram, vārds „nedēļa" nebūt nav cēlies Krievijā, bet gan no Kretas vecākās nāras Nedas vārda. Šī nāra grieķu dieva Dzeva mātei Rejai (Opai), palīdzēja Dzeva radībās. No tās vārda cēlies arī latviešu „nedeļniece", vietas nosaukums Latvijā — Nīda, un angļu vārdi „nee" (dzimis) un „need" (vajadzība, seno angļu „neade", vid. angļu „nēdes").

Arī vārds „svēts" ir daudz vecāks par krievu tautas mūžu un, protams, radies jau sen pirms kristiānisma, vēl tais laikos, kad āriešu tautas Mazāzijā tiecēja, ka visas cilvēka ģenētiskas ceļas no jaunajiem ģeļiem, kas savairojušies miljonos. Tādēļ šo tautu dzīvē viena no svarīgākajām problēmām bija, kā atbrīvoties no šīm jaunajām būtēm. Par labāko līdzekli tās iznīcināt vai vismaz padzīt — atzina uguni un gaismu. Tā kā šie nelabie bēga arī no stiprām smakām, tad vislabākos panākumus varēja sasniegt,dedzinot kādas smaržīgas vielas, sevišķi sveķus. Tā no vārda „sveķis" radās arī „svece" (persu — svič) un „svēts", kas nozīmēja „tīrs" jeb „atbrīvots no jaunajiem gariem". Dienvidkaukazā (Mingečanrā) izraktie naftas sabiezējumi arī saukti par sveķiem, jo lietoti tiem pašiem reliģiskiem nolūkiem.

Galvenā sveķu devēja koka — latviešu „egles" nosaukums saskan ar latiņu „aegle" (gaišums) arī no Aegle (nāra). Kristīgie pārņēma daudzas seno āriešu reliģiskās tradicijas un sāka dedzināt eglītes arī Ziemassvētkos, it kā atzīmējot Kristus dzimšanas dienu, kas īstenībā bija 3. gadā pirms kristīgās ēras sākuma un 23. septembrī, kā to aplēsis braziliešu profesors Sabado Dinotos. Turpretim pagāniem „eglītes dedzināšana" bija ļoti nepieciešama tieši ziemā, jo šajā tumšajā un aukstajā gada laikā ļaunie gari jutās visvarenāki un bīstamāki . . . Arī „sveču diena" un „sveķu mēnesis", kas iekrīt šajā tumšajā periodā, ir mūsu senču reliģisko kultu atliekas.

Arī „baznīca" nav krievu izcelsmes vārds, jo saistās ar pašu latviešu „bažas" un „bažīties" (baidīties) un dieva nosaukumu persu valodā „bag" (no tā arī latviešu „baigs").

„Zvana" nosaukums nāk no latu (lāzu) cietokšņa Skanda, Dienvidkaukazā, kur briesmu gadījumos trauksme sacelta ar zvanu zvanīšanu (Cilts, kas to pasāka, saucās par svāniem jeb zvāniem). No šī cietokšņa nosaukuma cēlies arī Skandinavijas nosaukums, kas agrāk bija „Skandanauja" — „Jaunā Skanda", un stāv ciešā sakarā ar latviešu vārdiem „skanēt" un „skandināt" (arī zvanīt).

Vēstures maģistrs K. Stalšāns savā nesen izdotajā grāmatā „Latviešu un lietuviešu austrumu apgabalu likteņi" lielos vilcienos baltu etniskās robežas pagātnē aizvelk līdz Maskavai, bet īstenībā tās iet daudz tālāk uz ausrumiem un dienvidiem. To pierāda ne vien vietu nosaukumi un arheoloģiskie izrakumi, bet arī baltu atstātais milzīgais vārdu krājums visās slavu un somu valodās.

Pieminēsim kaut vai tikai kādu somu cilti Volgas vidienē; to balti nosaukuši par čeremisiem jeb māriešiem. Acīmredzot, āriešiem atnākot, šie māriešī (varbūt kādas citas āriešu cilts, iespējams — velšu, iemācīti), pratuši skaitīt tikai līdz desmit: ik — viens, kok — divi, kum — trīs, nil — četri, vič — pieci u.t.t. Turpretim visu skaitļu saknes „padsmitos" tie jau apzīmē ar latu vārdu, un, proti: latik — vienpadsmit, latkok — divpadsmit, latkum — trīspadsmit, latnil — četrpadsmit, latvič — piecpadsmit u. t. t. Latu vārds ietilpināts arī daudzos vārdos, kas saistīti ar vadību un pārvaldi. Tā, piem., „vuj" ir galva, bet „vujlatiše — vaditājs, rikotājs; vujlataš — vadīt, rīkot un „vujlatimaš" — pārvalde.

Vispār somu valodās varam atrast vismaz kādu tūkstoti baltu vārdu, sākot no pirmās dzīvojamās ēkas — „pirts", kuŗu celt āriešī mācīja somu ciltis, un beidzot ar dzīvnieku nosaukumiem. Pie tam zīmīgi, ka tajā pašā māriešu valodā suni sauc „pij", kas norāda, ka ar to rīdīti naidīgie kaimiņi . . .

(Turpmākā rakstā apcerēsim „germānismu plūdus" latvju valodā).

Aberts Kalniņš.

PĒC KREMĻA PLĀNA AMERIKAI 1973. G. JĀBŪT KOMŪNISTISKAI

DŽONS NOBLE RUNĀ ČIKĀGĀ

Laikā, kad vienā no Čikāgas viesnīcām notika komūnistu partijas 40 g. dibināšanas atceres svētki, Orķestŗa Hallē uz Micigena avēnijas runāja Džons Noble, grāmatu „Es biju vergs Krievijā" un „Es atradu Dievu Padomju Savienībā" autors. Viņš piestājās pie pults ar bībeli rokā, un savā runā uzsvēra atziņu, ka tikai ar Dieva palīdzību varējis pārdzīvot gaŗos 9½ verdzības gadus.

Zinot, cik maz ir tādu, kam laimējas izkļūt brīvībā, viņš tagad brauc no pilsētas uz pilsētu un visur stāsta par komūnisma īsto seju un dzīvi vergu nometnēs, kuŗu esamību šai kontinentā daudzkārt apstrīd.

Viņa runa, sakarā ar Chruščeva viesošanos ASV, bija ļoti asa. Viņš pārmeta saviem tautas brāļiem gaŗīgu laiskumu, gļēvulību un liekulību, cita starpā teikdams: „Kā mēs varam lūgt Dievu mūs pasargāt, ja nesam pacēluši ne pirkstiņa, lai palīdzētu saviem komūnisma apspiestajiem brāļiem?"

Pret koeksistences sludinātājiem viņš vērsās ar Kristus vārdiem: „Kas nav ar mani, tas ir pret mani," un pacifistiem atgādināja, ka arī pats Kristus nav kavējies izdzīt naudas mīļjus no tempļa. Vienaldzīgajiem viņš citēja nesen komūnistu varas vīru pieņemto plānu, pēc kuŗa jau 1973. g. Amerikai jābūt komūnistiskai. Zinot, ka visus ASV iedzīvotājus neizdosies pāraudzināt par pilnvērtīgiem Padomju pilsoņiem, komūnisti lēsuši, ka ap 60 miljoni būšot „jālikvidē".

Visa runa bija interesants pārdzīvotā atstāstījums, savīts ar pašreizējo notikumu izgaismojumu un un nosodījumu. Publika vērīgi klausījās, un kad, runu beidzot, Nobls uzaicināja visus klātesošos klusu nodungot kādas garīgas dziesmas pantu, ko tāpat klusu dungodami savos aizliegtajos dievkalpojumos dzirdājuši viņa Sibirijas draugi, daža acī radās pa asarai, bet citiem melodija atvēra zāles grezнās sienas un ļāva redzēt tālumā bezcerīgu taigu ar dzeloņdrātīm un pelēkām, sakņupušām ēkām — mūsu mīļajiem.

Vakara rīkotāja bija „Youth for Christ" organizācija. **D. V.**

Jānis Kalmīte pošas izstādei Klīvlendā

Gleznotājs Jānis Kalmīte ar saviem dziļi latviskajiem mākslas darbiem iemantojis visplašākās simpatijas mūsu tautiešu trimdas pagastos, un ir aicināts un gaidīts viesis ārpus Mineāpoles. Pagājušā gada novembrī, mūsu valsts neatkarības proklamēšanas 40 gadu atceres svinību ietvaros viņam bija gleznu izstāde Čikāgā. Šogad — arī ap to pašu laiku — Jānim Kalmītem paredzēta izstāde Klīvlendā. Mākslinieks jau sācis nopietni pārcilāt savus šī gada darba augļus, lai no tiem izvēlētos 40 —45 audeklus paredzētai izstādei.

PAULA BRĪVKALNE IERADUSIES AMERIKĀ

Liels satraukums pārņēma Krolla Kultūras biroju, saņemot Lufthanzas telegrafisko ziņu, ka 6. oktobrī plkst. 12 gaidītā lidmašīna ar Paulu Brīvkalni neatlidos, jo mašīnai bojājies viens motors. Tas rada bažas: vai nav notikusi nelaime? Bet, sazinoties ar Lufthanzas kantori Čikāgā, noskaidrojas, ka nelaime nav notikusi, motors izlabots, un paredzētās lidmašīnas vietā ar to pašu numuru lidos cita, kas pienāks Čikāgā plkst. 2.41 naktī.

Kantoris pastāvīgi informē gaidītājus, un tie noteiktā laikā dodas uz lidlauku. Tieši pl. 2.40 parādās lidputns un nosēžas lidlaukā. Atveŗas mašīnas durvis, un pēc 33 stundu ilgā lidojuma pasažieŗi lēnī, pilotu balstīti, nāk lejā pa kāpnēm un dodas uz muitas un vīzu pārbaudi, kas ilgst vairāk par stundu.

Nācēju starpā ir arī gaidītā dziedone — Paula Brīvkalne, un laipni māj sagaidītājiem.

Biroja vaditājam ar savu mašīnu atbraucis līdzi arī grafiķis Voldemārs Ozoliņš, un jau pēc pusstundas brauclena sagaidītāji ar jauko ciemiņu piestāj pie Hull House ēkas, kur pa turnejas laiku ASV dziedonei būs galvenā mājvieta.

Pēc pirmo steidzīgāko jautājumu nokārtošanas Brīvkalne dodas pie miera, lai otrā dienā jau stātos saskarē ar pianisti Zaigu Ori un nokārtotu jautājumu par lidojumu uz Nujorku, kur to gaidīs pirmdien kompozitora Skultes ģimene,

Ar novietošanu, zāli un citām izdarībām Paula Brīvkalne ļoti apmierināta. Izmēģinot zālē dziedājumu, viņa priecājas par labo akustiku. Tāpat māksliniecei iepriecina ziņa, ka latviešu interese par koncertiem liela un ka čikāgieši naski pieprasa biļetes. Par savu darbu viņa stāsta ar lielu aizrautību, un acis Brīvkalnei mirdz tāpat kā senos laikos Latvijas operā un koncertu zālēs. Nu viņa dziedājusi daudzās pilsētās, bet vēl aizvien viskarstāk ilgojas dziedāt Latvijā.

O. Krolls kārto Brīvkalnes koncertus Čikāgā, Milvokos, Nubransvikā, Bostonā, Indianapolē, Klīvlendā, Kalamazū, Grand Rapidos, Minneapolē, Linkolnā un Saginavā, bet TLB uzdevumā Biruta Šenkeviča — Nujorkā, Filadelfijā, Toronto, Detroitā un Londonā, (Ont.). Kā pavaditāji koncertos būs M. Tūtere, Zaiga Ore un Valdis Treimanis.

SOS

TAUTA, KAS PROT UN GRIB DZĪVOT

VĀCIJAS DZĪVES IMPRESIJAS

Moderno Vāciju varētu raksturot ar vārdiem: labklājība, darba prieks, jaunuzbūves drudzis. Latvieši, kas no Vācijas izcelojuši pirms kāda laika, tovairs nepazītu.

Redzot visdažādāko preču pārpilnos veikalus, daudzās modernās ēkas un ar visām iespējamām ērtībām ierīkotos jaunos dzīvokļus, dāmas, kas seko katram modes untumam, liekas pat, ka vāciešī dzīvo lielākā pārticībā nekā angļi, kaut arī pēdējie karā ir uzvarējuši.

Laikā no 1951. — 1956. g. Vācijā ir valdījis īsts ēku celšanas drudzis. Ir atjaunotas sapostītās stacijas, bet pārējās staciju ēkas pārbūvētas un modernizētas: tās ir gaišas, tīras, ziediem rotātas, ir gādāts par visām ceļotāju ērtībām. Ierādņi laipni un labprāt dod sveŝiniekiem vajadzīgos paskaidrojumus. Arī muitas ierēdņus nevar nekādā ziņā saukt par pedantiskiem.

Vācieši vairs nevar žēloties par bezdarbu: daudzās nozarēs pat trūkstot darba roku. Arī dažiem latviešiem ir izdevies labi iekārtoties. Man stāstīja, ka tie, kas pieņēmuši vācu pavalstniecību, panākuši Latvijā nokalpoto gadu ieskaitīšanu pensijā un dzīvojot labi.

Kas attiecas uz politisko noskaņojumu, tad vācieši nebūt nav „norakstījuši zaudējumos" savu austrumu zonu. Pat gīdi, kas vadā tūristus pa vēsturiskām vietām, bieži atkārto: „Kad mēs atkal atgūsim austrumu zonu . . . " Nesenais konflikts starp Dr. Adenaueru un Erhardu arī atspoguļojies vācu presē: pret Dr. Adenaueru bijuši visi kreisi noskaņotie, bet palikuši mazākumā. Nesenā aptaujā pierādījies, ka Dr. Adenauera „cienītāju" skaits pēc minētā konflikta sarucis par 8%. Aptauja tomēr pierādījusi, ka popularitātes ziņā pirmo vietu Vācijā vēl arvien ieņemot Dr. Adenauers, otro prof. Heuss, trešo — Erhards.

Daudzus vāciešus māc rūpes par Dr. Adenauera pēcnācēju. Šis bažas atspoguļojas arī presē, grāmatās, dažreiz diezgan asā formā. Piemēram, ļoti interesanti sarakstītā Schlamma grāmatā „Die Grenze des Wunders" (1959. g. Zürich, Europa Verlag) autors parēgo, ka pēc Dr. Adenauera nāves Vācijā notikšot asa cīņa varas dēļ, jo Adenauers, līdzīgi Čerčilam, ne tikai neesot izaudzinājis sev nevienu spējīgu pēcnācēju, bet pat neciešot savā apkārtnē spilgtus talantus: viņam esot vajadzīgi tikai pedevīgi rīki viņa ideju īstenošanai.

Nacionālie šovinisti Vācijā neesot mierā ar Dr. Adenauera Francijai draudzīgo politiku. Adenaueram ir izdevies panākt kaut ko gandrīz pilnīgi neiespējamu: divas tautas, kas kopš pagājušā gadu simteņa otrās puses ir raudzījušās viena uz otru ar lielāko neuzticību un naidu, tagad jūtas kā sabiedrotās! Ka šī vācu - franču draudzība nav tikai politiķu radīta fraze, to pierāda, piemēram, daudzie franču tūristi Vācijā, kas agrāk bija reta lieta, bet it sevišķi dzīvā skolu jaunatnes apmaiņa: veselas franču skolnieku grupas apmeklē Vāciju, vācu ģimenes viņus uzņem, — un vācu jaunatne savukārt dodas uz Franciju, lai studētu turienes augstskolās. Nav dzirdamas Vācijā vairs nicinošas atsauksmes par frančiem, kā agrāk. Arī vācu kapitāli palīdzot Francijai cīnīties ar tās saimnieciskām grūtībām. Sarunājos ar dažiem franču studentiem. Arī viņi apgalvoja, ka viņu zemē naids pret Vāciju plašākās masās esot jau zudis.

Ikviens, kam rūp Eiropas nākotne resp. sekmīga cīņa pret komūnismu, silti apsveiks šo divu līdz šim naidīgo tautu sapratšanos. Diemžēl, ir dažas tuvredzīgas un, acīm redzot, nacionāla egoisma pārņemtas britu avīzes, kas par šo faktu nebūt nav sajūsminātas. Naids pret vāciešiem Britanijā nav zudis, un nosakņojums pret Vāciju (sevišķi Dr. Adenaueru) pašlaik ir visai nepatikams.

VĀCU JAUNATNE

Bet kāda ir Vācijas jaunatne? Vācijas rītdiena pieder jaunatnei.

Vācu vecākā paaudze žēlojas, ka jaunatnei neesot agrākās kvēlās intereses par filozofiju, mākslu, literātūru, ka tā esot pārāk materiālistiski noskaņota un par daudz tiecoties baudīt dzīvi; trūkstot entuziasma, sajūsmas par idejām. No personīgas iepazīšanās un sarunām ar vācu studējošo jaunatni paliek iespaids, ka šie pārmetumi ir, varbūt, pārspīlēti un tos nevarētu attiecināt uz visu vācu jaunatni. Pārsteidz gan tagadējo vācu jauniešu asais, kritiskais skats, ironiskā pieeja dažādām parādībām agrākās naivās sentimentālitātes vietā. Salīdzinot ar angļu - saksu jaunatni, vācu jauniešiem ir daudz vairāk interešes par literātūru un mākslu, un viņu zināšanas šinīs nozarēs var dažreiz pat apbrīnot, bet tas ir galvenokārt vācu skolu sistēmas nopelns. Raksturīgs ir šīni ziņā viens no tematiem, kuŗš ir dots pagājušā gadā vidusskolu abitūrientiem gala pārbaudījumos. „Ko skola jums ir devusi literātūras izpratnei, un ko jūs domājat nākotnē darīt, lai papildinātu savas zināšanas šinī virzienā? Šāds temats ir iespējams vienīgi Vācijā vai Francijā.

ESLINGENA UN STUTGARTE

Staigāju pa Eslingenu — kādreizējo „mazo Latviju"! . . . Redzu kazarmu ēku, kur agrāk dzīvojuši latvieši, bet tagad no logiem raugās vācu jauno kareivju sejas; skatu kapakmeni Eslingenas kapsētā, kuŗā iekalta vesela rinda latviešu vārdu . . . Daudzi, tagad pa dažādām zemēm izkaisīti, latvieši ir dzīvojuši Eslingenā. Mūsu Eslingenas tautieši tiešām bija izvēlējušies sev ļoti skaistu mājvietu Vācijā. Vina dārziem klātie apkārnes uzkalni, Nekaras un kanāļa ūdeņi, pār kuŗiem vietām liecas vītolu kuplie zari, zaļumu un ziedu iežogotās mājas, daudzās vecās celtnes, no kuŗām dažas saistās pat ar slavenās Hohenštaufenu dinastijas (Fridriha II) ziedu laiku (13. g. s.), — viss tas padara Eslingenu par mazu, skaistu gleznīņu.

Arī Eslingenā vērojama strauja celniecība: ir izaudzis vesels jauns pilsētas kvartāls ar modernām celtnēm, to starpā ērta nometne jauniešiem - tūristiem, kur tie var pavadīt nakti par 50 feniņiem. Ir radies arī īpašs rūpniecības kvartāls.

Vācieši dara visu, lai apgādātu iedzīvotājus ar dzīvokļiem. Dzirdot, kādā veidā ir radušās dažas no jaunajām dzīvojamām ēkām, ir tiešām jāapbrīno vācu iniciātīva un prasme sagādāt ļaudzekļus. Redzēju, piemēram, kādu no dzīvokļu blokiem neprecētām, strādājošām sievietēm. Līdzekļus nama celšanai devusi Eslingenas pilsēta, apriņķa krājaizdevu kase, rūpnieki (jo namā dzīvo arī fabriku strādnieces); tiem pievienota vēl neliela pašu iedzīvotāju dalības maksa, resp. aizdevums, par kuŗu tās saņem 3%. Nelielie dzīvoklīši (1—2 istabu) apgādāti ar visām modernām ērtībām (arī kopīgo telpu tīrīšana ieskaitīta īres maksā, un par to nav jārūpējas). Kāpņu telpas grezнotas puķēm, mājai pievienots arī košuma dārzs. Iemītnieces nāk no visdažādākajām profesijām. Līdzīgas ēkas ceļot arī citās Vācijas pilsētās dažādām profesijām (starp citu arī sievietēm — māksliniecēm).

Apmeklēju arī Stutgarti — „pilsētu starp mežiem un viņa dārziem". Kara laikā 40% no tās bijusi sagrauti, tagad tā uzcelta par jaunu un modernizēta. Pirms pāris gadiem ir uzcelts tālskates torņis no betona, alumīnija un stikla, 211 metru augsts, ar ļoti gaumīgi ierīkotu restorānu, kuŗš ik dienas pievelk lielas apmeklētāju masas. Stutgartieši nav aizmirsuši arī daiļās mākslas: 1956. g. ir iesvētīta jaunā „Liederhalle" ar 3 zālēm: viena veltīta Bēthovenam, otra — Mocartam un trešā — vienam no vietējiem švābu dziesmu komponistiem. Šis celtnes stils ir tik ultramoderns, ka ap to vēl tagad norisinās karsti strīdi. Ar saviem 230 grāmatu apgādiem Štutgarte tagad Vācijas grāmatrūpniecībā ir ieņēmusi Leipcigas vietu.

Austra Augenberga

Savienotās VALSTIS

ČIKĀGĀ

Jaunatnes nedēļu Čikāgā atklāja svētdien, 4. oktobrī, L. Neimanis. Kā referents piedalījās L. Streips. Koncerta daļā dziedāja V. Melliņa - Bumbule, Ivars Gaide, pavadīja V. Treimanis Politiskās pārrunas par tematu „Jaunatnes sūtība un darbs politikā", kuŗas vadīja V. Mūrnieks, rītēja spraigi un interesanti. Trešdien, 7. oktobrī jaunieši varēja noskatīties T. V. Dzelmes tautiskās dejas kopas mēģinājumā Hull House telpās. Ieradies bija krietns pulciņš interesentu.

Par latviešu presi un sabiedrību runās Otto Krolls svētdien, 18. oktobrī, plkst. 6 vakarā Hull House kamīnu zālē. Korreferents Alberts Raidonis. Sekos debates. Ieeja $1,-, skolēniem un studentiem 50¢.

Referents kavēsies pie laikrakstu darba, virzieniem un uzdevumiem. Šie jautājumi, īpaši pašreizējā laikā, mums visiem ir ļoti svarīgi.

Pirmo rudens balli rīko DV apv. Čikāgā, sestdien, 17. oktobrī, plkst. 8 vakarā, Čikāgas Latviešu namā, 4146 N. Elston Ave. Spēlēs iecienītais Lestera deju orķestris. Ieejas maksa $1,50 no personas un vietas pie galdiņiem — 25¢ no personas. Galdiņi rezervējami pa tālr. SP 2-8808, vai pie Lapiņa veikalā, 3321 W North Ave., tālr. SP 2-0974.

Lāčplēšu atceres aktu ar sekojošu Mārtiņu vakaru rīko DV apv. Čikāgā šestdien, 7. novembrī, plkst 7.30 vakarā Vācu palīdzības biedrības apakšējā zālē, 3636 W. Armitage Ave.

Lāčplēšu atceres aktā uzrunu teiks leģiona leģendārais varonis, Bruņinieku krusta kavalieris kapt. Ž. Butkus, LKOK; vipiederīgie ir šī vakara goda viesi. Pēc akta turpat tradicionālais Mārtiņu vakars ar Mārtiņu zosi un citām izdarībām. Spēlēs vācu Lestera deju mūzikas orķestris. Ieeja aktā pret labprātīgiem ziedojumiem, bet Mārtiņu vakarā — $1,50 no personas. Ieejas karšu iepriekšēja pārdošana L. Lapiņa veikalā, 3321 W. North Ave.

Ksenija Bidiņa dziedās svētdien, 22. novembrī, plkst. 5 p.p. Jāņa draudzes baznīcā. Pavadījumus un ērģeļu solo veiks Valdis Treimanis. Ieejas maksa $1,50, skolēniem un studentiem 75¢. Biļetes iepriekš pārdošanā Austras Ozoliņas veikalā, 1643 N. Orchard St., tālr. DE 7-9288, L. Lapiņa veikalā, 3321 W. North Ave. tālr. SP 2-0974 un pie draudzes dāmu komitejas dāmām. Programmā E. Šēnfelda, J. Ivanova, H. Pavasara, J. Norvilja, Fr. Šūberta, J. Mediņa, H. Berino u. c. dziesmas. Katram mūzikas mīlotājam koncerts sola īstu baudu. —ro.

KALAMAZŪ

Jaunatnes kopas rīkotās jaunatnes nedēļas ietvaros paredzētie sarīkojumi notiks Latviešu biedrības namā: 17. oktobrī — raibais vakars ar plašu programmu; 18. oktobrī — latviešu skolai un pārējiem bērniem veltīts bērnu rīts, kuŗā būs arī dažādas bērnu nodarbības un sacensības; 23. oktobrī — Dr. V. Muižnieka referāts un 24. oktobrī — gadskārtēja pilnsapulce ar valdes vēlēšanām un pēc tam sekojošo gada svētku sarīkojumu.

Jaunatnes kopas drāmatiskā sekcija ar Jaunatnes svētkos godalgoto R. Blaumaņa lugu Šestdienas vakars un Kalamazū latviešu teātŗa trupa ar P. Ērmaņa lugu „Brakos", viesosies 11. oktobrī Indianapolē. Abām šīm lugām režiju vada K. Baltpurviņš.

DV viru koris, 17. oktobrī sniegs koncertu Lansingas latviešiem.

Jūlija Mattisona gleznu skate notiks Latviešu b-bas namā no 16. līdz 18. oktobrim.

Stagu lauksaimniecība arī šoruden piedāvā tautiešiem savus ražojumus — ābolus un īstu bišu medu ar visām šūnām rāmišos, uzņemoties minētos ražojumus piegādāt mājās. **B.**

INDIĀNAPOLĒ

Indiānas latviešu biedrības šestdienas skola savu 1959./1960. mācību gadu uzsāka šestdien, 12. septembrī. Bez līdzšinējām tautskolas klasēm pie skolas darbojas arī pirmās divas ģimnazijas klases. Mācības notiek Indiānas latviešu biedrības mājas telpās, 2511 N. Central Ave., tautskolai — katru šestdienu, no plkst. 11.00—14.00; ģimnazijas klasēm — katru otro šestdienu, no pl. 11.00—14.00. Skolas padome aicina visus bērnu vecākus — sūtīt bērnus latviešu skolā, īpaši aicinot tautskolas 1. klases audzēkņus 6—7 gadu vecumā.

Indiānas latviešu ev. - lut. draudzes svētdienas skola savu 1959./1960. mācību gadu uzsāka svētdien, 27. septembrī. Skolā par audzinātājiem šogad darbojas Lūcija Caune, Alma Dzenīte, Vilis Grābants, Valda Nesaule un Elza Vintere. Mācības notiek katru svētdienu, kārtējo draudzes dievkalpojumu laikā, pl. 12,00, dievnama blakus telpās.

Indiānāpoles latviešu ev. - lut. draudzes rikotajā gadskārtējā bērnu vasaras nometnē, kas arī šogad notika Sekemaka valsts parkā, pulcējās 23 bērni. Nometni vadīja skolotāja Edite Pūtele, ar vairākiem palīgiem.

Indiānāpoles latviešu ev. - lut. draudzes mācītājs Pēteris Nesaule nokristīja: Eriku Vari Veldri, Ivara un Valdas Veldres, dz. Bolšteins, dēliņu, no Fort Veines, Indiānā; Iveti Dianu Asoni, Ernesta un Gunas Asonas, dz. Vanagas, meitiņu, no Indiānāpoles, un Inesi Astru Veilandi, Zigurda un Vijas Veilandes, dz. Grundmanes, meitiņu, no Indiānāpoles.

Indiānāpoles latviešu ev. - lut. draudze nosūtījusi $50,- palīdzībai tautiešiem aiz dzelzs aizkara. No draudzes palīdzības fonda 2 ģimenēm slimību gadījumu dēļ piešķirti kopā $125,00.

Svētdien, 30. augustā, Indiānāpoles latviešu ev. - lut. draudze (māc. Pēteris Nesaule) un Indiānāpoles pirmā latviešu ev. - lut. draudze (māc. Volrats Isaks) rikoja kopīgu izbraukumu uz McKormika valsts parku.

Indiānāpoles latviešu draudžu un vairāku organizāciju kopīgi rīkotie gadskārtējie bērnu svētki, kas — līdzīgi iepriekšējiem gadiem notika vietējā Bruksaides parkā, devuši $47,71 atlikumu, ko svētku rīcības komiteja nodevusi Indiānas latv. biedrības sestdienas skolai.

Indiānas latviešu biedrības rikotais aizvesto pieminas akts 14. jūnijā devis $82,- atlikumu, ko biedrības valde nosūtījusi Amerikas latviešu apvienībai (ALA'i) nosūtīšanai izsūtījumos mitošo un no izsūtījumiem dzimtenē atgriezušos tautiešu atbalstam. **G. G.**

CEĻA VĀRDI

Pīļu dīķi vētra neceļas.
Arī puteklītim ir sava vieta pasaulē.

☆

Kā steidzīgais, tā lēnais sasniedz savu mērķi; lēnais nereti ātrāk.

☆

Pelīte, vilināta ar speķa gabaliņu, zaudē brīvību.

☆

Liekas, ka mūsu planēta top par lielāko sporta laukumu, kads vien kādreiz bijis, — sacensības lauks valstīm šaušanai uz Mēnesi, Marsu, Veneru u. c.

☆

Narcisam nav sāncenšu.
Viktors Dāle.

1.

IEVADVĀRDI

Jau no pirmajām trimdas dienām bijis manāms, ka trūkst labas rokas grāmatas, kurā būtu atrodami lietiški, īsi, skaidri un — galvenais — lietpratīgi padomi, kā izturēties un kā rīkoties dažādās trimdas dzīves situācijās. Šim trūkumam nu pienācis pelnītais gals, jo autors līdz ar šo nodod tautiešu lietošanai savu ilgu gadu novērojumu un pacietīgu pētījumu rezultātu. Vienīgi par grāmatas nosaukumu autors nav skaidrībā. Daži ieteikuši — **Trimdas padomnieks**, citi — **Trimdas īsais kurss**, vēl citi — **Trimdas saules stars**, bet neviens no šeit pieminētajiem neizteic pilnībā grāmatas saturu, kurš aptvers kā laicīgus, tā pārlaicīgus jautājumus un ar rūpīgu dvēseles analizes palīdzību mēģinās atrisināt kā starptautiskās, tā Pigbridžas politiskās problēmas. Nosaukuma izvēli autors tāpēc atstāj redakcijas ziņā, jo līdzšinējā pieredze bez tam rādījusi, ka autora dotos nosaukumus tā, t. i., redakcija, tik un tā vienmēr grozījusi (Redakcijas piezīme: tā kā nevienā redakcijas galvā neviena gaišāka doma par autora minētajām neiešķiļas, šoreiz neko nemainīs.)

Ja dažam trimdas darbiniekam vai darbiniecei Pigbridžā rastos kāda problēma pirms attiecīgās nodaļas publicēšanas — autors pazemīgi gatavs atbildēt uz jautājumiem šī laikraksta slejās arī ārpus kārtas.

1. nodaļa

KONCERTU RĪKOŠANA

Viens no galvenajiem trimdas organizāciju mērķiem ir veicināt kultūru. Nekas kultūru tā neveicina kā koncertu rīkošana. Trimdas organizācijas tāpēc rīko koncertus. Vismaz reizi gadā.

Par spīti visam un tomēr.

Koncertu rīkojot vispirms jāzina, vai iztiks ar vietējiem, vai meklēs māksliniekus no tālienes. Vietējo mākslinieku koncertiem tā priekšrocība, ka tiem — t. i. mākslinieki — honorāru nemēdz maksāt. Tā vietā viņi par brīvu tiek koncertā un saņem tautu meitas (vai dēla) pasniegtās puķes. Vietējos mākslinieku ikdienas dzīvē tāpēc neviens nekaitina, lai tie neapskaišas un nesāk par koncertēšanu prasīt naudu.

Katrā trimdas pavalstī ir koris, jo latvieši ir dziedātāju tauta. Bet tā kā visi, kam dziesmu gars, mājās izdziedāties nedabū, tad dibina korus. Bet par koru dibināšanu vēlāk; tagad par koncertu rīkošanu.

Koru koncertus rīkot visizdevīgāk, jo tad par klausītāju trūkumu nav jāsūdzas. Katram koristam ir vai nu pielaulāti vai nepielaulāti radi, draugi un labvēļi, kā arī citi šādi tādi pazinas. Tie nodrošina nepieciešamo kodolu zāles pildīšanai.

Kad koncerts izlemts, sākas rosīga darbība.

Vispirms jāatrod telpa. Tā kā par telpu jāmaksā neatkarīgi, cik klausītāju ierodas, ieteicams to īrēt iespējami lētu. Mazas neērtības — kā nomaļa vieta, nedroša apkārtne, salūzuši krēsli, klavierēm izrautas stīgas u. tml. viegli novēršams ar attiecīgas reklāmas palīdzību. Ja telpā, piemēram, izsisti daži lōgi (kas, cilvēcīgi spriežot, var gadīties — kāpēc gan ne?), tad reklāmā jānorāda, ka „. . . koncerts notiks Eulalila zāles labi vēdinātajās telpās."

Bieži gadās, ka iepriekšējā vakarā attiecīgajā zālē bijis cits sarīkojums. Mednieku biedrības gada svētki, par piemēru. Kāds brīnums, ja krēsli tad drusku izbīdīti pa telpas kaktiem? Vismaz putekļus uz tiem neatrast. Launāk ir zālēs, kas ilgāku laiku nav lietotas; tajās putekļu daudz, un, krēslu rindas sabīdot, jāuzmanās, lai ar pirkstiem vienmērīgo putekļu kārtu neievainotu. Ja tas noticis, putekļi noslaukāmi visam krēslam, jo citādi publika tos pamana un var sagādāt nepelnītas nepatikšanas.

Pirms koncerta der iepazīties ar klavierēm. Praktiskas nozīmes tam gan nekādas nav, jo, lai klavieres kādas, citas neviens negādās, bet dažiem mākslinieki ir ieradums pirms koncerta vizdegunīgi apjautāties: „Un kādas jums tās klavierītes?"

„Tad jāatbild: „Oh! Es jums saku! Nu — klavierītes! — Pats redzēju!"

Klavieres apskatot, vispirms jāpārbauda, vai tajās nav paslēpti kādi lieki priekšmeti. Var gadīties, ka iepriekšējā vakarā Mednieku biedrības goda viesi — vai jokus dzidami, vai tāpat — klavierēs iebāzuši, teiksim, šķīvi ar skābiem kāpostiem. Koncerta laikā tas var sākt nelabi blarkšķēt un aizkavēt mākslas baudījumu. Dažiem, savukārt ir tieksme jūtu reibumā klavierēs liet ne tikai alu, bet pat mest sērkociņus, cigarešu galus u. tml. sīkus priekšmetus. Pirms koncerta tie visi izlasāmi laukā.

Klavieres pirms koncerta skaņot nav nozīmes. Lai cik augstu tās izdodas noskaņot, neviens mākslinieks ar klavieru skaņošanu nav bijis mierā. Tāpēc nav jēgas pūlēties un lieki izdot naudu. Pietiek, ja apslauka putekļus, iztīra iekšas un apskatās, vai klavieru soliņš turas kopā. Tāpat der pārbaudīt, vai vāka enģes kārtībā. Reiz nebija, un kā biedrības priekšnieks — publika jau visa sēdēja krēslos un gaidīja — cēla vāku gaisā, tā tas nonāca no skatuves zālē, ka skaidas vien nojuka.

Kad koncerta telpa un klavieres noīrētas, koncerts ārakārtīgi labi sagatavots, tad jāsāk vēl pēdējie sagatavošanās darbi. Jāpaziņo, kad koncerts notiks, kur biļetes tirgojamas, kādas biļetes cenas, kā tiks sadalīti ieejas numuri, kā tiks pārdotas biļetes pie ieejas u. tml. Tie visi ir tie vienkāršie darbi, kas jāpaveic, lai koncerts izdotos.

Ja tie izdodas, tad koncerts ir gandrīz nodrošināts. Gandrīz tāpēc, ka vienmēr var gadīties kāds negaidīts starpgadījums, kas visu sabojā. Piemēram, kāds no koncertētājiem pēkšņi saslimst, vai arī viņa tēvs vai māte, vai kāds cits tuvinieks. Tad koncerts jāatliek uz citu reizi, kas ne vienmēr viegli izdarāms.

Ja koncerts tomēr ir izdevies, tad jāsāk domāt par nākamo. Ja tas ir pirmais, tad jāsāk domāt par otro. Ja otrais, tad par trešo. Ja trešais, tad par ceturto. Ja ceturtais, tad par piekto. Ja piektais, tad par sesto. Ja sestais, tad par septīto. Ja septītais, tad par astoto. Ja astotais, tad par devīto. Ja devītais, tad par desmito. Ja desmitais, tad par vienpadsmito. Ja vienpadsmitais, tad par divpadsmito. Ja divpadsmitais, tad par trīspadsmito. Ja trīspadsmitais, tad par . . . Bet tad jau tas vairs nav koncerts, bet gan kāds cits sarīkojums.

Tāpēc labāk par to vairs nerunāsim.

TRIMDAS ROKAS GRĀMATA

Augusts Nopūta iejaucas trimdas nebūšanās

KĀ PAR SMIEKLA NAUDU IEGŪSTAMS AKADĒMISKAIS GRADS

BRĪDINĀJUMS NEZINĀTĀJIEM

Ņujorkā (Ha) — ASV 37 valstīs darbojas 200 tā sauktās „akadēmisko gradu dzirnavas", kas, kā aplēsusi Amerikāņu izglītības padome, ik gadus no 75.000 personām ieņem ļoti lielas naudas summas. Šīs 200 kolledžas un universitātes parasti sastāv tikai no pasta kastītes, bez mācību telpām, bez bibliotēkām un bez laboratorijām; to administrātori, profesori parasti komplektējas no „bezētiskiem pašlabuma meklētājiem, kuŗu kvalifikācijas nav labākas par viņu piedāvājumiem, kas savus gradus bieži vien ieguvuši no tām pašām vai similārām mācību iestādēm", teikts ziņojumā.

Vairums šo augstskolu atrodas Kolorādo, Delavares un Indiānas valstīs, kuŗu korespondences gradu „noņēmēji" pa lielākai daļai komplektējas no mazāk attīstītām zemēm, kā Indijas, Pakistānas, Ēģiptes, Burmas un Afrikas. Un šīs „iestādes" pasniedz virkni iespaidīgu gradu (bakalaura, maģistra un doktora): chiropraktikā, medicinā, psiholoģija, filozofijā u.t.t.

Ziņojums saka, ka šīs 200 „augstskolas" nodarot milzīgu postu Savienoto Valstu prestižam ārzemēs un prasa tūlītēju federālās valdības iejaukšanos. Pašlaik 13 dažādās ASV valstīs nepastāv nekādi noteikumi (kā šanas nelegālo pusi. inkorporācijas un licences likumi), kas liegtu „bezpeļņas koledžas" dibināšanu. Tikai 18 valstīs un Kolumbijas apgabalā izglītības autoritātes apstiprina diplomu izsniegšanas tiesības. Ņujorka un Arkansasa ir vienīgās valstis, kas no augstskolām prasa viena gada rezidenci skolā (fizisku skolas apmeklēšanu), pirms akadēmisko gradu var iegūt sarakstes ceļā.

Cik tad izmaksā šo augstskolu nobeigšana? — Pavisam niecīgu summu, sākot ar $50,- un ne augstāk par $250,-.

Lasītājs varbūt jautās, vai tad mācīties nevajag nemaz? — Parasti ne; bet dažas (no piesardzīgākām) no šīm 200 „augstskolām" prasa 10.000 vārdu garu disertācijas uzrakstīšanu un citas vēlas divu vai piecu mācības priekšmetu nobeigšanu 12-20 mēnešu laikā.

Šo izglītības pārvaldes ziņojumu par $1,- var iegūt, rakstot „American Council of Education", 1785 Massachusetts Ave., N. Y., Washington 6, D. C.

Piezīmējams, ka šī amerikāņu izglītības padome sastādās no 1.045 nopietnām izglītības iestādēm un 141 organizācijām, kas jau sen (kopš 1923. g.) bija izņēmējusi Amerikāņu medikālās apvienības ārstu diplomu pārdošanas nelegālo pusi.

(Nobeigums 8. lpp.)

ROMĀNS BEZ PRETENZIJĀM

INDRAS GUBIŅAS „ZELTA IELEJA" „TILTA APGĀDA IZDEVUMS

Visai raksturīgs notikums latviešu trimdas literātūrā ir gadījums ar jaunās rakstnieces Indras Gubiņas „Zelta ieleja" iznākšanu — nevienā laikrakstā vēl nav parādījies raksts, kurā šis romāns būtu pienācīgi novērtēts. Neviens meistars nekrīt no debesīm, un tas pats sakāms par Indru Gubiņu. Kā stila, tā uzbūves ziņā viņas romāns vēl nav tāds, kādam tam būtu jābūt, vai būtu varējis būt, bet tajā daudz laikmetīgi raksturīgu iezīmju, un galvenais — tas ir viens no nedaudziem jauno rakstnieku romāniem, kas ierauga dienas gaismu grāmatas veidā.

Ar šo rakstu galvenokārt domāts apskatīt problēmas, kādas romānā risinātas un kuŗas arvien vairāk ienāk mūsu trimdas literātūrā. Jaunos strāvojumos latviešu rakstnieki arvien bijuši iepakaļ citām tautām, un mums pavisam maz tādu, kas vēlētos iet jaunus, vēl nepazītus ceļus, un šīs pieejas dēļ saņemt rājienus un pat pērienus. Indra Gubiņa savā romānā „Zelta ieleja" apskatījusi trimdas un vientulības problēmas, parādījusi tās lasītājiem, lai pēc tam atkāptos un atļautu mums pašiem atrast relātīvās vērtības un spekulātīvo atrisinājumu. Romāna varoņi ir brīvi savas vientulības izvēlē, bet šī brīvība saistīta ar noteiktības zaudēšanu, tie, tāpat kā pavīrši lasītājs, beigās paliek ar neatbildētiem jautājumiem un tikai spekulācijām . . .

Jau kopš ilgāka laika latviešu trimdas rakstnieki ir novērsušies no sabiedriskām temām, tēlojumiem, kuŗos dzīves vērtības nāk no ārpuses — sabiedrības, baznīcas, nācijas un dzimtās zemes. Ir radies jauns romāna varoņa tips — cilvēks, kas neapmierinās ar „gatavi piegriezt ām" dzīves formām, cilvēks, kas apzinīgie trimdas laudis asiņaini noberztām mugurām salikuši nes sāpju nastu un apzinās savu pienākumu vēl nedzimušo paaudžu priekšā un iet uz visiem koncertiem, tikmēr ir tādi, kas prot atrauties sāņus un tiksmi glāstīt savus Amerikas baltmaizes mīkstā nobarotos vēderiņus. Bet tie, kas šodien strādā un cīnās, tie neļauj, ka šo pašlabuma meklētāju glotainās rokas . . . " Un tā tālāk. Jo stiprāk, jo labāk. Kam tad krūtīs vēl drusku goda prāta, tas pratīsies, bet kam, kā Ķencis saka, krūtīs aknas vien palikušas, tie — nujā, tie atlūzis no tautas kopības kā pāri šķīvim pārkāries drupanas kūkas gabals.

Trešais un jaunākais paņēmiens, kā ļaudis iedabūt koncertā ir — terrors. To dara tā: kam tā lieta rūp, tie pielaužas citus citus vājāka rakstura cilvēkus dibināt attiecīgu terrora organizāciju. Īsto mērķu slēpšanai organizāciju sauc par mūziku apvienību. Lūdzu nepārprast: tā nav apvienība cīņai ar mūziku, bet pavisam mīrstot faktu, ka tas ir rakstnieka īstenais morālais pienākums.

„Rakstniekam ir par jaunu jārada sava laikmeta cilvēka attēls, un viņam jāveic tas ar tik augstu standartu, ar kādu citi cilvēki pārbaudīs šo tēlu un atšķirs maldus no patiesības."

Mūsu laikmetā romāna vitālitāte slēpjas pienākumā izpētīt cilvēka uzdevumus,kas jau sniedzas līdz filozofijai — sevis apzināšanu, iespaidu un saites ar citiem cilvēkiem un beidzot cilvēka attieksmes pret pasauli un šo pasauli pašu. Modernā rakstniecība un filozofija novēršas no ārpusējo reālitāšu studijām un pievēršas cilvēka iekšējiem pārdzīvojumiem, novērtējot tos kā vienīgo un galīgo patiesību.

Latviešu romānu rakstnieki vēl vienmēr rada „naturālistiskus", „reālistiskus" vai „problēmu" romānus,tie baidās (atskaitot dažus izņēmumus) pievienoties individa dumpim, tie gan reģistrē un apraksta laikmeta problēmas, bet nekur neparāda un neieraga šo problēmu dziļumu un atrisinājumu. Sevis un savas esmes apzināšanā franču rakstniecība ir radījusi Prusta mistisko mākslas pasauli, Romēna sociālo orgānismu, Marlo varoņigo rīcību, Bernannoss nonāk pie Dieva, Sartram tā ir ilgošanās un riebums par šo ilgu nepiepildīšanos, Kami — morāla sensitivitāte pret dzīvi, un tā līdz bezgalībai . . . Vienīgais, kuŗš, liekas, atradis savu pasauli — Dz. Sodums, šo pasauli pieģriezis „savam mēram", neievērojot, vai citiem tā der vai ne...

Indras Gubiņas romāns ir trimdā redzētu, dzirdētu un pārdzīvotu notikumu savirknējums. Jaunai rakstniecei netrūkst izjūtas, pārdzīvojuma spēka un stāstītājas talanta, tikai romānam trūkst 20. gadsima cilvēku jūtu un domu. Tie dzīvo pagātnē, tie neelpo svaigu, bet gan sasmakušu gaisu; tie nav vientuļi tādēļ, ka tie tādi vēlētos būt, bet gan . . . Rakstnieka uzdevums ir radīt sava laikmeta cilvēka tēlus — grūti ticēt, atskaitot Liepiņu pāri, ka viens vienīgs cilvēks „Zelta ielejā" ir mūsdienu cilvēks. Romāna varoņi dzīvo aklu dzīvi, tie neredz vientulības skaistumu, un šī aklība sarauj saites ar pārējiem.

Zinu, ka šajā apcerējumā esmu mēģinājis prasīt no jaunas rakstnieces to, ko es būtu vēlējies redzēt, un ne katrs rakstnieks to spēj, bet Indras Gubiņas „problēmu romānā" var sajust spēcīgu dziņu pēc vēlēšanās radīt individa ciņu pret Zelta ielejas sasmakušo gaisotni. Indra Gubiņa savu romānu rakstījusi bez pretenzijām, viņa atstāstījusi to, ko pārdzīvojusi un redzējusi. Viņa to izdarījusi visai dzīvi, bet viņa būtu varējusi vientulības problēmu pārcelt daudz augstākā plāksnē, un no bezpretenziju romāna būtu varējis rasties viens no pirmajiem „jaunās strāvas" romāniem latviešu trimdas literātūrā.

Būtu jānožēlo, ja šis romāns netiktu plaši lasīts, un ja kritiķi vienaldzība apklusinātu rakstnieci, kuŗai ir visas stāstnieces dāvanas.

Guntis Zariņš

Referāta vakars

Toronto latviešu kreditsabiedrība rīko 19. oktobrī, pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās referāta vakaru ar tēju. Par igauņu kreditsabiedrību un tās panākumiem referēs dir. Ekbaums, un par kurināmās eļļas kooperātīvu īsas ziņas sniegs Nesbets.

Par latviešu kreditsabiedrības pirmo darba posmu pārskatu dos A. Svenne. Pēc tam sekos pārrunas pie tējas galda, kuŗu klās LSDA dāmu komiteja. Ieeja brīva, visi tautiešī laipni lūgti apmeklēt šo sarīkojumu.

Allen Teits par romānu rakstniecību saka —

Sos vārdus rakstījis lielais franču dumpinieks J. P. Sartrs, un tieši šeit slēpjas mūsu jaunās rakstniecības vitalitāte.

Indra Gubiņa savā romānā „Zelta ieleja" rādījusi vientulības problēmu visā savā kailumā. Istena romāna varone Nora ir „trimdmiece trimdā" — citiem vārdiem tā pat savā dzimtā vidē kā —

„ . . . pieklīdis kaķēns mētājas gar mielno, veco māju kalna galā."

Nora ir vientuļa, tāds ir viņas virs Valdis, tāds savā būtībā ir Edgars un arī Apenītis. Viņi visi ir ieslēgti zelta ielejā, ap kuŗu ceļas šķautnaini kalni — sabiedriba, nacionālisms, ticība, likumi un morāle. Nora un Valdis mēģina no šīs ieejas izkļūt, bet tie ir akli — akli, jo tie nespēj apzināties savas vientulības skaistumu. Rakstniece liek tiem pārdzīvot gandrīz visu, ko vien cilvēks dzīvē var pārdzīvot, bet šie pārdzīvojumi uz romāna varoņiem neatstāj nekādu iespaidu — jo tie šo pārdzīvojumu nozīmīgumu neapzinās. Romāns nobeidzas ar dziļu rezignāciju — Valdis gaidīs savu sievu —

„Tad es gaidīšu visu mūžu."

Uz ko? Viņam nav nekā cita, kam dzīvot kā savai sievai. Viņam liekas, ka pagātni var aizdzīt ar rokas mājienu, bet patiesībā viņš vienmēr dzīvojis pagātnē un, galvenais, viņš nekad nav apzinājies pats sevi. Valža tēls ir stipri patētisks un vājš — nekur un nekad viņš nav spējīgs izšķirties pats. Visa viņa dzīve izsikst sīkās sāpītēs, iekārēs un laika nosiāsnā, pat tiekšanās pēc „sava kakšiņa, sava stūriša zemes" nav spēka un parliecības pilna — tā ir iedoma, ilūzija.

Noras tēls tad jau daudz spēcīgāks, kaut arī viņa savā vientulībā ir nožēlojama. Iebraucot Zelta ielejā, viņa ierodas jaunā pasaulē, — pasaulē, kuŗa ir dzīvības, satraukuma un jaunas nācijas dzimšanas nopūtu pilna (ir jānožēlo, ka rakstniece tiešī šai romāna daļai piešķīrusi visai maz vērības), un kuŗā nekas nebūtu vieglāk, kā atrast pašiem sevi, bet Nora šeit sevi noslēdz tējas dzeršanā un iedomātā sevis atrašanā ar citu palīdzību. Un tā tas turpinās visur — vientuliba seko katram romāna varoņa solim, bet tā nekur nav tāda, kāda ir Skalbem — „mūžiga" un „mirdzoša", tā nav tāda kā Kn. Lesiņam — lepna sevis apzināšana, tā nav Dz. Soduma pašizvēlēta trimda, un arī ne V. Sniķeres vientuļā saplūšana ar visumu — tā ir bezcerīga un nomācoša.

Un beidzot, kā lai apzīmē romānu „Zelta ieleja"? Vai tā ir kādu cilvēku kļūdīšanās chronika? Vientulības augstā dziesma, jeb — redzētu un pārdzīvotu notikumu atstāstījums? Liekas, pēdējais būs vistuvāk patiesībai, un šeit nu mēs nonākam pie romana nozīmīguma —

Tālivaldis Dangavs

PREZIDENTA IECELŠANA

NOVELE NO CIKLA „STRANDĒJUSO SALA"

(4. turpinājums)

„Nu tad leijerkaste tikpat kā rokā!" Kapitāls noteica, pazudams savā kabinetā.

Abi jaunie piegāja pie auto un atspieda tur muguras. Klusēja.

Viņa ierunājās pirmā:

„Es zinu, ka jūs mani atkal gribat nosķūpstīt, bet nedarāt to. Esmu pārliecināta, ka tēvs lūr, ko mēs darām."

„Kāpēc jūs tā domājat, ka manī ir tāda vēlēšanās?"

„Nu, es taču jums patīku."

„Sobrīd grūti to pateikt," otrs sacīja," jo manī ir duālisms, kas iesviež te karstuma, te aukstuma joslā."

„Un kurā tagad jūtaties?"

„Kā jau ziemeļeiropietis, parasti atrodos aukstuma zonā, kad mani var aizraut tikai vislielākais skaistums."

„Un tas ilgi turpināsies?"

„Ceru, ka vismaz šonakt."

„Nu lieliski!" viņa sasita plaukstas. „Tāda cilvēka vērtējums man ļoti svarīgs, jo gribu kandidēt uz Miss Universo godu. Būšu . . ."

Meita nedabūja savu pateikt līdz galam, jo tēvs izlīda no tumsas, iesēdās vāģī un sāka darbināt motoru.

Abi aizbrauca, ardievas neteikuši.

Raulam taisnība, ka vecais ir blēdis," palikušais nodomāja, vārtus aizslēgdams. „Ne jau šim ko vajadzēja, ne. Atbrauca mani piedabūt dirigēt, tas viss. Un meita par palīgu, ha, lūk, kāda . . . Ai iekritu, un jādirigē būs. Honorārs — leijerkaste, haha!"

Viņam bija tik pliekani ap dūšu, ka varētu raudāt, un tāds viņš devās pie klaviatūras. Lika to uz pleca un nesa uz krāsns augšas.

Kā nebēdīgi puiši tur dziedāja circeņi, un siltums viņu apskāva mātes rokām. Kļuva atkal labi, tik labi, ka nokāpjot, viņš jau svilpoja, it kā arī pats būtu nebēdnis, kam cepure uz vienas auss.

Nonākot lejā, viņa ausīs iemeimuroja kādas tālas skaņas. Tās tuvojās, nāca šurp ar dziedātāju, un vārdi jau bija sadzirdami:

Federico descalzado
Lleva pantalōn — e — ene — blanco
Y vagando — o, siempre vagando
En el Paraíso el Paraguay . . .

„Cik skaisti skan Pidriķis baltās biksēs te, Paragvajā, kur vairums tā staigā plikām kājām!" Nakssargs nopriecājās. „Nudien šo dziesmu iemācīšu korim!"

Dziedātājs, un tas bija Rauls, drīz jau stāvēja viņa priekšā, ligodamies aiz pilnuma.

„Mo - osstaities, cimbales un stabules, tā sākas viens p - salms, un es vēl pievienoju: līksmojies, dvēsele, ak līksmojies!" tas nodziedāja. „Un kāpēc? Tāpēc, ka gudrību atradu."

„To jau redzu, Raul."

„Tad - ē netici, ka tikai dzērumā atklājas pa - tiesība, jūt, ka zeme griežas?"

„Haha, patiesi, kad cilvēks piedzēries, tad jūt, ka zeme griežas! Un tas ir tavs atradums?"

„No - o, brālīt, ir kas svarīgāks. Un tāpēc, kaut gan tagad ir tumšs, man jāsaka: redzi!"

„Haha, un ko tad lai redzu?"

Kad iegāju krogū, dzirdēju pa radio sakām, ka angļi, holandieši, zviedri un citi plānprātīgi noliguši tirdzniecības līgumus ar saviem nākošiem bendēm — Sarkano Ķīnu un Padomiju. Lai saprastu tādu algebru, cits neatlika, kā nokomandēt krodzinieku uzlikt man priekšā duci tukšu glāzīšu un pildīt tās ar šņabjiem dažādās krāsās. Jo tu zini, ka glāzīte man ir odziņa. Un tāpēc par godu savas 'faterlandes' mežiem, kuŗus šo līgumu dēļ vairs neredzēšu, es iemetu mutē vispirms sarkano, domādams par zemeniti, tai sekoja lillā — abi nagi lillā, melleni pieminot, tad nogāja dibenā dzeltenā, apraudot lāceni . . . Tā ogojot, man uzausa gaisma ,ka kapitālisms ir stulbuma sinonims. Un jo kādam vairāk naudas, jo trakāks, — tik traks, ka pats bāž galvu cilpā, lai tik vairāk ierautu. Kad sāku tukšot otro duci, mani cēlās dūša izcūkot kapitālismu."

„He, tev šiem nepietikt!"

„Pietikšu, brālīt ppietikšu, simboliski. Pie tā, kas tuvāk, pie mūsu Kapitāla."

„Pie Dāvida?"

„Ecco! Saka italietis, kad īstais rokā. Pie šā gan. Lai maksā ragā par līdzīgu brāļu uzvešanos! Jo arī viņš, tāpat kā vairums kapitālistu, nav studējis ne tiesības, ne bijis diplomāts, bet ir blēdis no dzimšanas. Jau piedzimis kā blēdis, maita tāds!"

„Un ko tu domā darīt?"

„Ieskaņošu ēzeļa palsi platē, pēdējā brīdī samainīšu ar otro. Kā Kapitāls sāks plātīties rokām un vārstīt muti, neatskanēs vis balss, bet ēzeļa māvieni. Visiem būs izsmiešanās, ka Kapitāls ir ēzelis."

„Ko tu gan neesi izdomājis!" Naktssargs smējās locidamies. Bet nu ej izgulēties. Skaidrā prātā to vairs nedomāsi."

„Domāšu gan," Rauls atbildēja, iedams otram zem rokas.

Tikko viņš bija apguldījis draugu uz bluķu kušetes salā un pielicis tuvumā šā sejai aizdedzinātu apdūmošanas spirāli pret odiem, jau atkal kas bazūnēja vārtu tuvumā.

„Kāds velns šonakt dīda pasauli!" Naktssargs sirdījās, steigdamies turpu.

Tumsā slēpies auto bija aiz vārtiem.

Nevejadzīgi traucēta cilvēka balsī Naktssargs noprasīja:

„Kas tur ir"

Kāda galva pabāzās no auto.

„Taisiet tik vaļā! Es tā esmu, Katalina," Dāvja meita čukstēja.

Auto ieripoja ar šo Katrīnu pa vārtiem.

„Vai jūs esat viens?" Katalina jautāja izkāpdama.

„Protams. Vienmēr esmu viens."

„Tad ir viss kārtībā."

„Kā tad!"

Viņa izvilka no auto kādu sainīti, sacīdama:

„Paņēmu līdz arī drēbes. Iesim"

„Ziniet, es tā nevaru," viņš izmisis teica. „Es tuvošos tikai tai sievietei, kas spēs noņemt manas vientulības vainagu. Tai, ko es mīlēšu."

„Ko niekus! Man vajadzīgs jūsu spriedums. Tāda paša savaldīga cilvēka vērtējums. kādi ir ziemeļamerikāņi. Ejam!"

Naktssargs vilkās viņai nopakaļ uz Kapitāla kabinetu, nedroši par savu likteni.

Kabinetā viņa teica:

„Ja jūs apsolaties būt prātīgs, varat palikt tepat. Ar muguru pret mani. Kad būšu pārģērbusies, tad teikšu."

Naktssargs lielījās:

„Kaut simts tādas kā jūs dancotu man aiz muguras, arī neskatītos!"

„Kāds dzelzs raksturs!" Katalina uzslavēja. „Bet nu pagriezieties!"

Naktssargs paklausīgi nostājās pret matētā stikla durvīm un nokāra galvu, kā kaktā ielikts. Pievēra arī acis. Kad viņam tā apnika radās vēlēšanās paskielēt, ko šī dara, attaisnodamies, ka arī Tintoreto ir lūrējis uz Peldētāju Susanu. Bet viņš to neizdarīja, jo, pacelot galvu, redzēja stiklā atspoguļojamies visu, ko nedrīkstēja redzēt: glītu sieviškīti krūšturī un īsos apakšbruncīšos, un viņā uzreiz kas iegavilējās tik skaļi kā trompete Haidna koncertā trombaņ ar orķestri.

„Ja man būtu tāda sieva, es tik cauru dienu skatītos, kā šī gērbjas!" Naktssargs piekēra sevi pie šīs domas.

„Cik gan jūs neuzmanīgs!" Katalina pikti iesaucās. „Mocos viena pati ar tērpa aizpogāšanu."

Naktssargs tūdaļ aizcirta acis un sacīja jēriņa balsī:

„Kā es to varu zināt, ka neskatos?"

„Kas jūs par vīrieti, ka nepārkāpjat aizliegumu! Tāds nelokāms raksturs! Nāciet taču palīgā!"

Viņš apgriezās un gāja klāt.

„Kur jāpogā?"

„Te uz kakla."

„Darīts."

Viņa un soli atkāpās un pagriezās pret vīrieti.

„Nu?"

„Nu?" tas atkārtoja.

„Kā: nu? Izsakiet taču savas domas."

„Par jums vai par tērpu?"

„Par mani. Par tērpu. Šo es vilksu uz Prezidenta balli, lai mani ievēro jeņķu diplomāti un zina, ka grību piedalīties skaistuma konkursā Amerikā.

„Tad jums jākāpj uz galda, lai labāk varu vērtēt."

„Jums taisnība," viņa teica un rausās tur Naktssargam piepalīdzot.

Aizlikusi gaŗos, baltos cimdos tērptās rokas aiz pakauša, viņa nu atgādināja amforu, kas, tukša būdama, var velties, griezties un gāzties.

Žūrijas komisija vienā personā ierunājās:

„Šī burvīgā kleita ir jūsu sāncense."

„Tā? Tad jau es pati būtu neglītāka par to?" amfora sastinga un nolaida rokas gar sāniem."

Žūrijas svaru kausi kustējās:

„Tā nevar teikt. Profilā jūs ļoti atgādināt Irmu Brunneri."

„Kas tā tāda? Filmu zvaigzne?"

(Turpinājums sekos)

Iznācis jauno autoru krājum

Jaunas sejas un jauna i

Sakarā ar tālajiem Jurģiem, pārcelšanās no Linkolnas uz Toronto, — jauno autoru rakstu krājums „Jaunā Gaita" 22. n-rs paslaik iet tautā ar garāku nokavēšanos. Bet te nu šis plaši pārrunātais, kritizētais un slavētais žurnāls ir. — Kāda tad ir jaunākā numura seja? Vai tas palicis uzticīgs savam līdzšinējam — brīvajam, neatkarīgajam un demokratiskajam virzienam?

Nepārsteigsimies secinājumos; paraudzīsimies „Jaunās Gaitas" 22. n-ra 48 bagātīgi illustrētajās un gaumīgi iekārtotajās lappusēs. (Krājumu iekārtojuši Vilnis Āpše un Vents Pils). Izdevuma formāts palicis līdzšinējais; vāka zīmējums ir jauns (iespiests 2 krāsās) un to darinājis mākslinieks Tālivaldis Stubis.

No redakcijas lappuses redzam, ka līggadīgais redaktors Aivars Runģis atžgājis, un viņa vietā nācis Jānis Krēsliņš. Atbildīgais redaktors joprojām ir Valters Nollendorfs. „Jaunās Gaitas" saimniecisko darbu tagad kārto Andris Priedītis, vad., un Liena Rode, līdzšinējā A. Runģa vietā, kas bija arī izdevuma iekārtotājs. Kā redzams, jaunas sejas un jauna iznākšanas vieta. Un kā ir ar saturu?

Manuprāt, šī nupat iznākušā jauno autoru rakstu krājuma „politisko seju", ja tā varētu teikt, veido divi pašreizējie redaktori (V. Nollendorfs un Gunars Irbe) un kādreizējais redaktors Jānis Peniķis. Dzejnieks un redaktors G. Irbe (nākdams no liberāļu partijas pārcelšanās uz Toronto, — jauno autoru rakstu krājumu „Jaunā Gaita" 22. n-rs eiropiešiem (ieskaitot rakstu: „Darbs brīvi pārrunātais, kritizētais un slavētais žurnāls ir. — Kāda tad ir jaunākā numura seja? Vai tas palicis uzticīgs savam līdzšinējam — brīvajam, neatkarīgajam un demokratiskajam virzienam?

Nepārsteigsimies secinājumos; paraudzīsimies „Jaunās Gaitas" 22. n-ra 48 bagātīgi illustrētajās un gaumīgi iekārtotajās lappusēs. (Krājumu iekārtojuši Vilnis Āpše un Vents Pils). Izdevuma formāts palicis līdzšinējais; vāka zīmējums ir jauns (iespiests 2 krāsās) un to darinājis mākslinieks Tālivaldis Stubis.

No redakcijas lappuses redzam, ka līggadīgais redaktors Aivars Runģis atžgājis, un viņa vietā nācis Jānis Krēsliņš. Atbildīgais redaktors joprojām ir Valters Nollendorfs. „Jaunās Gaitas" saimniecisko darbu tagad kārto Andris Priedītis, vad., un Liena Rode, līdzšinējā A. Runģa vietā, kas bija arī izdevuma iekārtotājs. Kā redzams, jaunas sejas un jauna iznākšanas vieta. Un kā ir ar saturu?

Manuprāt, šī nupat iznākušā jauno autoru rakstu krājuma „politisko seju", ja tā varētu teikt, veido divi pašreizējie redaktori (V. Nollendorfs un Gunars Irbe) un kādreizējais redaktors Jānis Peniķis. Dzejnieks un redaktors G. Irbe (nākdams

KANADAS OPERAS RADOŠAIS

(C. S.) Neviens, kam nācies iepazīties ar Geigera - Torela kūsājošo temperamentu, nešaubīsies, ka Kanadas operas sabiedriba, kas tagad uzsākusi savu 11. sezonu, kādā jaukā dienā sasniegs savu karoto gala mērķi: sniegt cauru gadu operu uzvedumus. Protams, lai to panāktu, būs vajadzīgi gadi, atzīst Torels, kas Karaliskās konservatorijas operas skolā darbojas par režisoru un veic arī Operas sabiedribas vispārējo vadību.

Mūzika bijusi Hermaņa Geigera - Torela pasaule jau kopš viņa bērnības. Sešpadsmit gadu vecumā viņš uzsāka savu karjēru kā diriģents Vācijā. Bet jau savu divdesmito mūža gadu sākumā viņš pievērsās operas un drāmas režijai. Viņš ir bijis režisors arī filmās, mācīja un lasīja lekcijas Eiropas un Dienvidamerikas mūzikas konservatorijās un universitātēs un Kanadā strādāja pie CBC.

Savos sirds dziļumos Geigers - Torels tomēr ir kaut kas cits: viņš ir aktieris. Viņa vaļsirdīgie vaibsti pauž entuziasmu un aktiera nopietnību. Bet dusmas, ko nepaciešība izraisa uz kādu brīdi, drīz nomaina laipna acu pamirkšķināšana ņākošā mirklī. Darbā viņš seviš parāda kā viru, kas savu pienākumu pilda nepārtraukti, bet arī no visas sirds.

„Es esmu laimīgs savā darbā," viņš saka, „man nav jāstrādā ar primadonnām un zvaigznēm, es strādāju ar jauniem, godkārīgiem aktieriem, kas cenšas nopelnīt savu maizi, un es mēģinu viņiem palīdzēt."

Viņa operas sab
jas gandrīz vienīg
lanti, kas spēlē Ku
dzus importēja no
ži ir jaunkandide
kums: operas sap
vērtēšana Kanadā
gadu. Jaunkanad
ir milziga, pēc
niem. Tie izpērk
ko pārdod biļešu

Torels ir viss
viem uzvedumiem
tie pārspēj pat s
politena operas
viņiem ir pasaule
balsis — tie var
Bet Kanadas ope
uzvedumi ir da
balsis ir labas u
rina — tas ir c
operas laukā," sa

Un budžets?
jas ar izrūkumu,
ta pasākums visū
Torels. Un tas ir
jums, jo vairāk
das padome, Tor
daudzi operas sa
tie atbalstītāji
uzņemās segt

RETENZIJĀM

„TILTA APGĀDA IZDEVUMS

…s ir rakst-
…ilais pienā-
…

…pilnīgo bri-
…ju aizmirst,
…s nāk no
…

…ijis lielais
…J. P. Sartrs,
… mūsu jau-
…ālitāte.

…vā romānā
…si vientuļi-
…vā kailumā.
…ne Nora ir
… — citiem
… dzimtā vi-
…

…ķēns mētā-
… māju kalna
…

…uds ir viņas
…vā būtībā ir
…tus. Viņi vi-
…lējā, ap ku-
…kalni — sa-
…sms, ticība,
…ora un Val-
…ejas izkļūt,
…t, jo tie ne-
…s vientulības
…ce liek tiem
…su, ko vien
…rdzīvot, bet
… romāna va-
…kādu iespai-
…ivojumu no-
…s. Romāns
…zignāciju —
…ievu —
…su mūžu.„
… nekā cita,
… sievai. Vi-
…tni var aiz-
…nu, bet pa-
…ner dzīvojis
…is, viņš ne-
… pats sevi.
…patētisks un
… nekad viņš
… pats. Visa
…kās sāpītēs,
…šišanā, pat
…kaktiņa, sa-
…av spēka un
… tā ir iedo-
…

… daudz spē-
… savā vien-
…. Iebraucot
…nekā jaunā
…kuŗa ir dzī-
…un jaunas
…nopūtu pil-
… rakstniece
…ai piešķiru-
…), un kuŗā
…k, kā atrast
…ra šeit sevi
…sanā un ie-
…anā ar citu
…turpinās vi-
…eko katram
…n, bet tā ne-
… ir Skalbem
…irdzoša", tā
…esiņam —
…ana, tā nav
…lēta trimda,
…res vientuļā
…nu — tā ir
…ošā.
…apzīmē ro-
…? Vai tā ir
…anās chroni-
…stā dziesma,
… pārdzīvotu
…ms? Liekas,
…k patiesībai,
…ākam pie ro-
…

Allen Teits par romānu rakstnieciņu saka —

„Rakstniekam ir par jaunu jārada savā laikmeta cilvēka atlēts, un viņam jāveic tas ar tik augstu standartu, ar kādu citi cilvēki pārbaudīs šo tēlu un atšķirs maldus no patiesības."

Mūsu laikmeta romāna vitālitāte slēpjas pienākumā izpētīt cilvēka uzdevumus,kas jau sniedzas līdz filozofijai — sevis apzināšanu, iespaidu un saites ar citiem cilvēkiem un beidzot cilvēka attiekšmes pret pasauli un šo pasauli pašu. Modernā rakstnieciba un filozofija novēršas no ārpusējo reālitāšu studijām un pievēršas cilvēka iekšējiem pārdzivojumiem, novērtējot tos kā vienīgo un galīgo patiesību.

Latviešu romānu rakstnieki vēl vienmēr rada „naturālistiskus", „reālistiskus" vai „problēmu" romānus,tie baidās (atskaitot dažus izņēmumus) pievienoties individa dumpim, tie gan reģistrē un apraksta laikmeta problēmas, bet nekur neparāda un neieraug šo problēmu dziļumu un atrisinājumu. Sevis un savaš esmes apzināšanā franču rakstnieciba ir radījusi Prusta mistisko mākslas pasauli, Romēna sociālo orgānismu, Marlo varoņigo ricību, Bernannoss nonāk pie Dieva, Sartram tā ir ilgošanās un riebums par šo ilgu nepiepildīšanos, Kami — morāla sensitivitāte pret dzīvi, un tā līdz bezgalībai . . . Vienīgais, kuŗš, liekas, atradis savu pasauli — Dz. Sodums, šo pasauli pierīgriezis „savam mēram", nelevērojot, vai citiem tā der vai ne...

Indras Gubiņas romāns ir trimdā redzētu, dzirdētu un pārdzivotu notikumu savirknējums, Jaunai rakstniecei netrūkst izjūtas, pārdzivojuma spēka un stāstītājas talanta, tikai romānam trūkst 20. gadsima cilvēku jūtu un domu. Tie dzivo pagātnē, tie neelpo svaigu, bet gan sasmakušu gaisu; tie nav vientuļi tādēļ, ka tie tādi vēlētos būt, bet gan . . . Rakstnieka uzdevums ir radīt sava laikmeta cilvēka tēlus — grūti ticēt, atskaitot Liepiņu-pāri, ka viens vienīgs cilvēks „Zelta lelejā" ir mūsdienu cilvēks. Romāna varoņi dzivo aklu dzīvi, tie neredz vientulības skaistumu, un šī aklība sarauj saites ar pārējiem.

Zinu, ka šajā apcerējumā esmu mēģinājis prasīt no jaunas rakstnieces to, ko es būtu vēlējies redzēt, un ne katrs rakstnieks to spēj, bet Indras Gubiņas „problēmu romānā" var sajust spēcīgu dziņu pēc vēlēšanās radīt individa cīņu pret Zelta lelejas sasmakušo gaisotni. Indra Gubiņa savu romānu rakstījusi bez pretenzijām, viņa atstāstījusi to, ko pārdzivojusi un redzējusi. Viņa to izdarījusi visai dzivi, bet viņa būtu varējusi vientulības problēmu pārcelt daudz augstākā plāksnē, un no bezpretenziju romāna būtu varējis rasties viens no pirmajiem „jaunās strāvas" romāniem latviešu trimdas literātūrā.

Būtu jānožēlo, ja šis romāns netiktu plaši lasīts, un ja kritiķu vienaldzība apklusinātu rakstnieci, kuŗai ir visas stāstnieces dāvanas.

Guntis Zariņš

…dzelzs raksturs!" Katalina uzsla…vēja. „Bet
…ieties!"

…args paklausīgi nostājās pret matētā stikla
… nokāra galvu; kā kaktā ielikts. Pievēra arī
…viņam tā apnika radās vēlēšanās paskielēt, ko
…ttaisnodamies, ka arī Tintoreto ir lūrējis uz
… Susanu. Bet viņš to neizdarija, jo, paceļot
…zēja stiklā atspoguļojamies visu, ko nedrikstēja
…itu sievišķiti krūšturī un īsos apakšbrunčīšos,
…uzreiz kas iegavilējās tik skaļi kā trompete
…ncertā trombaim ar orķestri.
…un būtu tāda sieva, es tik cauru dienu skatī-
…ģērbjas!" Naktssargs piekēra sevi pie šīs do-
…

…gan jūs neuzmanīgs!" Katalina pikti iesaucās.
…ena pati ar tērpa aizpogāšanu."
…sargs tūdaļ aizcirta acis un sacija jēriņa balsi:
…s to varu zināt, ka neskatos?"
… jūs par virieti, ka nepārkāpjat aizliegumu!
…ķāms raksturs! Nāciet taču palīgā!"
… apgriezās un gāja klāt.
… jāpogā?"
…uz kakla."
…ts."
… un soli atkāpās un pagriezās pret virieti.
…"
…" tas atkārtoja.
… nu? Izsakiet taču savas domas."
… jums vai par tērpu?"
… mani. Par tērpu. So es vilkšu uz Prezidenta
… mani ievēro jeņķu diplomāti un zina, ka gri-
…alīties skaistuma konkursā Amerikā.
…o jums jākāpj uz galda, lai labāk varu vērtēt."
…ns taisnība," viņa teica un rausās tur Naktssar-
…palīdzot.
…ikusi garos, baltos cimdos tērptās rokas aiz pa-
…viņa nu atgādināja amforu, kas, tukša būdama,
…ties, griezties un gāzties.
…ijas komisija vienā personā ierunājās:
… burvīgā kleita ir jūsu sāncense."
…? Tad jau es pati būtu neglītāka par to?" amfo-
…inga un nolaida rokas gar sāniem."
…ijas svaru kausi kustējās:
… nevar teikt. Profilā jūs ļoti atgādināt Irmu
…ri."
…s tā tāda? Filmu zvaigzne?"

(Turpinājums sekos)

Iznācis jauno autoru krājums „Jaunā Gaita' 22. n-rs

Jaunas sejas un jauna iznākšanas vieta

Sakarā ar tālajiem Jurģiem, pārcelšanās no Linkolnas uz Torōnto, — jauno autoru rakstu krājums „Jaunā Gaita" 22. n-rs paslaik iet tautā ar garāku nokavēšanos. Bet te nu šis plaši pārrunātais, kritizētais un slavētais žurnāls ir. — Kāda tad ir jaunākā numura seja? Vai tas palicis uzticīgs savam līdzšinējam — brīvajam, neatkarīgajam un demokratiskajam virzienam?

Nepārsteigsimies secinājumos; paraudzīsimies „Jaunās Gaitas" 22. n-ra 48 bagātīgi illustrētajās un gaumīgi iekārtotajās lappusēs. (Krājumu iekārtojuši Vilnis Āpše un Vents Pils). Izdevuma formāts palicis līdzšinējais; vāka zīmējums ir jauns (īespiests 2 krāsās) un to darinājis mākslinieks Tālivaldis Stubis.

No redakcijas lappuses redzam, ka līdzgadīgais redaktors Aivars Runģis aizgājis, un viņa vietā nācis Jānis Krēsliņš. Atbildīgais redaktors joprojām ir Valters Nollendorfs. „Jaunās Gaitas" saimniecisko darbu tagad kārto Andris Prieditis, vad., un Liena Rode, līdzšinējā A. Runģa vietā, kas bija arī izdevuma iekārtotājs. Kā redzams, jaunas sejas un jauna iznākšanas vieta. Un kā ir ar saturu?

Manuprāt, šī nupat iznākušā jauno autoru rakstu krājuma „politisko seju", ja tā varētu teikt, veido divi pašreizējie redaktori (V. Nollendorfs un Gunars Irbe) un kādreizējais redaktors Jānis Peniķis. Dzejnieks un redaktors G. Irbe (nākdams no liberāļu partijas aprindām) eiropiešiem (ieskaitot latviešus) pārmet individuālitātes un citus trukumus.

J. Peniķis savā 4. lapp., garā rakstā: „Darbs brīvībai un mūsu uzskati" (1 daļa) akadēmiski apskata mūsu „pretinieku", un izteic domu, „ka latviešu sabiedrības organizētajiem cenšieniem daudz vairāk jākoncentrējas Latvijas un Austrumeiropas speciālajās problēmās." Un tālāk: „Tikai padarot latviešu tautas brīvības centienus identiskus ar Rietumvalstu interesem, mums būs iespējams ietekmēt šo sabiedrību ricību tai virzienā, kas ved uz Latvijas atbrīvošanu."

Pieskaņoties nesenajiem latviešu „gāganu kariem" par tā saukto „Jaunās Gaitas lietu", atbildīgais red., V. Nollendorfs atbildīgais red., V. Nollendorfs aicina (178. lapp.) ALA's CV priekšsēdi prof. P. Lejiņa kungu „formulēt ALA's viedokli un pamatojumus" par š. g. 25. aprīļa lēmumu, kas, kā zināms, nosodīja žurnalu" kā neatbilstošu latviešu kopīgiem mērķiem un morālei." Redaktors savu aicinājumu pamato šādi: „Redakcija (tātad visi 6 redaktori) uzskata, ka demokratiskā iekārtā publikai ir tiesības zināt visus faktus un argumentus, lai izveidotu savu patstāvīgu spriedumu. Fakti, uz kuŗiem ALA's CV balstījusi savu viedokli un savus argumentus, atklātībā vēl nav parādīti. Tos svarīgi zināt latviešiem visā pasaulē, jo tikai faktus ar faktiem, pierādījumus ar pierādījumiem salīdzinot, varam tikt tuvāk patiesībai, savstarpējai uzticībai, demokrātiskam atrisinājumam."

„Jaunās Gaitas" 22. n-rs veltījis 10. lapp. un 25 foto uzņēmumus aizvaditajiem Jaunatnes svētkiem. Literārā daļā atrodam Roberta Mūka, Baibas Bičoles, Jāņa Krēsliņa, Eduarda Freimaņa, Rich. Ridzenieka, Gunāra Saliņa dzejas; Sigurda Kalniņa zīmejumu. „Meitene pie loga", Andreja Irbes stāstu „Komentāri smilšu kārbiņai" (Jāņa Kravja vinete).

Andris Vitoliņš analizē Jāņa Mediņa klavierdarbus; grāmatu recenzijas sniedz J. Krēsliņš, H. S., Silvija Pakalna.

Nodaļā Dzive un darbi V. Nollendorfs sniedz interesantas ziņas par Jāni Turbadu (īstais vārds — Valdis Zeps). — Jā, tas ir pats „Ķēves dēla Kurbada" autors — doktorands Indiānas universitātē (somu - ugru valodu nozarē), kas strādā pie metodēm elektronisko smadzeņu lieto šanai valodniecības laukā un sarakstijis 3 grāmatas (divas kopīgi ar otru autoru) valodniecības jautājumos (angliski).

Žurnālā atrodam „Kripatu nodaļu, un „Atklātu vēstuli latviešu luterāņu studentiem" (Dr. Jānis Bikša); astoņas vēstules redakcijai par žurnāla saturu 2 nelabvēlīgas! Kur tas redzēts!)

„Jaunās Gaitas" humora nodaļu „Skabargas" aizstāj „Gludās dēlis" (uz kuŗa redzami daži it kā pazīstami kungi. „Gludā dēļa" nodaļa sākas ar Guno sacerētu „Himnu jaunajam laikam", tad seko raksts par „jauno laiku", kuŗā tiek paziņots „ka esam nonākuši kādas organizācijas jurisdikcijā, kas saucas: Centrale Elegantas un Neasas Zobgalības Uzturēšanai un Racionālizēšanai Amerikā. Sasināti: CENZURA." — Šai organizācijai tiešām interesants uzdevums . . . Toms Bezmērs dod „pēc Padomju Latvijas preses ziņām" rakstu par „Okupēto dzimtenī" un Acuraugs rakstu „par Jaunatnes svētkiem". Netrūkst arī „latviešu filmu chronikas".

Kopsummā var teikt, ka Jaunās Gaitas 22. n-ram ir brīva, taisnīga, mākslinieciski un zinātniski augstvērtīga un pāri visam — neatkariga seja. Kur to var pasūtināt? Latvian Youth Magazine Jaunā Gaita, P. O. Box 549, Toronto, Ont., Canada.

LPB biedrs.

KANADAS OPERAS RADOŠAIS GARS

(C. S.) Neviens, kam nācies iepazīties ar Geigera - Torela kūsājošo temperamentu, nešaubīsies, ka Kanadas operas sabiedrība, kas tagad uzsākusi savu 11. sezonu, kādā dienā sasnieg savu kāroto gala mērķi: sniegt cauru gadu operu uzvedumus. Protams, lai to panāktu, būs vajadzīgi gadi, atzist Torels, kas Karaliskās konservātorijas operas skolā darbojas par režisoru un veic arī Operas sabiedrības vispārējo vadību.

Mūzika bijusi Hermaņa Geigera - Torela pasaule jau kopš viņa bērnības. Sešpadsmit gadu vecumā viņš uzsāka savu karjeru kā dirigents Vācijā. Bet jau savu divdesmito mūža gadu sākumā viņš pievērsās operas un drāmas režijai. Viņš ir bijis režisors arī filmās, mācija un lasīja lekcijas Eiropas un Dienvidamerikas mūzikas konservātorijās un universitātēs un Kanadā strādāja pie CBC.

Savos sirds dziļumos Geigers - Torels tomēr ir kaut kas cits: viņš ir aktieris. Viņa vaļsirdīgie vaibsti pauž entuziasmu un aktiera nopietnību. Bet dusmas, ko nepacietība izraisa uz kādu brīdi, drīz nomaina laipna acu pamirkšķināšana nākošā mirklī. Darbā viņš sevi parāda kā virtuozu, kas savu pienākumu pilda nepārtraukti, bet arī no visas sirds.

„Es šīmu laimīgs savā darbā," viņš saka, „man nav jāstrādā ar primadonnām un zvaigznēm, es strādāju ar jauniem, godkārīgiem aktieriem, kas cenšas nopelnīt savu maizi, un es mēģinu viņiem palīdzēt."

Viņa operas sabiedrībā darbojas gandrīz vienīgi Kanadas talanti, kas spēlē Kanadai. Nedaudzus importēja no Ņujorkas, dažī ir jaunkanadieši. Gala iznākums: operas saprašana un novērtēšana Kanadā aug ar katru gadu. Jaunkanadiešu interese ir milziga, pēc Torela izteicieniem. Tie izpērkot 70% biļešu, ko pārdod biļešu kasēs.

Torels ir visai lepns uz saviem uzvedumiem un domā, ka tie pārspēj pat slavenās Metropolitena operas uzvedums. „Jā, viņiem ir pasaules vislieliskākās balsis — tie var tās samaksāt. Bet Kanadas operas sabiedrības uzvedumi ir daudz precizāki, balsis ir labas un darbs apmierina — tas ir celmlauža darbs operas laukā," saka Torels.

Un budžets? — Opera darbojas ar iztrūkumu. „Tā ir bankrota pasākums visā pasaulē," saka Torels. Un tas ir viņa mierinājums, jo vairāk tādēļ, ka Kanadas padome, Toronto pilsēta un daudzi operas sabiedrības privātie atbalstītāji ir atsaucīgi un uzņemās segt zaudējumus.

Pēc saviem uzvedumiem Royal Alexandra teātrī Toronto no 12. līdz 24. oktobrim, Operas sabiedrība dosies 6 nedēļu turnejā pa Kanadu, sniedzot operu uzvedumus visās provincēs, izņemot Kvebeku. Torels paredz, ka Rosini favoritu „Sevijas bārzdzini" uzvedīs 23 reizes. Divas pārējās operas, kas izraudzītas šim gadam, ir Prokofjeva „Mīla uz trīs apelsiniem" un Verdi „La Forza del Destino".

Skaņu mākslinieku kopu Ņujorkā vadīs A. Šturms

Latviešu skaņu mākslinieku kopa savā sanāksmē pie dziedoņa V. Geduļa par jauno valdes priekšsēdi ievēlēja Paulu Saksu. Valdē vēl ievēlēja Anniju Vītolu un Arnoldu Šturmu.

Kopa paredzējusi tuvākā laikā sarīkot referātu vakaru ar mūzikāliem priekšnesumiem, apcerot vienu no modernās mūzikas stiliem — ekspresionismu, tā sauc. 12 toņu techniku. Referātu lasīs ALA's Kultūras biroja Mūzikas sekcijas vaditājs doc. A. Šturms Pēc tam sniegs 3 latviešu jaundarbus, kas komponēti šīni technikā. Tie ir: 1) B.Skultes trio, izpildīs A.Šturms (flauta), Dz. Treimanis (čello) un A. Bērzkalns (klavieres); 2) B. Skultes dziesma, izpildīs Herta Lūse, un 3) A. Šturma Svita, izpildīs A. Šturms (flauta) un Mirdza Nāruna (klavieres). Par katru darbu sniegs speciālus paskaidrojumus.

© Jonāss Miesnieks šai vasarā pabeidzis autobiografisku romānu, kas sauksies „Dzīvības sauciens". Romāns ir reizē arī ar kultūrvēsturisku nozīmi, tāpēc skarti vairāki mūsu tautai liktenīgie notikumi, traģiskie brīži un spožais neatkarības laiks. Līdz ar to romānā īstā vārdā sauktī arī ļoti daudzi mūsu izcilākie kultūras darbinieki, ar kuriem autoram nācies sastarkties. Romāns būs rotāts krietni daudzām ilustrācijām, pie tam ar dažiem rakstnieka brāļa Kārļa Miesnieka gleznojumu attēliem. — Zinot, ka jaunais romāns jau atrodas kāda pazīstama izdevēja rokās, gribētos cerēt, ka „Dzīvības sauciens" drīz vien iznāks jaukā grāmatā par prieku latviešu grāmatu lasītājiem.

☆

Iznācis Latv. Kara Invalidu mēnešraksta „Kara Invalids" 3. n-rs, ar plašu un interesantu saturu. Mēnešraksta literārai daļai savus sacerējumus devuši Jānis Veselis, Alberts Spogis, Edvarts Tūters, Elfa Taiga, Aldis Odzēns, Anna Dimants, K. Kurzemniece un St. Dukaļskis. -es

---

VOLDEMĀRS JANSONS GATAVOJAS IZSTĀDEI

No kaimiņmājas loga lūkojoties, jau kopš ilgāka laika bija manāms, ka tēlnieks Voldemārs Jansons šais vasaras dienās pēkšņi kļuvis ārkārtīgi nevaļīgs un reizē tā, kā prieciīgi satraukts, kā dziļi norūpējies. Kas gan tas varētu būt, kas pazistamo mākslinieku tik dziļi savilņojis?

Atbildi atnes pastnieks baltā aploksnē, ko sūta Lihajas universitāte. Jauns pārskats par Lihajas universitātes — Betlemē, Pensilvēnijā — nākošajā sezonā rikotajām mākslas izstādēm, un šai virknē uzņemta arī mūsu tēlnieka V. Jansona skulptūru izstāde. Tā paredzēta no š. g. 1. novembra līdz 25. novembrim.

Apzinoties, ka katra atsevišķa dalībnieka panākumi piešķir gaišāku mirdzumu visai vienībai, par šo izstādi patikami iepriecināta visa Filadelfijas mākslinieku kopas saime, un līdz ar to katrs savu iespēju robežās „pieliek plecu" un cenšas to atbalstīt un sekmēt tās labāku izdošanos. Pirmais ierosinājums par tēlnieka V. Jansona darbu klāsta uzņemšanu savā darbības aplokā Lihajas universitātes Mākslas departamenta vaditājam Kirkam varētu būt radies no Filadelfijas mākslinieku kopas izstādēm. Rēdingā un Hagerstavnā pagājušā gadā. Šais dienās Jansons apmeklējis izstādes rikotājus un iepazinies arī ar izstādes telpām, lai laikus varētu veikt visus sagatavošanās priekšdarbus.

K.

KĀ TAPA LATVIJAS ĢĒRBONIS

TEODORA ZELTIŅA PAZIŅU PROFĪLI (2.)

Ja šodien par Latviju varētu sacīt, ka krievu vārdzinātā latviešu tauta tur mēģina dzīvot un elpot it kā ar vienu plaušu, tad līdzīgs liktenis brīvajā pasaulē ir piemeklējis tās ģērboņa radītāju Vilhelmu Krūmiņu, turklāt pavisam tiešā, ne figūrālā nozīmē. Kad pēdējos lielajos dziesmu svētkos Ņujorkā latviešu mājas aplidoja viņa darinātais svētku plakāts, ar īpatnējo līniju rakstu un kompoziciju atgādinādams daudzus autora citus Latvijas skaistajās dziesmu dienās redzētos, mākslinieks pats jau gulēja slimnīcā, pārciezdams smagu plaušu operāciju. Ar niecīgām atgriešanās cerībām slimnīcā iegājusī, Krūmiņa latviski sikstā spītnieka daba palikusi uzvarētāja arī šoreiz. Jā, arī šoreiz — jo mākslinieka Amerikā šī nav pirmā operācija. Pirms dažiem gadiem izgriezta daļa kuņģa. Likstas un nelaimes viņu itin kā sazvērējušās novajāt.

Tāpēc, mākslinieka plāno un it kā sažuvušo augumu vērojot, brīzlem var likties: tik vien no viņa vairs palicis pāri, kā kailai dvēselei pārvilkta āda. Un tādēļ ir taisni jābrīnās, ka garā viņš palicis bez kādām manāmām vājuma zīmēm: dzēlīgi siksts, spurains un nelokāms stāvētājs par savām tiesībām. Viena no tādām ir — Vilhelma Krūmiņa tiesība saukties par Latvijas valsts ģērboņa autoru, un izraisījusi mākslinieka protestu presē, kad bijis kaut kur minēts kāds cits šī goda pretendents.

Kā īsti tad tapis Latvijas valsts ģērbonis, ko mēs kā dārgu brīvības gadu simbolu vēl glabājam savās sadzeltējušās pasu lappusēs, kam tās ir paņēmušās līdz, un greznojam arī svešumā ar to vai katru svinīgās sanāksmes telpu, kad pulcējamies kopā, Latvijas vārda aicināti un saukti?

Un mākslinieks stāsta ar nopietnu, neskaitāmām rieviņām izlikumotu vaigu, kas atgādina smalka un rūpīga kokgrebēja portretu pelēkā tāsī. Iespraudis mutē uz pusi pārgrieztu cigareti, viņš kūpina zilus dūmus, un līdzi tiem savas atmiņas. Sacensība Latvijas valsts ģērboņa metam izsludināta 1921. g. Tai bijusi plaša, visievērojamāko latviešu mākslinieku atsaucība, bet pirmā godalga piešķirta viņam par metu, kas oriģinālā pavisam maz atšķīries no vēlāk apstiprinātā, mums visiem pazīstamā valsts ģērboņa zīmējuma.

„Redziet, tur virs vairoga trīju zvaigžņu vietā man bija tautu meitas vainadziņš. Draugi par to mani toreiz draudzīgi pazoboja — laikam es esot monarchists. Tāpat Latvijas karoga krāsu lentā, kas ozola zaros sieta mezglā, man bija izkārtota citādāk. Tie tad arī būtu visi profesora R. Zarriņa pārlabojumi. Pēc godalgas piešķiršanas aizgāju pats pie Marģera Skujenieka, piesolīdamies veikt eventuālos grozījumus ģērboņa metā, bet prof. R. Zarriņš bija jau paspējis nākt ar savu piedāvājumu."

Es skatos pie sienas pakārtajā, aiz stikla rūpīgi ielogotajā Vilhelma Krūmiņa rokas zīmētajā Latvijas ģērboņī, un mākslinieks man paskaidro heraldisko zīmju simboliku, kas esot pārņemta no vecajiem novadu ģērboņiem. Kurzemi un Zemgali reprezentējot lauva, Vidzemi un Latgali greifs.

Jā, šis viņa darinātais ģērbonis sen jau kļuvis par latviešu tautas neatņemamu īpašumu, bet — es esmu atnācis pie ģērboņu meistara arī tāpēc, lai uzzinātu vēl kaut ko par viņu pašu, Ņujorkas daudzmiljonu burzmā gandrīz vai pilnīgi piemirsto vientulnieku. Nav palicis daudz to draugu, kas viņu regulāri apciemotu — mākslinieks Maksimiliāns Mitrēvics un kritiķis J. Krastiņš, vai atcerētos vēstulēs, kā, piemēram, dzejnīce Velta Toma. Un Krūmiņš aizkustināts rāda tās sirsnīgi draudzīgo vēstuli.

Nē, tas stāsts nebūt nav priecīgs stāsts, ko mākslinieks stāsta par saviem bēgulībā pavadītajiem gadiem. Libekas ielās viņš zīmējis vecpilsētas skatus un pārdevis garāmgājējiem, bet Amerikā bijis jāķeras pie smaga fiziska darba kādā Masačuzetas hoteli. Taču mākslinieks par to nesūrojas, vienīgi nožēlodams, ka nespēj tā strādāt arī tagad, pēc smagajām operācijām. Krūmiņa spēki ir stipri iedragāti un, kāpjot uz savu mitekli piektajā stāvā, kāpnēs viņam ir vairākas reizes jāapstājas. Mākslinieks, kā mēdz pa laikam sacīt, pārtiek tagad tikai no mākslas. Mēs šādu pārtikšanu pašreizējos apstākļos jo labi varam iedomāties, kaut likteņa vajātais, apbrīnojami sīkstais spītnieks saka: „Esmu pateicīgs tai sabiedrības daļai, kas dāvājusi man savu uzticību pakalpot ar lietiškās mākslas darbiem, tā ka daļēji varu eksistēt."

Apjautājoties, kāda tad ir šī daļējā eksistence, dzirdat: — „Daudz man nevajag, jo mana galvenā barība ir — kafija un cigaretes . . . "

Asāk, kā liekas, mākslinieks izjūt savu vientulību, par to starp citu izsacīdamies: „Nav noslēpums, ka tam, kas ilgi maldās tuksnesī, piesitas velns. Bet es no latviešu mītiem arī zinu, ka cietējs allaž ir tikai velns, ne cilvēks."

Un Krūmiņš tiešām velnu vienmēr pieveicis, dzīvodams ciešā draudzībā ar latviešu dievībām un simpatizēdams dievturu draudzei. Tas viņam tomēr nēliedz apbrīnot Budas gudro dzīves ziņu un cienīt blakus latviešu teiksmām arī indiešu teiksmas. Tādēļ starp paša Krūmiņa latviskā izjūtā tvertajiem darbiem viņa mazajā istabiņā atradīs savu vietu arī kāds sveša meistara zīmēts Budas tēls.

Saurā telpa, kaut arī Latvijas ainavām un ģērboņiem rotāta, ir tomēr drusku par šauru, lai tami nodzīvotu visu vakaru. Mēs aizejam atpakaļ iz laiku, kad Latvijas ģērbonim bija sava valsts un tas vēl nebija kļuvis par trimdinieku līdz ar mums. Aizejam, vispirms, uz akadēmiju, kur prof. Tillberga darbnīcā Vilhelms Krūmiņš sācis mācīties. Un satiekam tur lielo dzejnieku Raini, kas, reizē pozē diviem mākslīniekiem — Tillbergam un agri mirušajam tēlniekam Lazdiņam. Rainis ir ideāls modelis, viņš nenokavē un neizlaiž nevienu seansu, ierazdamies precīzi kā pulkstenis. Un, siltas atsaucības pilns, dzejnieks dzīvo līdzi gleznas tapšanai, kur viņš ir redzams uz akmens Daugavas malā, pret spieķi atbalstītām rokām, ar melnu mēteli plecos. Varbūt sava nozīme bijusi arī modeļa un meistara savstarpējai saskaņai, ja pieminēto gleznu izdevies piestrāvot ar noskaņojumu, kas neaizmirstas. Un Krūmiņš, kā apstiprinādams, piebilst: „Te sastapās un sapratās divi lieli meistari."

Mēs pārceļamies tālāk, uz kādreiz Rīgā slaveno satirisko žurnālu „Svari", kā iespiešanu litografiskā technikā veicis V. Krūmiņš, būdams arī pastāvīgs līdzstrādnieks. Viņš atceras, ka „Svaru" paasā humora dēļ tik tikko neiznākusi divkauja kādam mākslīniekam ar pazistamu sabiedrisku darbinieku. Patiesi, ir reizēm zēl, ka atjautīgā humoristu suga kopš demokratijas laikiem ir pamazām izmirusi.

Kāds neatsaucams laiks ir pagājis, kam Vilhelms Krūmiņš devis savu rotājumu ar ģērboņiem un vapeņiem. Viņš zīmējis vapeņus gandrīz vai visām studenšu korporācijām un arī dažām studentu, rotājis biedrību karogus un neskaitāmas adreses, darinājis pastmarkas un plakātus. Un nebūs laikam nevienas grafisku darbu sacensības, kuŗā viņš nebūtu piedalījies, gūdams vai vienmēr augstākās godalgas. „Jo mākslās, arī mākslās man patik sacensības gars."

Tāpat „tīrās" mākslas novadā Krūmiņš sacījis savu vārdu. Viņš bijis biedrs un piedalījies Neatkarīgo mākslinieku vienības un Latviešu mākslinieku biedrības izstādēs. Arī tagad viņa istabā redzami pabeigti un iesākti darbi — Daugava pie Lindes muižas, sējējs, senais karavīrs u. c.

Taču, Vilhelma Krūmiņa vārdu pieminot, vispirms ir jādomā par viņa ģērboņiem. Tie paliks nemainīgi kādas pasaules un dzīves liecinieki, arī tad, kad mūsu sejās kā gadiem līdzi mainīgos mūžu ģērboņos būs sastinguši likteņa heraldikas pēdējie vilcieni.

Un paliks visiem pāri kāds ģērbonis ar lauvām, greifiem un starainu saulī, kaut seja, kāda seja aiz tā ir bijusi jau tagad aizmirsta.

Teodors Zeltiņš

Irma Grebzde

SVEICINĀTA RĪGA SVEICINĀTAS MĀJAS!

ATMIŅU STĀSTS

(Beigas)

Apsēžamies uz klētiņas sliekšņa un šo to runājam. Visiem nāk miegs. Drīz ausis gaisma. Un tad ieraugām Žani nākam viņam neparastajā, ātrā solī.

„Brauksim nu!" viņš saka un liekas, nekāda reibuma pazimju viņam vairs galvā nav.

Sakāpjam ratos. Atvadāmies no zēniem. Zuze klusē, klusē arī Žanis. Bet es ieveroju, ka viens vaigs viņam tāds kā uztūcis. Vitolds nu būs dabūjis!

Žanis ir stiprs kā lācis.

Ak, cik tas ceļš līdz mājām garš. Ne gala sagaidīt. Un salda nemaņa mācas virsū.

Erika jau labu bridi kā pārbraukusi. Sauc mums no staļļaugšas: „Žigli, meitenes. Žigli! Migās!"

Mah liekas, ka esmu tikko iemigusi, jau atskan Erikas balss: „Augšā, Milit, augšā — — — ." Karāļa valsti par vienu stundu miega! Visu, kas man ir, tikai ļaujiet vēl pagulēt! Tēvs jau staigā pagalmā. Vitolds neesot vēl pārradies, viņš saka Žanim.

„Laiza savus zilumus," norūc Žanis un aiziet ar zirgiem uz ganībām.

„Nu, manas ballinieces, labrīt!" tēvs mums jautri uzsauc, kad aizlipušām acīm, norāpjos pa trepēm.

„Šī ir pēdējā reize. Nekad vairs nebraukšu! Nekad! Tik briesmīgi nāk miegs," un es gaidu, ka tēvs iežēlosies un sūtīs mani atpakaļ — gulēt. Nekā! Tikpat grūti ir māsām. Jā, kas tad slauks govis? Māmuļa jau ņem ķebļiti, lupatu un mazgā Pupas netīro tesmeni.

Jāiet darbā. Jāiet — — .

☆

Agri rītos, kad govis izslaukātas, mēs ar māmuļu ņemam grozus un lienam paeglēs. Lai gan lietus šovasar nolīst maz, sēnes var salasīt, ja zina labās vietas. Erikai ir zināmi savi „sēņu lauki", Zuzei savi. Man un māmuļai savi. Tos mēs paturam noslēpumā. Tikai kad pārrodamies mājās ar pilniem groziem, palielāmies.

Mežs ir tīmekļu pilns un smaržo pēc rudens. Zaļa, dūmaina krēsla ir zem eglēm un eglītēm. Tā, sēņojot, var visādi izdomāties. Par pagātni, nākotni, par izlasītajām grāmatām. Un reiz es sevi noķēru pie apgrēcīgas domas: man gribas atkal uz Rīgu! Trakums! Kā pavasarī biju tur apnikusi! Kā ilgojos braukt mājās. — Un nu? Varbūt esmu mazliet pagurusi, smagajos darbos? Nezinu, nezinu —. Bet Rīga mani iztālēm aicina. Vēl daudz tur neatklātu brīnumu. Soziem vairāk iešu pa bibliotēkām, mazāk ar draudzenēm. Vairāk mācīšos, mazāk domāšu par Kārli Baltausi. Nu jau viņš vairs nestaigās skolas gaiteņos. Es vairs nerakstīšu. Noteikti ne. Nav vērts. Tā tikai tāda laika tērēšana.

Un es domās redzu sevi, ar nopietnu, sastingušu seju, grāmatās ierakušos, bez smaida — censoni.

Māmuļa sauc mani, atradusi barviku lauciņu. „Nāc, nu, sēd kā ķirpji viens pie otra. Tev gaišākas acis, meitiņ, raujies tu!"

Palienu zem pacerēm un atrodu mazus stingrus barvicēnus rindiņā sasēdušus. Pastiepju roku un atraujos. No zaru apakašas, taisni man pretim, raugās melns garš purns un divi mazas pārbijušās actiņas. Iekliedzos un purns pazūd. Liela mežacūka, uz visām četrām jocīgi lēkdama, bēg no mums.

Pietveros māmuļas rokai. Ne vairs barvikas vajadzīgas, nekā. Tagad tik ātrāk uz malu. Skrienam abas aizelsušās, lai gan skaidri zinām, ka zvērs devās uz otru pusi, un pakaļ mums neskrien.

Tas ir liels piedzīvojums, un mājupejot manā galvā sēd nevis viena, bet vesels ducis mežacūku. Nebūtu māmuļa redzējusi tikai vienu, es nezin' ko izstāstītu un būtu istā varone.

Tēvs vēlāk atrod mežmalā izrakņātus kartupeļus, kur cūka nākusi mieloties. Dažus vakarus viņš nosēd tur ar bisi, bet zvērs vairs nerādās.

Nu man sēņot baiļes, bet Erika staigā pa mežu dziedādama. Jā, drosmīga gan ir vecākā māsa.

Rudzi nobālējuši un smaržo pēc maizes. Zirņiem pākšīs pilnas un jau cietas. Mēs vārām lielus katlus ar tām un vakariņās lupinām ārā gardos zirnīšus, lampas gaismā citīgi meklēdami tārpus, lai tos neieēstu.

Vitolds pēc Dobeļs kalnu sarīkojuma kļuvis kluss un ilgi dziedē brūci zodā. „Uzplēsu uz egles zara," viņš mātei saka, kad tā smērē uz rētas jodu. Ar Žani viņš nerunā un tēvam jāstrādā kā starp divi svešniekiem, kuŗi nesaprot viens otra valodu.

„Saimniek, pasaki tam Žanim — — — ," „Saimniek, lieciet, lai Vitolds sapļauj sēku." — Tādas nu ir sarunas. Bet Zuze ir atdzīvojusies un šuj sev jaunu kleitu uz māmuļas šujammašīnas.

„Žanis pats nopirka drānu," viņa saka un smaida visā sejā. — „Mēs laikam, dabūsim Martiņai brāliti —." Ak, tā! Tad nu, Zuzīt, tev tie deju prieki pagalam! Vakaros bieži sēdam uz soliņa mājpriekšā un dziedam. Vitolds vairs nepiedalās. Viņam nu „brūte" kaimiņos. Dažreiz redzu tos uz tiltiņa lejas pļavā sēdam.

Vasara iztvan, nozied, pieb

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

MEDIJUMI SILTĀ UN AUKSTĀ VEIDĀ

Medijumu — meža putnu un citu meža dzīvnieku — gaļa ir tumšāka, un ar īpatnēju ožu un garšu. Visiem medijumiem pēc nošaušanas izņem iekšas un ļauj kādas dienas nokārties (8-10 dienas).

Pirms uzglabāšanas notīra asiņainās vietas un pakaļ vēsās telpās. Ja medijumus gatavo tūlīt pēc šaušanas, tad tie ir sīksti, negaršīgi.

Dažu medijumu gaļu marinē. Marinējot gaļa zaudē savu specifisko garšu, bet top mīkstāka. Marinēšanu izdara koka vai akmens traukā. Marinādei var ņemt divas daļas ūdens un vienu daļu etiķa; pielikt piparus, virces, kadiķu ogas (dabūjamas drogu veikalos), sīpolus un arī Garšas saknes. Visu uzvāra un pārlej pār gaļu.

Medijumu cep un sautē, bet vārot, medijumugaļa ir sausa un negaršīga. Medijumu gaļa parasti ir liesa, tāpēc to pirms sagatavošanas iespeķo, bet mazākiem putniem speķa šķēlītes piesien klāt. Cepšanai vai sautēšanai medijumus iespeķo pa gaļas šķiedrai, bet meža putnus — pret šķiedru.

Medijumus pa lielākai daļai pasniedz karstus, bet labi sagatavoti medijumi arī auksā veidā garšo ļoti labi.

SPEĶOTA STIRNAS RULĀDE

1 stirnas priekša, 1 mārc. speķa, 1 mārc. telļa gaļas, 1 ola, sāls un pipari pēc garšas.

Stirnas priekšu mērcē pienā vai vieglā etiķūdenī 8-10 stundu, tad izņem kaulus un viegli izdauza. Teļa gaļu samaļ, pieliek sāli un piparus, labi samīca.

Olu sakuļ, ar to pārlej izdauzīto stirnas gaļu, pārklāj ar speķa šķēlītēm, vēlreiz pārlej ar olu, uzliek sagatavoto teļa gaļu, saveltnē, aizsuj, labi nosien, cep vai arī sautē katliņā.

Kad rulāde gatava, atdzesē, noņem diegus, sagriež, sakārto uz cepešbļodas. Garnē ar aspiku un majonēzi.

STIRNAS UZGRIEZAMIE AR MĀRRUTKIEM

5 mārc. stirnas cepeša, ½ tējas glāze etiķa, 5 kadiķu ogas, sāls pēc garšas, 1 vidēja lieluma sīpols, 4 ēd. kar sviesta.

Mērcei ņem ½ mārc. mārrutku, ½ mārc. savārītu brūkleņu, sāli un cukuru pēc garšas.

Stirnas cepeti mērcē 10 stundu vēsā etiķa ūdenī, tad labi nosusina, ierīvē ar sāli un pārziež ar sviestu, pieliek garšvielas un, bieži aplaistot, cep gatavu. Atdzisušu sagriež šķēlēs, sakārto uz bļodas, garnē ar aspiku un mārrutku maisījumu.

Savārītām un atdzesētām brūkleņēm vai dzērveņēm pieliek sarīvētus mārrutkus, sāli un cukuru pēc garšas, sajauc un un pasniedz pie stirnas uzgriežamiem.

ZAĶA MUGURAS CEPETIS

1 zaķa mugurgabals, 1 selerijas sakne, 1 pētersīļa sakne, ½ tējglāzes etiķa, ¼ mārc. speķa, sāls pēc garšas, ¼ mārc. sviesta.

Selerijas un pētersīļu saknes notīra un sarīvē, pārlej ar etiķi, pielej 2 glāzes ūdens un marinē zaķa mugurgabalu 6 dienas. Pēc tam gaļu izņem no marinādes, labi noslauka, iespeķo, pārziež ar sviestu un, bieži aplaistot, cep gatavu. Atdzisušu sagriež, sakārto uz bļodas tā, lai būtu vesela muguras gabala izskatā, pārlej ar aspiku, garnē ar zaļumiem un lapu mīklas pastētēm.

STIRNAS MUGURA AR KRĒJUMA MĒRCI

Labi nostāvējušos stirnas muguru notīra, novelk plēves, iespeķo un ierīvē ar sāli. Tad pannā izkausē ½ mārc. sviesta un ieliek gaļu pannā, labi aplaista ar sviestu un cep apmēram 1 stundu, pamazām vienmēr pielejot verdošu ūdeni. Kad cepetis gandrīz gatavs, pieliek skābu krējumu, tad gaļu izņem, pielej glāzi sarkanvīna un savāra mērci. Mērci izkāš, pasniedz atsevišķā traukā. Stirnas muguras cepeti var dot ar pildītiem tomātiem, sautētiem kastaņiem, brūniem kartupeļiem vai arī garnē bļodu visapkārt ar novārītām saknēm. Kā salātus pie stirnas gaļas var dot klāt skābus gurķus vai brūkleņu ievārījumu.

STIRNAS CEPEŠA PALIEKAS, KĀ VIRAS PIEDEVA

Cepešā pārpalikumu var arī izmantot ,sagatavojot kā buljona piedevu iekšā liekamu. Apm. ½ mārc. cepeša paliekas divas reizes izmaļ caur gaļas mašīnu, pieliek cepeša mērci, 3 olas, sāli un piparus pēc garšas. Labi samaisa, liek ietaukotā formā, aizvāko un vāra ūdens peldē ½ stundu. Tad izgāž uz bļodas un sagriež glītos četrkantīgos gabaliņos un ieliek buljonā.

STIRNAS VAI BRIEŽA AKNAS MEDNIEKA GAUMĒ

Ja dzīvnieka aknas ir tikko izņemtas un svaigas, pietiek, ja labi noslauka, bet pastāvējušas ir jānomērcē pienā. Tad aknas sagriež ne visai biezās šķēlēs un ātri apcep no abām pusēm brūnas, pārkaisa ar sāli un pārlacina ar citrona sulu un pasniedz galdā. Aknas var pārkaisīt ar sasmalcinātām pētersīļu lapiņām. Pannā, kur aknas ceptas, pieliek nedaudz kāpēru un skābu krējumu; uzvāra un pārlej sakārtotām aknām.

CEPTAS STIRNAS AKNAS

Stirnas aknām novelk plēves, ieliek pienā un nomērcē; 3 ēd. kar. sviesta sabrūnina pannā ar plānās šķēlēs sagrieztu selerijas sakni un sīpolu, uzliek aknu šķēles un, kad aknas gandrīz gatavas, pārlej mazliet vīna un kādu ēd. kar zaļumu etiķa. Tad aknas sakārto bļodā, mērci izkāš un pārlej aknām.

CEPTAS STIRNAS GAĻAS ŠĶĒLES

Labi nostāvējušos stirnas muguru atgriež no kauliem, sagriež šķērsām pabiezās šķēlēs, izdauza, apvij sakultā olā un izkausētā sviestā, pārkaisa sāli un cep sviestā brūnas no abām pusēm. Stirnas gaļas šķēlēm var dot klāt sautētas saknes.

STIRNAS VAI BRIEŽA GAĻAS FILEJS

3 mārc. fileja gabalu sagriež glītās šķēlītēs, izdauza, pārkaisa ar sāli un pipariem un cep sviestā uz straujas uguns. Uz pannas atlikušajam sviestam pieliek vēl sviestu un mazliet ūdens, sakausē un pārlej sakārtotām fileja šķēlēm. Bļodā var likt apkārt sakasītus mārrutkus. Dod klāt dažādas sautētas saknes un kartupeļus.

BRIEŽA GAĻAS ŠĶĒLES AR ŠAMPIŅONIEM

No mīkstas brieža gaļas izcep kotletes, kā iepriekšējā receptē minēts. Atlikušā sviestā uz pannas pielej krējumu un iegriež dažus šampiņonus, pieliek vienu sarīvētu sīpolu un šai mērcē ieliek gaļas šķēles, vai tā sauktās kotletes. Apvāra un pasniedz galdā ar novārītiem kartupeļiem.

BRIEŽA FILEJA ŠĶĒLES AR VĪNU

3 mārc. brieža fileja sagriež pabiezās šķēlēs un iespeķo, pārkaisa ar sāli un pipariem, tad liek tās cieti aizvākotā katliņā, uzlej virsū skābu krējumu un ½ pudeli baltvīna, uzliek vāku un sautē gatavu. Tad sakārto uz bļodas. Atlikušā mērcē pieliek 1 citrona sulu un uzvāra. Mērci pasniedz atsevišķā traukā. Pie šādām gaļas šķēlēm var dot klāt novārītus katrupeļus un salātiem, marinētas baravicinas vai šampiņonus.

MEŽA CŪKAS CEPETIS

1 meža cūkas ciska, 6 kadiķu ogas, 4 ēd. kar. sviesta, sāls.

Meža cūkas pakaļējo cisku marinē 10 stundu. Pēc marinēšanas gaļu noslauka sausu, pārziež ar sviestu un aplaistot, cep krāsni gatavu. Pa cepšanas laiku pieliek kadiķu ogas un sāli.

Atdzisušu gaļu sagriež, sakārto uz bļodas, garnē ar aspiku un zaļumiem. Var pasniegt klāt majonēzes mērci.

CEPTAS MEŽA PĪLES

2 meža pīles, 2 ēd. kar. sviesta, sāls pēc garšas.

Notīritas pīles apcep sviestā brūnas. Apceptās pīles, pārlaistot ar ūdeni, turpina cept krāsnī, kamēr gatavas.

Izceptās pīles sadala, sakārto uz bļodas, garnē ar aspiku un zaļumiem.

CEPTA MEŽA ZOSS

1 meža zoss, ¼ mārc sviesta, sāls pēc garšas.

Meža zosi apcep sviestā brūnu. Apcepto zosi ieliek katliņā, uzlej 3 glāzes verdoša ūdens, pieliek sāli un sautē uz lēnas uguns gatavu. Atdzisušu sakārto uz bļodas, garnē ar aspiku un zaļumiem. Dod klāt majonēzes mērci.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.

LA apgāds

Jūsu VECIE draugi JAUNAJĀ zemē . . .

Wilson's SINCE 1875

COCA ORANGE GINGER ALE

CREAM SODA

BEZMAKSAS PIEGĀDE jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām.

ZVANIET TORONTO

WA 1-2151

līdz 7 vakarā darbdienās

NEPIEGĀDĀJAM PRIVĀTAS MĀJAS

PĀRDOD ZEMI PIE EZERA

Kanadas valdība paziņojusi, ka pie Go Home ezera pārdodami 282 zemes gabali. Tos pārdos aizklātā vairāksolīšanā, pēdējā diena 1959. gada 23. oktobris. Tuvāku informāciju var saņemt pie Department of Land and Forest, Parry Sound, Ont.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

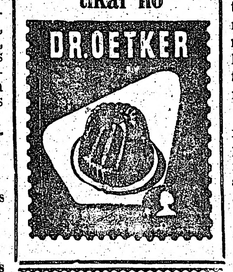

Neļaujiet naudai izslīdēt caur jūsu pirkstiem... iegādājieties tagad

CANADA SAVINGS BONDS

Tiem, kam ir kādas grūtības ar naudas iekrāšanu, šis ir parocīgs praktiskas krāšanas veids. CANADA SAVINGS BONDS ir drošs ieguldījums ar nākotnes iespējām. Ja rodas vajadzība, tās ir iespējams iekasēt katrā laikā katrā bankā par pilnu nominālvērtību un vēl ar procentiem. Tās ir līdzīgas dolaram, kam pievienots kupons. Šogad tās labākas kā jebkad.

CANADA SAVINGS BONDS maksā augstākās izmaksas kā jebkad — 4.98 procenti gadā, ja noguldīts līdz noteiktam laikam. Apgrozībā ir $50.-; $100.-; $500.-; $1.000.- un $5.000.-. Viena persona var iegādāties šīs vērtszīmes līdz $20.000.-, neatkarīgi no tā, vai noguldītājs ir pieaugušais vai bērns, vai arī tā aizbildnis.

CANADA SAVINGS BONDS var iegādāties pret skaidru naudu vai arī uz nomaksu. Procentus maksā par kuponiem vai arī, ja lielāki ieguldījumi, uz vēlēšanos maksā ar čeku. Piesakaities jau šodien savā darba vietā, t. s. Payrol Savings Plan, vai bankā, biržu brokeriem, trust un finanču sabiedrībās.

LABĀKAS KĀ JEBKAD!

aiz DZELZS priekškara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Maskavas patvaļa

1959. g. 22. septembrī Rīgā pēkšņi sasauca komj. CK 8. plēnumu, lai it kā noklausītos sekr. V. I. Matvejeva referātu par viņa Rēzeknes komj. kom. darbu.

Plēnuma smaguma punkts bija organizatoriskie jautājumi, kuŗus izkārtot atbraucis Maskavas komj. CK biroja loceklis V. M. Miroņenko. Lēmums sensācionāls: reizē padziti CK 1. sekr. Ruskulis un 2. sekr. Brencis, izslēdzot viņus arī no CK biroja. So abu vietā nav nācis neviens no trim pāri palikušajiem CK sekretāriem (P. Vilks, M. Kārkliņa un A. Špona) — laikam viss CK birojs bijis saindēts ar nacionālisma indi? Visi pieci šie sekretāri tika ievēlēti CK pēdējā XII komj. kongresā 7. 3. 58., bet ne jaunas 1. sekr. A. K. Zitmanis, ne 2 sekr. N. A. Karpovs nav CK locekļi. Līdzšinējie visi 5 sekretāri nebija ievēlēti komj. CK IX kongresā 21. 3. 52. (bija par jauniem?), bet gan A. K. Zitmanis (tagad par vecu!). N. A. Karpova iecelšanu var ieskatīt par „onkuļu būšanu" un krievināšanu, jo par CK komj. organ. daļas vadītāju ilgu laiku darbojās Georgijs Pavlovičs Karpo.

Šis apvērsums no augšas ir aplūkojams kopā ar nākošo 3 l.p. citātiem. Arī Berklavs un Dzērve bija ilgāku laiku komj. CK sekretāri. Kremļa diktātūras uzticamības personas ir tikai vecie stažinisti Kalnbērziņš un Pelše, kas prata izglābties latviešu masu iznīcināšanas laikā.

Kā jau agrāk atzīmējām, „biedri no LKP CK šauru vietējo interešu dēļ ieteikuši pārtraukt kondicionētā gaisa iekārtas ražošanu. „Pravdas" pārmetums steidzīgi novērsts: „Biedri no CK" kapitulējuši, lai viņus neķertu Berklava, Pinkša, Mukina, Ruskuļa, Brenča u. c. liktenis. Radiofons 8. septembrī ziņoja:

„Jelgavas lauksaimn. mašīnu rūpnīcas kollektīvs sāciņ montēt pirmās 25 gaisa kondicionēšanas ietaises, ko jau šinī mēnesī nosūtīs Sverdlovskas plastmasas rūpnīcai, Barnaulas mašīnbūves rūpnīcai, Nikopoles cauruļu u. c. uzņēmumiem. Līdz gada beigām kollektīvs izlaidīs 100 kondicionētā gaisa ietaises."

LAPSENES

„Arī tajā svētdienas rītā viciens uz Ogri bija ļaužu pārpilns. Vienīgi gadus 16 vecais zēns sēdēja ierāvies kupejas stūrī un sadrūmis klusēja. Pretimsēdošais pusmūža virietis ar sajūtu čūskas skatienu viņu stindzināja. Ogrē pusmūža virietis un 3 zēni — rīdzinieks Harijs Šmits un ogrenieši Bērziņš un Dedovs — sanāca kopā parkā. Barvedis, smirdēdams kā spirta brūzis, sāka šļupstēt:

„Tas brīdis vairs nav tālu. Vai nu ar laivu pāri jūrai, vai arī nozagt kādu divplāksni un ierāsties Zviedrijā kā varoņiem. Tur viņi varēšot lepni uzstāties televizijā un saņemšot naudu, daudz naudas. Dolarus. Personīgi viņš iestāšoties spiegu skolā nākšot atpakaļ pāri robežai ļuz Pad. Latviju spridzināt, okšķeret un musināt. Zēniem esot jādara tas pats, par to viņiem tur tik brangi samaksāšot, ka nebūšot naudu kur likt. Šņabja vietā varēšot dzert viskiju un gremot košļājamo gumiju no rīta līdz vakaram. Pasākumam steidzīgi vajadzīga nauda, tāpēc šovakar pat jāaplaupa kāds veikals. Tomēr veikalu tovakar šim „kvartetam" apiaupit neizdevās. Nekas neiznāca arī nākamajā reizē, jo ķildas pašu „cīņas biedru" vidū viņus galu galā noveda Ogres rajona milicijas nodaļā. Kad „brāļus" par huligānismu ietupināja „uz diennaktīm", ignums, dusmas un bailes zeņķos aizvien pieauga, un drīz atklājās, ka veikala aplaupīšana ir tikai sākums daudzām citām ierīcerētajām nelietībām . . .

Ļoti iespējams, ka izlasījuši šo rakstu, ārzemēs latviešu emigrantu skribenti savās melu lapelēs mēģinās šo gadījumu ar pāris latviešu jaunatnes atbirām vispārināt un attiecināt uz visu latviešu tautas jauno paaudzi. Tāpat nav izslēgts, ka par dolariem noalgotie „tautieši" — pīlišu pūtēji — ņemsies izmālēt šo pašu Hariju Šmitu par, teiksim, „jaunu latvju varoni — nacionālistu".

Varonis jau viņš tiešām ir. Diemžēl, tikai tupeļu varonis. Bet nacionālists gan viņš nav. Viņam tāda Latvija bijusi nebijusi, jo viņš pielūdz visu amerikānisko. Šmitam alias Džonsonam padomju iekārta ne tikai nepatīk, bet viņš to pat ienīst. Acis ieplētis, puišelis lasīja savu radiņu vēstules, kuŗiem aiz okeana nemaz tik slikti neklājoties. Šmitu caurus vakarus tupēja pie radio, vāca kopā visādas baumas un pamazām piesūcās ar melu ziņām un pretpadomju zaņķi kā dēle. Beidzot, izgudrojis, ka viņam, lūk, „jāatriebjot" tēvs, kuŗam boļševiki kādreiz nacionālizējuši vairākas automašīnas; Šmits par citu neko vairs nedomāja kā tikai par nitroglicerīna, zilskābes un rācijas iegūšanu; par „neredzamo tinti". Pat kinoteātrī apmeklēja tikai spiegu filmas, analizēdams spiegu kļūdas.

Un, lūk, šo pašu Šmitu - Džonsonu darba vietā Kultūras ministrijas būvkantorī sastapa jau pieminētais pusmūža virietis K. Ātri vien pārliecinājies, ka atradis domu biedru, šis tips paņēma puisi pilnīgi savā varā. Bet kas ir šis K.? Tas — rūdīts noziedznieks, jau sodīts, morālisks kroplis ar 2 klašu izglītību.

Šie pusaudži nāk no ģimenēm, kuŗas uz mūsu idejām allaž raudzījušās skeptiski vai pat naidīgi, kur ar tēteŗu tēviņa sajūsmu apslavināti visādi „jaunumi" ārzemēs. Paši kapitālistisko iekārtu nepieredzējuši, no savu radinieku vēstulēm iztēlodamies to kā paradīzi zemes virsū, vienu otru mūsu dzīves pēckaŗa posmu trūkumu vispārinādami kā visas padomju iekārtas trūkumu, šie zeņķi ieguva pavisam greizus uzskatus. Tie nedaudzie gadiņi, kuŗus viņi bija pavadījuši skolā ,protams, nav spējuši šos uzskatus padarīt kaut cik nopietnākus. Varbūt, ja tā padomā, sava daļa vainas jāuzvel arī filmām. Uz ekrāniem dažkārt vēl parādās pavisam mazvērtīgas aizrobežu piedzīvojumu filmas. Un visbeidzot — cik maz vēl mūsu komjaunatnes pirmorganizācijas zina, ar ko īsti nodarbojas viņu darbabiedri — jaunieši ārpus darba laika, ko viņi domā, par ko interesējas, ar ko aizraujas.

Daži nomaskojušies Kangara pēcteči to tikai gaida, lai svārstīgākus jauniešus ievilktu savos nelietīgajos tīklos. Mēs esam pārāk spēcīgi, lai visādi K. un Šmitiņi mums kaut ko iespētu pazust bez pēdām. No dziļā ezera izceltas arī dažādu slepeno ieroču daļas un dokumenti par KZ nometnēm. To visu kara beigās nogremdējušas SS vienības. Domā, ka ezers un tā apkārtne slēpj arī neviltotas vērtības, bet ļaudis, kas par to zina ko vairāk, klusē. Klusē arī kāds pretestības kustības virs Albrechts Gaisvinklers, kas žurnālistiem licis saprast, ka viņš šajā lietā zina ļoti daudz. Viņš pats esot pieprasījis Austrijas valdībai atļauju meklēt Hitlera un Reichssicherheitshauptamt noglabāto zeltu u. t. t., bet līdz šim vajadzīgo atļauju neesot saņēmis.

V. As.

LAMĀŠANĀS

Netikumi jau līp. Nav brīnums, ka dzimtenē tagad iet vaļā „pa mātuški". „Sports" žēlojas, ka „Daugavas" vecākais treneris un republikas paukošanas treneŗu padomes priekšsēdis Sergejs Habārovs (dēla nopelnu dēļ) treniņos lietojot žargonu un rupjus vārdus . . .

Republikas izlases komandas paukotājs Ilmārs Beišāns sacīkstēs rupji izlamājis galveno tiesnesi, sporta meistaru Jāni Gremzdi (republikas pirmo paukotāju), kas izcīnījis savā laikā PSRS čempiona nosaukumu. — Hm, Beišāns ir vecmeistara Z. Kaktiņa audzēknis (1941.—44.) un Gremzde bija Kaktiņa asistents tajā laikā. Un nu pēc gadiem 15 — Ilmārs jau „asimilizējies'. Jā, ja vilkos esi, tad kā vilks arī kauci.

„Z".

Jums, slepkavām un bendēm, aust asiņains soda rīts!

Latvijā šogad notikuši daudzi „Kapu svētki komūnistu garā". Visās dziesmu lapiņās atrodama viena dziesma — „Ar kaujas saucieniem uz lūpām." Kādā vēstulē no dzimtenes raksta:

„Tagad ar kaujas saucieniem uz lūpām vairs dziedam tikai četrus pantus; viens bija jāatmet, jo cilvēki to dziedāja ar tādu sajūsmu, kas gandrīz līdzinājās kliegšanai . . ." Klātpieliktā dziesmu lapiņa rāda, ka izmests pants, kas skan: „Bet tev — tu varmāka uz troņa . . . — Priekš taviem slepkavām un bendēm Aust asiņains jau soda rīts" . . . Nav ko brīnīties, ka Kapu svētku dalībnieki mūsu tautieši, šo pantu dzied ar vislielāko sajūsmu . . .

„Archibiskaps" Gustavs Turss saņēmis republikas balvu par nopelniem „Miera veicināšanas" kustībā. Bez viņa balvu vēl saņēmis tikai pazīstamais komūnistu partijas dižvīrs, Zinātņu akadēmijas prezidents Peive. Vēstulē no dzimtenes teikts: „Iedomājies šo kontrastu — vislielākais zinātnieks un vislielākais tumsonis . . . Un jūs melšat par mūsu zemi, ka mums tiekot ticība vajāta un baznicas atņemtas" . . . Tiešām, komūnisti prot kaisīt smiltis acis brīvai pasaulei.

Nauda ezera dzelmē

Šīni vasarā kādā Austrijas ezerā (Tiplitzsee) nirēji un ūdens lidēji, uzņēmīgu žurnālistu vadībā, sarīkoja ekspediciju nozudušo un teiksmaino Hitlera dārgumu atklāšanai un izcelšanai. Ekspedicijai bija panākumi, jo izceltas ļoti daudzas kastes ar naudu — apmēram 40 miljoniem angļu mārciņu. Vienīgā nelaime, ka šī nauda ir — viltota . . . Viltojumi savā laikā ražoti koncentrācijas nometnēs Anglijas saimniecības graušanai. No ezera izceltā viltotā nauda nodota attiecīgām iestādēm, bet viena kaste ar viltotajām angļu mārciņām tomēr jau paspējusi nozust bez pēdām. No dziļā ezera izceltas arī dažādu slepeno ieroču daļas un dokumenti par KZ nometnēm. To visu kara beigās nogremdējušas SS vienības. Domā, ka ezers un tā apkārtne slēpj arī neviltotas vērtības, bet ļaudis, kas par to zina ko vairāk, klusē. Klusē arī kāds pretestības kustības virs Albrechts Gaisvinklers, kas žurnālistiem licis saprast, ka viņš šajā lietā zina ļoti daudz. Viņš pats esot pieprasījis Austrijas valdībai atļauju meklēt Hitlera un Reichssicherheitshauptamt noglabāto zeltu u. t. t., bet līdz šim vajadzīgo atļauju neesot saņēmis.

V. As.

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERĪGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNĪCAI, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.

Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

HARVEY KEITH REALTOR

181 Eglin East, HU 7

52 akru FARMA COBURG, ONT., — 50 jūdžu das tuvu

STUTGARTES VALSTS

PAULAS BR KONCE

TORONTO — sestdien, 24. oktobrī, plkst. 8 va (College ielā pie Yonge); NUJORKĀ — sest Brūklinas mūzikas akadēmijā; FILADELFIJ zālē; DETROITĀ — 21. novembrī; LOND

Programmā: J. MEDIŅA jaunākie

Pie klavierēm brīvmākslin

Ieejas kartes: Toronto $2.50; $2.- un $1.50. Iep 802 Bathurst ielā, tel.: LE 3-3884, un, sākot ar 1

HAMILTONAS DAUGAVAS VANAGU GAD

Sestdien, 17. Sa

AKTS. ☆ PRIEKŠNESUMI. ☆ Sa

Dziedās ANDIS CERS. Pie kl

Atspirdzinājumi. • Biedriem ieeja b

B & A PHARMAC

478 PARLIAMENT ST., TORONTO, W

Mūsu uzticamie latviešu klienti mu labākā reklāma.

PIEDAVAJAM LAIPNĀKO UN ĀTRĀKO APKA

MEDIKAMENTI uz LATVIJU no

VEIKALA. ĀTRA PIEG

Jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemē aizkara. VISI SŪTIJUMI APD

Jūs varat uzticēties: 13.000 saiņu Latvīju sasniegu

INFORMACIJAI ZVANIET WA 1-0432

vai pienāc

IEPAZISTIETIES AR KANADU — BRA AR VILCIENU!

BRAUCIET AR CNR T

UN MAKSĀJIET VĒLĀK.

$100,- minims. 10% lemaksa — nomaksa līdz nešiem, atkarā no atlikuma. Dzelzceļu u kombinētos braucienus var izkārtot uz no

• Plašas apmešanās iespējas dienu un

• Braucot ar CNR, varat ņemt līdzi b līdz 150 mārciņām pilnīgi bez maksas

DIVI LIELI VILCIENI IK DIENAS RIETUMIEM UN AUSTRUMIEM.

SUPER Continental UN Contin

Informācija saņemama un vietas rezer Kanadas Nacionālā dzelzceļa v biļešu aģentūrā

CANADIAN NATIONAL RA

PRIEKA DRUSCI

Grāmatas autore pazīstamā Igaunu rak

MAGDA PIHLA

Grāmatu ilustrējuši Dainis Miezājs un Alfrē Prieka Drusciņa (Roomuraasuke) 4 — 9 gadus gaŗām bizēm. stāsta lasītājiem par saviem pi pilsētā un uz laukiem ,skolā un mājā ,darbdie Dziesmu svētkos. Autore uzmanīgi ieturējusi šo neiespiežas pieauguša gudrība meitenes bērni perspektīvā.

Mēs varam sekot ar prieku, kā meitene skaidr mus un ieņem stāvokli, kur parasti pieaugušai Drusciņa iepriecē lasītājus ar savu galšo, skaid ir ģeniāla humora pazīme. Autore simpatizē i sirdi, blakus komiskiem atgadījumiem mēs sas ģeniālas bērna poezijas, viņas fantazijas rotaļu nes istabā. Beigu stāstā parādītas nacionālas tuvas bērna sirdij un dvēselei.

Šī grāmata ir glīti iesieta — lieliska bērniem

Cena 2.00 dol.

Dabūjama

DV GRĀMATN

123 Huron St., Toronto, Ont.,

HARVEY
KEITH
REALTOR

181 Eglinton Ave., East, Toronto
HU 7-3333

Sniedzam nesaistošu informāciju par visiem mūsu speciālpiedāvājumiem lielajos dienas laikrakstos.

ZVANIET NEKAVĒJOTIES, TAS IETAUPĪS JUMS LAIKU UN LIDZEKĻUS.

LEO VĒVERIS
Tel. mājās RO 9-5049

- PALIDZAM obligāciju sagādē.
- PALIDZAM sagādāt aizdevumus iemaksām bez atlīdzības
- NOVĒRTĒJAM katru īpašumu.

BRUNO PURIŅŠ
TEL. MĀJĀS HU 1-0181

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI PLAŠĀ IZVĒLĒ VISOS PILSĒTAS RAJONOS.

52 akru FARMA COBURG, ONT., — 50 jūdžu no TORONTO. 47 akri aramzemes, 5 akri jaukta meža, 7 istabu ķieģeļu māja, liels šķūnis un kūts, kā arī citas saimniecības ēkas. Īpašums ļoti labā stāvoklī un atrodas tuvu Nr. 2 lielceļam. Foreļu strautiņš un 2 akas. Pilna cena $7.500,-. Iemaksa pēc vienošanās. Zvanīt B. PURIŅAM, HU 7-3333.

STUTGARTES VALSTS OPERAS SOLISTES
PAULAS BRĪVKALNES
KONCERTI

TORONTO — sestdien, 24. oktobrī, plkst. 8 vakarā, EATON AUDITORIJĀ, (College ielā pie Yonge); NJUJORKĀ — sestdien, 17. oktobrī, plkst. 8,15 vakarā Brūklinas mūzikas akadēmijā; FILADELFIJĀ — 18 oktobrī, Lietuvju mūzikas zālē; DETROITĀ — 21. novembrī; LONDONĀ, Ont. — 22. novembrī u. c.

Programmā: J. MEDIŅA jaunākie skaņdarbi un operu ārijas.

Pie klavierēm brīvmākslinieces M. Tūtere.

Ieejas kartes: Toronto $2.50; $2.- un $1.50. Iepriekšpārdošanā LOTUS puķu veikalā, 802 Bathurst ielā, tel.: LE 3-3884, un, sākot ar 18. oktobri, Eaton auditorijas biļešu kasē.

TLB

MONTREĀLĀ
Europe Stationary
1980 St. Catherine W.,
dabūjami
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri.

DĀVANĀM
- JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI.
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI.
- KERAMIKA.

DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.
Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā. SESTDIENĀS NO PL. 9—1 DIENĀ.

Broadview-Millbrook Rd.
IZĪRĒJAMS
nemēbelēts dzīvoklis — 2 istabas, apsildīta saules istaba un virtuve. (Gāzes plīts un ledusskapis. Zvanīt katrā laikā — HO 5-3896, Toronto.

VISĀDAS KRĀSU FILMAS
ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.
ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.
PIEŅEM:
DV. GRĀMATNICA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,
Darba laiks no pl. 9—6, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

Dundas - Bloor rajonā
IZĪRĒJAMAS
viena vai divas istabas un virtuve. Uz vēlēšanos garāža. Zvanīt RO 2-9864, Toronto.

HAMILTONAS DAUGAVAS VANAGU
GADA SVĒTKI
Sestdien, 17. oktobrī, pl. 6.45 Rainbow zālē, Sanford un King ielas st.

AKTS. ★ PRIEKŠNESUMI. ★ Saviesīgs vakars, sākums pl. 8,00.

Dziedās ANDIS CERS. Pie klavierēm L. ALBERTIŅA.

Atspirdzinājumi. • Biedriem ieeja brīva. Ieeja: $1.50.

Apmeklēt lūdz VALDE.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETEJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

Ziemeļtoronto.
$30.000,- par 7 istabu masīvu ķieģeļu savrupmāju. Taisnstūrains plāns. 3 guļamistabas un saules istaba. Moderna virtuve un vannas istaba. Jauna eļļas - siltā gaisa apkure. Bruģēts privāts iebraucamais ceļš, garāža. Liels dārzs. Tuvu baznīcām, skolām, iepirkšanās vietām un satiksmei. Zvanīt HU 8-9519.

IZPĀRDOŠANA
Diamond Textiles, 790 Dundas St., W., Toronto.
VISAS KRĀJUMĀ ESOŠĀS PRECES PĀRDOŠANĀ ZEM PAŠIZMAKSAS CENĀM:
angļu vilnas drānas uzvalkiem un mēteļiem, filca audumi, kokvilnas un zīda drānas, aizkaru audumi, 45 collu platī, par 75 ¢ jardā, vilnas kaklauti.
★ Atvērts no pl. 9 rītā līdz 7 vakarā. ★

B & A PHARMACY
478 PARLIAMENT ST., TORONTO, WA 1-0432
Mūsu uzticamie latviešu klienti mums ir labākā reklāma.
PIEDAVAJAM LAIPNĀKO UN ĀTRĀKO APKALPOSANU
MEDIKAMENTI uz LATVIJU no MŪSU VEIKALA. ĀTRA PIEGĀDE
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz dzelzs aizkara. VISI SŪTIJUMI APDROŠINĀTI.
Jūs varat uzticēties: 13.000 saiņu Latviju sasnieguši 10-12 dienās.
INFORMACIJAI ZVANIET WA 1-0432
vai pienāciet personīgi.

IEPAZISTIETIES AR KANADU — BRAUCIET AR VILCIENU!
BRAUCIET AR CNR TAGAD
UN MAKSĀJIET VĒLĀK.
$100,- minims. 10% iemaksa — nomaksa līdz 24 mēnešiem, atkarā no atlikuma. Dzelzceļu un kuģu kombinētos braucienus var izkārtot uz nomaksu.
- Plašas apmešanās iespējas dienu un nakti.
- Braucot ar CNR, varat ņemt līdzi bagažu līdz 150 mārciņām pilnīgi bez maksas.

DIVI LIELI VILCIENI IK DIENAS UZ RIETUMIEM UN AUSTRUMIEM.
SUPER Continental UN Continental
Informācija saņemama un vietas rezervējamas Kanadas Nacionālā dzelzceļa vietējās biļešu aģentūrās.
CANADIAN NATIONAL RAILWAYS

PRIEKA DRUSCIŅA
Grāmatas autore pazīstamā igauņu rakstniece
MAGDA PIHLA
Grāmatu ilustrējuši Dainis Miezājs un Alfrēds Brūveris
Prieka Druscina (Roomuraasuke) 4 — 9 gadus veca meitene, gaŗām bizēm. stāsta lasītājiem par saviem piedzīvojumiem pilsētā un uz laukiem ,skolā un mājā ,darbdienā un lielajos Dziesmu svētkos. Autore uzmanīgi ieturējusi šo stilu, nekur neiespiežas pieauguša gudrība meitenes bērnišķi — naivajā perspektīvā.
Mēs varam sekot ar prieku, kā meitene skaidri izsmo lēmumus un ieņem stāvokli, kur parasti pieaugušais apdomājas. Druscina iepriecē lasītājus ar savu gaišo, skaidro seju un tā ir ģeniāla humora pazīme. Autore simpatizē tēliem ar visu sirdi, blakus komiskiem atgadījumiem mēs sastopam daudz ģeniālas bērna poezijas, viņas fantazijas rotaļu Ozola lapotnes istabā. Beigu stāstā parādītas nacionālas jūtas, kas ir tuvas bērna sirdij un dvēselei.
Šī grāmata ir glīti iesieta — lieliska dāvana bērniem
Cena 2.00 dol.
Dabūjama
DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

BAZNICAS ZINAS

DIEVKALPOJUMI ASV

NJUJORKA

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

Dāmu komitejas pēcpusdienas tēja svētdien, 18. oktobrī, pl. 4 p.p. Arlingtona zālē.

CIKĀGA

Cikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W., Ferdinand Māc. A. Rautenšilds.

18. oktobrī, pl. 10 bērnu dievvārdi un svētdienas skola; pl. 11 dievkalpojums.

Māc. A. Sudars, 1030 — 36 Ave. Belwood, Ill.

Cikāgas latviešu ev. lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2223 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Meivudā, Ill., tel. FI 2-2420

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Cikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So., 11th Ave.

Cikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl. 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 44619.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMVA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 328 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 2. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E. Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p. p.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Dievkalpojumi Cikāgas ev. - lut. latviešu Sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding

Māc. G. Straumanis, 1444 N., Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Minneapoles St. Paula latviešu ev.- lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave. katru svētdienu, pl. 11 no rīta, māc. P. Langins.

LATVIJAS AMERIKĀ
pārstāvis
KLIVLENDĀ
pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.
J. Ezergailis, 12102 Miles Ave., Cleveland 5, Ohio, USA.

SVĒTKI

Melvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, pl. 2.00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meijers. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās. Ave. — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p. p.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel.: 4-0302.

Svētdien, 25. oktobrī, pl. 11.00, Fort Viljamā: Reformācijas svētku dievkalpojums.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1568.

Svētdien, 18. oktobrī, pl. 3 p.p., dievkalpojums.

Svētdien, 25. oktobrī, pl. 11 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LE 6-2510.

18. oktobrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums un Svētdienas skola Sv. Trisvienības baznīcā. Pēc-dievkalpojuma Dāmu komitejas pilnsapulce.

25. oktobrī,plkst 2 p.p. dievkalpojums un Svētdienas skola Sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

18. oktobrī, plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums un svētdienas skola.

25. oktobrī, plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums un svētdienas skola.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trisvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

Ceturtdien, 15. oktobrī, plkst. 7.00 vakarā draudzes bībeles stunda baznīcas telpās.

Svētdien, 18. oktobrī, pl. 3,30 p. p., dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; pl. 4 p.p. dievkalpojums pieaugušiem. Mācītājs E. Pavasars.

Piektdien, 23. oktobrī, pl. 7,30 vakarā jaunatnes stunda 109, Ferguson Ave., S.

Laulāti: Jānis Indulis Bērziņš un Vija Zaiga Veldre.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

VINIPEGĀ

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 2-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 366 Pleasant Park Road, Ottawa 8 Ontario. Tel.: RE 3-3306

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

SADBERIJĀ

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Virdžinijtaunā svētdien, 18. oktobrī, plkst. 13. anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā svētdien, 18. oktobrī, plkst. 16. United baznīcā dievkalpojums.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

18. oktobrī, plkst. 2. p.p., dievkalpojums jaunatnei.

25. oktobrī, plkst 2 p.p., dievkalpojums.

Māc. Arturs Voitkus, 3438 Rosedale Ave. Tel. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā.

Trešdien, 14. oktobrī, plkst 8.00 vakarā draudzes namā Bibeles stunda. Temats: Indijas reliģijas (ciklā Pasaules reliģijas).

Svētdien, 18. okt., plkst. 1.30 p.p., dievkalpojums jaunatnei. Spredikis: Ieročī. Pēc dievkalpojuma jaunatnes relig. audzin. stunda.

Svētdien, 25. okt., plkst. 1.00 p.p., Svētdienas skola; plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums. Spredikis: Divējādās mērauklas.

Trešdien, 28. okt., plkst. 8.00 vakarā Bibeles stunda draudzes namā. Temats: Pasaules reliģijas (turpinājums).

ST. KATARĪNĒS

Māc. J. Praulinš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Sv. Katarīnas ev.-lut. draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu — 18. okt., pl. 3.30 p.p., Kristus lut. baznīcā. Dziesmu lapiņas.

Niagarā (Ont), latviešu ev.-lut. draudzē, 1. novembrī, pl. 2 p.p., Reformācijas svētku dievkalpojums, anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

EDMONTONĀ

Māc. Elmārs Caune (10980 - 125 St. Tālr.: HU 8-1693, Edmonton, Alta).

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bibeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek sestdienās plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pagemes pieturas tuvumā). Svētdienu rītos no pl. 10,30—11,00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1359 Oāzavas raidītājs. Tel. AM 1-4216

KAKTIŅŠ

TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Sveicē.
Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 3—8 vakarā.

Frank Vass, BA
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt. 403
(College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, Toronto.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., Toronto, WA 1-3924

LATVIJAS AMERIKĀ
pārstāvis
ST. KATARINĒS
H. Greble, 85 Maple St., St. Catharines, Ont., kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

LATVIJAS AMERIKĀ
pārstāvis
VILIS MIĶELSONS
Kalamazū, 426 N. Prairie Ave, pieņem sludinājumus un kārto abonementus.

Nupat saņemtas jaunas GRĀMATAS
J. Ziemeļnieka — KOPOTAS DZEJAS $7.00
A. Niedras — ZELTA VĀRTU PILSĒTA $3.40
R. Bangerska — MANA MŪZA ATMIŅAS, II d..... $5.20
I. Gubiņas — ZELTA IELEJA $3.00
V. Strēlertes sakārtoj. — LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS $4.25
U. Ģērmaņa — LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI $5.50
O. Dūna — JUVIKAS ĻAUDIS, I-II-III $10.00
A. P. Mierkalna — PURPURA SIRDS (dzejas) $3.50
VARENAIS BETHOVENS $8.00
DV GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto, 2-B, Ontario, Canada.
Darbdienās no pl. 9—6 vak., sestdienās no pl. 9—1 dienā.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzņākšanai — pagarināšana
(Nevajadzīgo svītrot)
Parakstīs .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

Trešdien, 1959. g. 14. oktobrī, 82. n-rs.

...ņara

...NES
...enas rītā vil-
...a ļaužu pār-
...ius 16 vecais
...s kupejas stū-
...usēja Pretim-
...virietis ar sa-
...a viņu stindzi-
...ža virietis un
...s Harijs Šmits
...uš un Dedovs
...rkā. Barvedis,
...rta brūzis, sā-

...nav tālu. Vai
...jūrai, vai arī
...lāksni un ie-
...kā varoņiem.
...epni uzstāties
...emšot naudu,
...arus. Personi-
... spiegu skolā
...ri robežai luz
...dzināt, okšķe-
...ēniem esot jā-
...to viņiem tur
...ašot, ka nebū-
... Šņabja vietā
...ju un gremot
... no rīta līdz
...nam steidzīgi
...tāpēc šovakar
...s veikals. To-
...ar šim „kvar-
...eizdevās. Ne-
...nākamajā rei-
...tcinas biedru"
... galā noveda
...icijas nodaļā.
...f huligānismu
...nnaktīm", ig-
... bailes zeņķos
...n driz atklā-
... plaupīšana ir
...zām citām ie-
...m . . .
... ka izlasījuši
... latviešu emi-
...avās melu la-
... gadījumu ar
...natnes atbi-
... attiecināt uz
...as jauno pa-
... izslēgts, ka
...gotie „tautie-
...ji — ņemsies
... Hariju Šmītu
...u latvju varo-
...".
...ņš tiešām ir
...upeju varonis
...gan viņš nav.
...ija bijusi ne-
...ūdz visu ame-
...alias Džonso-
...kārta ne tikai
... to pat ienīst.
...elis lasīja sa-
...s, kuŗiem aiz
...slikti neklājo-
...s vakarus tu-
...ca kopā visā-
...mazām piesū-
...m un pretpa-
...ēle. Beidzot,
...m, lūk, „jāat-
...ram bolševiki
...ējuši vairākas
...s par citu ne-
... kā tikai par
...kābes un rā-
...r „neredzamo
...trī apmeklēja
..., analizēdams

...šmitu - Džon-
... Kultūras mi-
...ri sastapa jau
...ža virietis K.
...ājies, ka atra-
...šis tips panē-
...avā varā. Bet
... — rūdīts no-
...līts, morālisks
... izglītību.
...k no ģimenēm,
...jām allaž rau-
...vai pat naidī-
...eviņa sajūsmu
..., jaunumi" ār-
...itālistisko ie-
...uši, no savu
...n iztēlodamies
...nes virsū, vie-
...zives pēckara
...-ispārinādami
... iekārtaş trū-
...guva pavisam
...tie nedaudzie
... bija pavadī-
...s, nav spējuši
...arīt kaut cik
...ūt, ja tā pa-
...vaiņas jāuzvej
...ekrāniem dažo
...pavisam maz-
... piedzīvojumu
...zot — cik maz
...natnes pirm-
... ar ko īsti no-
...tarbabiedri —
...rba laika, ko
...o interesējas,

...ies Kangara
...aida, lai svār-
... ievilktu savos
... Mēs esam pā-
...ādi K. un Šmi-
...o iespētu pa-

darīt. Tāda lapseņu spindzēšana vien šiem sanāk . . ." („Padomju Jaunatne" 15. 8. 59.)

Red. piezīme: Un atkal mūsmāju komūnisti, nespēdami maisā noslēpt ilenu, paši mums atklāj latviešu jaunatnes noskaņojumu pret padomju varu, kuŗu tie ienīst un nicina. Savā izmisumā viņi kaļ dažādus plānus lai tiktu vaļā no komūnistu verdzības. Bet Maskavas algādži šos pašaizliedzīgos brīvības cīnītājus parasti, kas mums sen jau zināms, nodēvē par kriminālistiem un morāliski mazvērtīgiem elementiem.

Nē, Kalnbērziņi, Lāči un Pelšes, jūsu nekrietnie meli sen jau atmaskoti — jūsu apspiestā tauta alkst brīvības, un brīvība nāks!

Jums, slepkavām un bendēm, aust asiņains soda rīts!

Latvijā šogad notikuši daudzi „Kapu svētki komūnistu garā". Visās dziesmu lapiņās atrodama viena dziesma — „Ar kaujas saucieniem uz lūpām." Kādā vēstulē no dzimtenes raksta:

„Tagad ar kaujas saucieniem uz lūpām vairs dziedam tikai četrus pantus; viens bija jāatmet, jo cilvēki to dziedāja ar tādu sajūsmu, kas gandrīz līdzinājās kliegšanai . . ." Klātpieliktā dziesmu lapiņa rāda, ka izmests pants, kas skan: „Bet tev — tu varmāka uz troņa . . . — Priekš taviem slepkavām un bendēm Aust asiņains jau soda rīts" . . . Nav ko brīnīties, ka Kapu svētku dalībnieki mūsu tautieši, šo pantu dzied ar vislielāko sajūsmu . . .

„Archibīskaps" Gustavs Turss saņēmis republikas balvu par nopelniem „Miera veicināšanas" kustībā. Bez viņa balvu vēl saņēmis tikai pazīstamais komūnistu partijas dižvirs, Zinātņu akadēmijas prezidents Peive. Vēstulē no dzimtenes teikts: „Iedomājies šo kontrastu — vislielākais zinātnieks un vislielākais tumsonis . . . Un jūs melšat par mūsu zemi, ka mums tiekot ticība vajāta un baznīcas atņemtas" . . . Tiešām, komūnisti prot kaisīt smiltis acīs brīvai pasaulei.

LAMĀŠANĀS

Netikumi jau līp. Nav brīnums, ka dzimtenē tagad iet vaļā „pa mātuški". „Sports" želojas, ka „Daugavas" vecākais treneris un republikas paukošanas treneŗu padomes priekšsēdis Sergejs Habārovs (dēļa nopelmū dēļ) treniņos lietojot žargonu un rupjus vārdus . . .

Republikas izlases komandas paukotājs Ilmārs Beišāns sacīkstēs rupji izlamājis galveno tiesnesi, sporta meistaru Jāni Gremzdi (republikas pirmo paukotāju), kas izcīnījis savā laikā PSRS čempiona nosaukumu. — Hm, Beišāns ir vecmeistara Z. Kaktiņa audzēknis (1941.—44.) un Gremzde bija Kaktiņa asistents tajā laikā. Un nu pēc gadiem 15 — Ilmārs jau „asimilizējies". Jā, ja vilkos esi, tad kā vilks arī kauci.

„Z".

Nauda ezera dzelmē

Šīni vasarā kādā Austrijas ezerā (Tiplitzsee) nirēji un ūdens lidēji, uzņēmīgu žurnālistu vadībā, sarīkoja ekspediciju nozudušo un teiksmaino Hitlera dārgumu atklāšanai un izcelšanai. Ekspedicijai bija panākumi, jo izceltas ļoti daudzas kastes ar naudu — apmēram 40 miljoniem angļu mārciņu. Vienīgā nelaime, ka šī nauda ir — viltota . . . Viltojumi savā laikā ražoti koncentrācijas nometnēs Anglijas saimniecības graušanai. No ezera izceltā viltotā nauda nodota attiecīgām iestādēm, bet viena kaste ar viltotajām angļu mārciņām tomēr jau paspējusi nozust bez pēdām. No dziļā ezera izceltas arī dažādu slepeno ierīču daļas un dokumenti par KZ nometnēm. To visu kara beigās nogremdējušas SS vienības. Domā, ka ezers un tā apkārtne slēpj arī neviltotas vērtības, bet ļaudis, kas par to zina ko vairāk, klusē. Klusē arī kādas pretestības kustības virs Albrechts Gaisvinklers, kas žurnālistiem licis saprast, ka viņš šajā lietā zina ļoti daudz. Viņš pats esot pieprasījis Austrijas valdībai atļauju meklēt Hitlera un Reichssicherheitshauptamt noglabāto zeltu u. t. t., bet līdz šim vajadzīgo atļauju neesot saņēmis.

V. As.

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERĪGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNĪCAI, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

Kalamazū jauno sporta kopu Pērse vada enerģiskais sportists Otomārs Ragaini, un viņa kopas dalībnieki guvuši ļoti labus panākumus. Tālivaldis Ripelis ar Uģi Grīnbergu Vidējo valstu tenisa meistarsacīkstēs izcīnīja pirmo vietu, iegūstot Pērsei „Devisa kausu", finālā pieveicot pag. gada meistaru Čikāgu. Bez tam Ripelis izcīnīja meistarnosaukumu tenisā vīriešu vienspēlēs un Grīnbergs — jaunatnes

SKAUTU UN GAIDU DZĪVE

DESMITAIS LATVIEŠU LIELGAIDU SOLĪJUMS KANADĀ

20. septembrī latviešu lielgaidas pulcējas Bērzainē gadskārtējam svinīgajam solījumam. Šogad viņas solījuma devējas bija no Gaujas lielgaidu dzimtas Toronto, tādēļ arī no pārējām dzimtām nebija nevienas pārstāves. No Gaujas lielgaidu dz. bija klāt 22 lielgaidas un 3 vadītājas. Tumsai iestājoties, Bērzainē iedegās daudz ugunskuru, jo pirms iesākās lielā dzimtas sagaita un ugunskurs, lielgaidas dažādās grupās pakavējās dziesmās un atmiņās par aizvadītajām dienām. Tad dzimtas vecākā ar pārējām lielgaidām izvadīja jaunās uz pēdējām pārdomām. Drīz arī aizdegās lielais dzimtas ugunskurs, pie kura katru gadu tiek izdariti dzimtas sastāva pārkārtojumi. Šogad dzimtenes lielgaidas pakāpi, — augstāko pakāpi gaidu organizācijā — ieguva centīgā guntiņu vadītāja vad. vietn. Valda Priedīte. No dzimtas aiziet, solījumu nenodevušas, 5 lielgaidas. No pilntiesīgo lielgaidu vidus aiziet 4 lielgaidas. Bija patīkami vērot dzimtas lielo iekšējo disciplīnu, par kuru rūpējās pašas lielgaidas. Spraigajās pārrunās ātri pienāk pusnakts stunda, un, kaut gan vēl daudz kas būtu pārrunājams, laiks izdzēst dzimtas ugunskuru. Cauri klusajai Bērzainei jaunās lielgaidas noved svinīgā solījuma vietā, kur savā apļi tās ieņem pārējā dzimta. Jaunā dzimtenes lielgaida Valda Priedīte iededz solījuma ugunskuru un, vējam pirmās dzirkstis gaisā traucot, svinīgā junda sveic Latvijas karogu. Solījumu nodeva: Benita Salna, Ruta Brence, Anita Paidere, Ieva Avika, Ruta Gibeta. Solījumu pieņēma cilts vecākā vad. O. Rutka. Sveicot lielgaidas, viņa vēlēja, lai visas lielgaidu gaitas tām būtu gaišas un saulainas kā skaista vasaras diena. Tad vēlējumu teica Gaujas gaidu vienības priekšniece vad. Vilka - Suriņa, uzsverot, ka lielgaidu gars un likumi tām mācīs arī apmākušajās dienās dzīvi pareizi izjust, saprast un dzīvot. Noslēgumā ilggadīgā dz. vecākā vad. V. Slavieša pārskatīja padarīto darbu un aizrādīja, ka vaditājas pienākums ir padarīt sevi nevajadzīgu, tādēļ arī ar šo rudeni vad. V. Slavieša no dzimtas vec. postena aiziet, šo vietu pārņemot vad. O. Rutkai.

Lai visas Gaujas lielgaidu dzimtas sirsnīgs paldies bijušai dzimtas vecākai vad. Verai Slaviešai par pašaizliedzīgo ilgo darbu dzimtas vadībā.

Šis bija 10. solījums Kanadas latviešu gaidu jendā. Šajos 10 solījumos dzīvot pēc lielgaidu likumiem ir solījušās pavisam 53 lielgaidas. 48 no Gaujas dzimtas Toronto un 5 no Ventas dzimtas Hamiltonā. No tām dzimtenes lielgaidas pakāpi līdz šim ir ieguvušas 7 lielgaidas: Gunta Stiebriņa, Lilija Balgalve, Silvija Ozola - Kundzenova, Vija Vare - Ozola, Judīte Vagnere - Andersone, Inta Luksa - Upeslāce un Valda Priedīte.

Lai Dievs palīdz visām šīm 53 jaunajām latvietēm lielgaidu solījumu paturēt prātā cauri visai savai dzīvei, jo pārdomu naktij uzticētās atziņas solījuma ugunskura gaišās liesmas aiznesa pretim mūžībai.

Lielgaidu cilts vecākā.

LATVIEŠU SPORTA PADOMES

kongress notiks 31. oktobrī un 1. novembrī Klivlendā, Calvin Hall, 1948 W., 32nd Street.

31. oktobra vakarā kongresa balle.

DV vairogs labākai grupai ASV DV m/s šaušanā

Dailamatnieks Verners Rinkuss (Kalamazū) izgatavojis pēc Jāņa Rinkuša meta vairogu, kuru nodeva DV ASV valdei kā ceļojošo balvu meistarsacīkstēs šaušanā labākai grupai. Šogad DV dienās, kad notika pirmās meistarsacīkstes šaušanā valsts mērogā, šo Vairogu ieguva Indianapoles DV grupa. — Pēc dāvinātāja vēlēšanās balva izcīnāma 3 gadus no vietas vai 5 gadus ar pārtraukumiem, lai paliktu grupas īpašumā.

V. Rinkuss bez šīs balvas nodevis vēl 3. skautu novadam Vairogu, kuru nu jau izcīna vairākus gadus, bez tam viņa dāvinātais Latvijas ģērbonis ir Jaunatnes kopas balva, un vairāki kokā grieztie svečturi grezno Kalamazū ev.-lut. draudzes namu.

Bokis.

SESTAIS VILNIS

PA SLEPENO AĢENTU NOSLĒPUMAINAJĀM UN BĪSTAMAJĀM GAITĀM

JEMEĻJANOVS MĀCĀS PREFERANSU

Ugunīm nodziestot sūtniecības mazajā zālītē, kas šim gadījumam bija pārvērsta provizoriskā kino teātrī, brīdi valdija neomulīgs klusums. Tad tumsu pēkšņi pāršķila žilbinošs gaismas kūlis, un pāri ekrānam parādījās plīvojošs karogs, kam tūdaļ sekoja saukliš: „Visu zemju proletārieši, savienojieties!" un tālāk filmas tituls „Pirmā maija parāde Maskavā." Nevar noliegt, ka, tāpat kā teātra mākslā, kaut vai trī propagandas chronikā, krievi bija sasnieguši zināmu meistaribu. Vajadzēja būt lielam skeptiķim, lai saskatītu, ka glīti un tīri ģērbušies fabriku strādnieki, kas, nebeidzamā straumē laimīgi smaididami, soļoja garām Staļinam un viņa uzticības vīriem, nav pasaules darba ļaužu avangards, bet tikai ikdienas bezcerīgā darbā nokalpinātie vīri un sievas, kas, partijas pavēlei klausot, 1. maija manifestācijā pret pašu gribu bija spiesti uzgavilēt saviem ienīstajiem komūnisma radītiem elkiem.

Karogiem plīvojot, nēsājot Marksa, Engelsa, Ļeņina un Staļina milzu „svētbildes", padomju ļaudīm uz ekrāna bija jārāda, ka tie ir laimīgākie cilvēki pasaulē, kas visi kā viens stāv par savu ienīsto diktātoru. Ar meistarisku māku filmas režisors kamerai brīžiem lika atrauties no masu skatiem, lai skatītāja aci atpūtinātu pie kāda labsirdīga krievu večuka vai skaista bērna sejiņas. Laiku pa laikam kamera ne pārāk ilgi pakavējās pie Kremļa vaļņa, kur Staļins, tēviški smaidot, gandrīz popa laipnībā labsirdīgi norunādzijās lielajā manifestācijā. Vai filmas uzņēmējiem, vai arī tās Rīgas premjēras skatītājiem varēja sapņos ienākt prātā, ka gandrīz trešā daļa no vecās gvardes boļševikiem un sarkanarmijas varenajiem, kas šajā maija parādē stāvēja blakus, jau pavisam drīz kritīs paša diktātora nežēlastībā? Un vai tiem, kas ar šiem vīriem būs bijuši draugos vai tikai kopā strādājuši!

Strādniekus uz ekrāna drīz nomainīja apbrīnojami labi drēsētas sarkanarmešu kolonnas, un padomju valsts varenību apliecināt steidzās spīdošos tramīgos zirgos Buljonija kavalleristi. Tad tanki un lielgabali, un beidzot Kremļa laukuma debesis gandrīz aptumšoja ģenerāļa Alkšņa sarkano lidotāju eskadriļas.

Cik meistarīgi krievu režisors chronikas noslēgumā bija iepinis saulainu rudzu lauku, kurā par laimīgu zemnieku pārģērbts aktieris, izkapti asinot aplieciināja: „Varena ir mūsu plašā dzimtene. Gudrs un lēnigs ir mūsu tēvs un skolotājs biedrs Staļins. Mēs zinām, ka viņa vienīgās rūpes ir par labāku rītdienu. Par brīvību, par mieru, par tautu draudzību!"

Melus pasniegt par īstenību ir liela māksla, un arī man šodien jāatzīstas, ka, pirms tik daudziem gadiem, noskatoties Padomju sūtniecībā kino izrādi latviešu žurnālistiem, prātā iezagās mazas šaubas — varbūt tiešām komūnisma sarkanais velns nemaz nav vairs tik pārāk sarkans un asinains, kāds tas bija revolūcijas gados . . .

Otrā filmā kāds padomju žīdu režisors ar meistarisku ķērienu bija uzņēmis brīnišķīgus Melnās jūras un Kaukaza skatus. Rīgas avižniekiem dūrās acīs, ka šajā mākslas kultūrfilmā nebija ne kripatas no komūnisma propagandas. Jā, Baidakovs pat sava kiniša repertuāru mācēja lieliski sastādīt, jo sekojošā komēdijā nesmieties būtu bijis grūti pat mironim.

Pēc izrādes viesi mazos savrupējos pulciņos vēl labu laiku pakavējās pie laba krievu šņabja, kaviāra un citiem garduma miem.

Sūtnis, sekretārs Baidakovs un Jemeļjanovs bija kā zivis ūdenī. Nepiespiestās un draudzīgās sarunās laiks bija pagājis ātri, un Podnieks, pateikdamies visu Ārlietu ministrijas žurnālistu vārdā, pirmais atstāja sūtniecību.

„Būtu žēl, ka šāds jauks vakars tik ātri jāizbeidz," profesors Kausiņš vērodams avižnieku sekošanu savam korpusa vecākajam, gandrīz varītēm zāles stūrī centās aizkavēt Pētersonu, Blauu un Konrādu. Kā būtu, ja mēs paņemtu redaktoru Jemeļjanovu un pārceltos uz manām mājām. Tāpat pasēdēt, panikt, varbūt drusku pašķirstīt velna bibeli. Es veselu mūžību neesmu spēlējis ne zoliti ne preferansu, par želesku nemaz nerunājot."

„Profesor, jūs zināt, ka jums es pretī runāt nedrikstu," parasti pastīvais un angļu augstmani tēlojošais Pēteris Blaus likās bija iedzēris pāris glāzes vairāk nekā viņa kuņģa katars to atļautu.

Arī Pētersonam un Konrādam nekas nebija pretī atlikt gulēt iešanu uz agrāku rīta stundu. Visiem par lielu prieku pat Jemeļjanovs apliecināja, ka neesot labākas izklaidēšanās kā kungu un labu draugu sabiedrībā atsvaidzināt apsūnojošo māksiu — pareizi izdalīt kārtis.

„Ceru, ka, ja es paspēlēšu pārāk daudz, tad sūtnis varbūt mani izpirks no jūsu laikpnās sabiedrības," viņš smiedamies piebilda.

„Mēs nespēlēsim uz lielām summām. Droši vien jūs kāršu spēlē esat daudz lielāks meistars kā mēs, rīdznieki," profesors Kausiņš mierināja savu jauno krievu draugu

Pats sūtnis ar Baidakovu profesoru un viņa kompāniju izvadot, Jemeļjanovam smiedamies pie durvīm vēl piekodināja: „Biedri Jemeļjanov, tā kā jūs man rīt no rīta nemēģiniet te atgriezties bez biksēm. Sūtīšu jūs tūdaļ atkal uz Maskavu!"

Kad divos taksametros profesors ar draugiem piebrauca pelēkajam mūra namam Elizabetes ielā, izrādījās, ka kāršu spēlei un panīkšanai pie laba konjaka profesora dzīvoklī pievienojies arī Lācis.

Mēs nepakavēsimies pie tām nakts stundām, ko Jemeļjanovs pavadīja profesora Kausiņa dzīvoklī.

Bija jau agra rīta stunda, kad nogurums, patērētie dzērieni un ikdienas darba pienākumi lika profesora viesiem sākt atvadīties. Jemeļjanovs profesora lietpratīgā vadībā bija neticami ātri no neprašas amatiera izskolots par gandrīz profesionālu preferansa spēlētāju. Jaunais krievu draugs bija lepns, jo kāršu espēlei beidzoties, viņš bija laimējis tieši piecus latus un divdesmit santimus.

„Pagaidiet, nākošo reizi es jums parādīšu vāl dažus trikus, un tad jūs varēsit pabāzt zem galda kaut vai pašu Blauu," profesors nebeidza krenķēties, ka redaktors Blaus bija laimējis veselus septiņdesmit latus, tieši tik daudz, cik pats mājastēvs bija paspēlējis.

„Tas gan būtu lieliski!" Jemeļjanovs likās sajūsminās. „Šis jūsu preferanss ir lieliska prāta treniņa spēle."

Desmitos, pēc pāris stundu miega, Jevģenijs Jemeļjanovs bija itin žirgts sūtniecībā Baidakova kabinetā uz kārtējo apspriedi.

„Stāstiet, biedri Jemeļjanov, visu. Arī mazākos sīkumus. Kādreiz tie ir vissvarīgākie," sekretārs Baidakovs, ērti atlaidies ādas atzveltnī, bija paņēmis rokā lielu piezīmju bloku.

Brīžiem noliekdams galvu, viņš apmierināts smaidīja un pārtrauca sava aģenta ziņojumu ar labvēlīgu piezīmi: „Ļoti labi. Ļoti pareizi."

Apspriede bija beigusies. Jemeļjanovs jau taisījās atstāt kabinetu.

„Vienu momentu, biedri Jemeļjanov. Es domāju, ka tagad arī jūs drīkstat zināt. Šis rakstnieks Lācis" . . . aizsmēķējis papirosu un brīdi pārdomājis, Baidakovs turpināja, „ir mūsu cilvēks. Līdz šim to zināju tikai es, bet tagad to zināt arī jūs. Vai jūs nedomājat, ka viņš ir labs materiāls?"

„Varbūt," Jemeļjanovs apstājās kabineta durvīs.

Nākošā turpinājumā: SATIKSANĀS JŪRMALĀ

TRIMDAS ROKAS GRĀMATA . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

kas cits. Tas ir tikpat kā Nikitas 7-gadu plāns — tik un tik ilgā laikā jāsadabū tik un tik daudz cilvēku, kas nav spējīgi pateikt nē, bet kas maksās jau iepriekš un apsolīsies iet uz koncertu, viens pīpis, vai tur dziedās, spēlēs vai dancos. Šādas organizācijas dažās trimdas pavalstīs jau izdevies noorganizēt, un tagad tik īsti dabūjam redzēt, cik daudz mums visādu mākslinieku, kas līdz šim bija mierīgi turējušies pie malas, bet tagad peld kā zivis uz nārsta vietu. Apvienības rīkoti koncerti nav jāreklāmē — kurš letiņš neies, ja viņam biļete jau kabatā?

Bez tam šāda veida koncertiem vēl cits labums — kur tādi notiek, tur skaidri zināms, kurā vietā un reizē zināmu cilvēku varēs sastapt. Tas ļoti izdevīgi naudu aizdodot. Iepriekš tikai jānoprasa: esi abonents mūziķapvienībā? Ja ir, tad lieta vienkārša — ej tik uz koncertu un prasi naudu rokā.

Kad koncerts izziņots, rīkotājiem jāsagādā ieejas kartes, ko pie ieejas pārdot. Daži tās drukā sausi — Ieejas karte. Koncerts — tad un tad, tur un tur. Maksā tik un tik.

Šāds stils pieļaujams kādai valsts iestādei, piem., konservatorijai, bet ne trimdas organizācijai. Ieejas kartē jāparāda, ka rīkotāji stāv un krīt par kultūru vispāri, bet par mūziku it īpaši. Tajā — ja vien grib un prot — var ļaut krāšņi uzplaukt fantazijas orchideijai, un tā vienkāršā papīra lapiņa var kļūt par nemirstīgu ideju un dziļu domu paudēju. Kāpēc, piem., jāraksta „Ieejas karte"? Pie kases biļeti pirkdams, katrs taču zina, ka viņam nepārdos, sacīsim, zāles pļāvēju. Daudz vairāk garīga siltuma, intīmas tuvības un iekšējas vienotības (ar mākslas pasauli, protams,) pircējs jūt, ja uz kartes lasa vārdus: Sveiks, skaņu draugi! Trīs mazi vārdi, bet cik daudz tie izteic! Vispirms jau pats „sveiks"! To izlasījis, katrs jūtas kā lielas, stipras ģimenes piederīgais. Viņu uzrunā ar „tu", viņš ir kļuvis daļa no neškīramās mākslas saimes. Viņš ir kauls no viņu kaula, miesa no viņu miesas. Un tad seko — skaņu draugi . . . Šeit daudz skaitlis rāda, cik liela ir šī skaņu draugu saime, cik bezgala plašas tās robežas, cik neizmērojamas viņas debesis.

Kad sausie techniskie priekšdarbi veikti, jāsagādā nepieciešamais dzīvais spēks — uzticami darbinieki, kas pārdod ieejas kartes, skaistas meitenes un iznesīgi jaunekļi, kas mākslinieciem pasniegs ziedus (kā to dara, par to vēlāk), kā arī pāris spēcīgu vīru, kas stāv pie durvīm un tikko pirktajām ieejas kartēm noplēš stūrīti.

Un tad, kad pienākusi koncerta diena, rīkotājas b-bas priekšnieks pirmais ierodas koncerta telpā un sāk nervozēt: nāks kāds — vai nenāks? Iekritis — neiekritis?

Bet par to nākamajā nodaļā:

KONCERTA APMEKLĒŠANA

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

17. oktobrī — Balle Columbus zālē. DV Toronto Vanadzes.
24. oktobrī — P. Brīvkalnes koncerts Ītona auditorijā.
31. oktobrī — TLB drāmatiskā ansambļa pirmizrāde „7 vecmeitas".
31. oktobrī L.M.M.K. sezonas atklāšanas balle.
1. novembrī — Irmas Kajakas-Ķeniņas ritmoplastikas studijas audzēkņu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
6. novembrī — tradicionālais Mārtiņu sarīkojums ar dejām Kolumba zālē. Toronto latv. b-ba un Toronto LSK.
7. novembrī — Mārtiņu balle Palace Pier. DV Toronto nod.

HAMILTONĀ

17. oktobrī DV gada svētki Rainbow zālē, King un Sanford ielu stūrī.
18. oktobrī prof. Dr. P. Kiķaukas priekšlasījums „Homēra Iliada", 47 Forest Ave.
30. oktobrī HMMK balle, Rainbow zālē.

ST. KATARĪNĒS

24. oktobrī — Mednieku un makšķernieku kluba balle Atlanta kluba telpās.
7. novembrī — Atlanta klubā — DV nodaļas gada svētki.

NIAGĀRĀ

22. novembrī, 18. novembra atceres sarīkojums Niagarai un Sv. Katarīnēm.

ĪSTĀ LAIKĀ

Esmu vienmēr uzsvēris, ka makšķerēšanas panākumu atslēga ir atrasties uz ūdeņiem īstā laikā. Šo īsto laiku ir diezgan grūti notrāpīt un arī man pašam, kā vairumam mūsu makšķernieku brālības biedriem, parasti iznācis dzīties zivīm pakaļ pavisam neīstos laikos. Kāds mans draugs, kas laikam ir tuvos draugos ar kollēģu Aleksandru, man nupat ziņo par kādas torontiešu makšķernieku ekspedīcijas gaitām Beisvilles ūdeņos. Šie kungi no Lake of Bays jau atgriezušies mājās smagi apkrāvušies ar varenām ezera forelēm. Laimīgā makšķerēšanas operācijā tur piedalījušies inž. N. Pētersons, inž A. Podnieks, J. Pūliņš un kapteinis J. Korulis. Kungi Beisvillē ieradušies īstā laikā, jo ezera foreļu nekronētais karalis J. Purēns nav bijis mājās — makšķeres kātu apmainījis pret uguns ieroci, Purēns kauj kur mežā aizgājis nolaist no kātiem kādu medījumu. Zinot, ka saimnieks jaunā neņems, torontieši, apbruņojušies ar Beisvilles saimnieka teorētiskiem padomiem, makšķerēm un peldošiem līdzekļiem, paši uz savu roku metušies uz ezera forelēm. Ķēries tik labi, ka lomus nevarējuši uz vietas notiesāt, kādēļ nekavējušies eksperimentēt ar foreļu žāvēšanu. Kā par brīnumu, žāvētās foreles iznākušas tik garšīgas, ka neviens no ekspedīcijas dalībniekiem neatceras beidzamos piecpadsmit gados baudījis tik gārdu kumosu, ieskaitot ar vēžu astītēm pieštopētu fazānu.

Arī no citām frontēm nāk ziņas par labiem lomiem. Tādēļ arī jūs, kamēr vēl laiks, atlieciet savas krāsnis vai skursteņa tīrīšanu uz vēlāku laiku un dodieties labāk ārā pie dzestrajiem rudens ūdeņiem. Bez mazām iesnām jums pašlaik ir vislielākās izredzes noķert baigi lielas zivis, par kurām varēsit vēl ilgus gadus stāstīt bērnu bērniem. Tikai neaizmirstiet, ka 15. oktobris ir kritiska diena maskijiem, basiem un daudzās vietās arī varavīksnes forelēm. Ar noteikumu nezināšanu aizbildināties nav ieteicams, tādēļ labāk pārskirstiet mazo Mežu departamenta grāmatiņu, kurā atradīsit visu melnu uz balta, ko vēl drīkst un ko vairs nedrīkst makšķerēt.

„JAUNKUNDZĪT, IEDOD UZSAUT!"

Mūsu mednieki jau paspējuši izmēģināt roku, bet kamēr dūmi vēl nav izkliduši, grūti pārskatīt šīs frontes ainu. Droši vien arī šogad neiztiks bez pūdelēšanās, bet par to, ka daudzās torontiešu mājās titara vietā Pļaujas svētkos kūpēja garšīgi medījumi, nevar būt šaubu. Vēl jau visa ziema taču ir priekšā, un izšauties dabūs līdz sirds patikai visi, kam kabata un sieva to atļauj.

Runājot par šaušanu, jāsaka, ka arī veciem vīriem nav nemaz tik drebelīgas rokas. Kādā māla baložu šaušanas treniņā joka pēc divas jaunas dāmas pārsteidzoši labi trāpījušas ātri lidojošos māla šķīvjus. Kur gadījušies, kur ne, jaunkundzēm klāt pienākuši divi večuki.

Vecītis ar bārdas rugājiem noaugušu seju miņājies, miņājies, un tad dabūjis pār lūpām: „Vai jūs, jaunkundzīt, arī man nedotu drusku uzšaut?"

Jaunkundze, godkārīga nebūdama, arī pasniegusi bisi vecītim, lai šauj. Un ko domājiet! Vecītis kā plaucējis virsū māla baložiem, tā uz katru šāvienu šķīvju lauskas lidojušas pa gaisu, ka put vien. Labi izšāvies, vecītis teicis paldies un projām ejot vēl piemetinājis: „Man gan tās acis tādas švakas palikušas. Puikas gados, tad jums vajadzētu redzēt, kā es šāvu."

MASKIJS DROŠĪBĀ

Maskijiem un melniem basiem sezona izbeidzas 15. oktobrī. Lietpratēji ieteic šajā gada laikā maskijiem lietot vizuļus, kas taisa lielu blīkšķīti, bet pēdējās ziņas no maskiju ūdeņiem vēsti, ka divos gadījumos ap 20 martiņu smagi vecīši pieķēršies uz pavisam parastām sliekām. Mācītājs Arnolds Lūsis mani aicina ekspedīcijā uz Montgomerija krācēm Notavasagas upē. Esot lieliska varavīksnes foreļu vieta. Ūdens gan vēl esot drusku par dulķainu.

NEORGANIZĒTIE AKTIEŖI

Tautieši, kam uz mani nav visai labs prāts, jau paspējuši saskatīt manā ziņojumā par neorganizēto makšķernieku balli „Rīgā" pavisam aplamas lietas. Lūk, es mēģinot dibināt Neorganizēto makšķernieku biedrību un droši vien arī nodibināšot. Šāda lieta man nav padomā. Ja es kādreiz dibinātu kādu jaunu biedrību, tad tā būtu Neorganizēto aktieŗu biedrība. Šādai lietai esmu vairāk kvalificēts, jo pagājušā kara laikā stāvēju tuvu kādam teātrim, kam mūsu frontes vīri bija vienīgie skatītāji. Ar manu eventuālo Neorganizēto aktieŗu biedrību nekas netiktu darīts pāri jau esošajiem Toronto drāmatiskajiem ansambļiem. Ārpus šīm teātra trupām mums taču diendienā visur nākas sasapties ar lieliskiem aktieŗiem. Vai tas tautietis, kas ar niecīgu iemaksu iepircis māju, pēkšņi uzņemoties tēlot namsaimnieka lomu, terorizē ar nekurināmām telpām savus īrniekus, nav lielisks aktieris? Vai arī tas fabrikas strādnieks, kas, pelnīdams $1,72 stundā, mājā guļ uz veca 5 dolaru vērta dīvana, bet svētdienās brauc 4.000 dolaru dārgā Buikā, nav lielisks ņebags miljonāra lomā? Vai visgudrais, kas visu kritizē, bet pats nekā pozitīva nevar likt vietā, nav labākais provokātora raksturlomas tēlotājs? Un vai tie „varoņi" nav aktieŗi, kas teicās bijuši aktīvi pretestības kustības vadītāji kā vācu, tā krievu okupācijas laikā, vai arī pašu domās iztaisītie Dzelzskrusta kavalieŗi, kas ne pulveri oduši, ne dūmus redzējuši, labi spekulējot laimīgi pārcieta kara gadus? Un kur tad paliek kādreizējie mazie ierēdņi, kas sevi tik veikli iecēla direktoru amatos, tālredzīgie politiķi u. t. t.? Ņē — biedru-aktieŗu manai Neorganizēto aktieŗu biedrībai, ja tādu dibinātu, tiešām netrūktu. Tā būtu varbūt pat pati lielākā trimdas biedrība. Vienīgā nelaime, ka arī šo biedrību es nedibināšu, jo nav laika — jāpelna dieniškā maize un, ja laiks atļauj, kādreiz drusku jāpaklabina nenomaksātā rakstāmmašīna, lai jums, mani mīļie lasītāji, kādreiz būtu par ko padusmoties vai pasmieties.

SIMKO EZERA AKCIJAS AUG

Pirms dažiem gadiem Simko ezerā starp Oriliju un Berīju kādam laimīgam makšķerniekam piekērās kādas 45 mārciņas smags maskijs. Vīrelis gan lielo zivi ar pūlēm dabūja laivā, bet tad maskijs ar labi tēmētu astes triecienu izmeta no laivas pašu nelaimīgo makšķerētāju. No tā laika Oro liedaga tuvumā neskaitāmi makšķernieki daži arī sekmīgi mēģinājuši izvilkt tikpat lielus tēvaiņus. Mūs var interesēt, ka šoruden tur vasaras mājiņas iepirkuši kāds pusducis mūsu pašu cilvēku. Par lielo maskiju tie neko daudz nerunā, bet katram svēti apgalvos, ka Simko ezers ir pati labākā makšķerēšanas vieta Kanadā. Kā par brīnumu tie bieži vakariņās ēd zivju ēdienus, kas nav konservu budžās atvesti no Toronto. Un kur tad vēl visa lielā ziemas makšķerēšana, kad baltzivis un ezera foreļes vietējiem ķeroties tāpat kā bankā. Dažas kotedžas tur vēl esot pārdodamas, un, jau ar 1500 dolariem sākot, varot dabūt pieklājīgu būdiņu, kur vasarā atpūsties un ziemā sildīties. Un tā šis propagandas iespaidā arī es šo nedēļas nogali atstāšu Notavasagas foreles mierā un uz vietas Oro līci pārbaudīšu, kā tās lietas tur īsti sastāv. Pusotru stundu ilgs brauciens no Toronto nav nemaz tik tāls . . .

A. Pelēkais

Bridža turnīrs Toronto

Kārtējais bridža pāru turnīrs latviešu bridžistiem notiks svētdien, 1. novembrī, 198 Osler St. Sākums pl. 11.30, dalības maksa $3,-. Mīļi gaidīti būs bridžisti arī no tālākas apkārtnes. Iepriekšēja informācija pie turnīra vadītāja A. Arāja, tālr. LE 6-5019.